Budapest, 1900. Ötödik évfolyam. 191. szám. Szombat, julius 14.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Glosszák egy apokrif rendelethez.

Budapest, julius 13.

(K.) A kormányozható léghajó is csütörtököt mondott, nem lehetett kormányozni, de témának azért jó volt. Az a bizalmas körrendelet, melyet a belügyminiszter a magyar kereszténység kilencszáz esztendős jubileuma ötletéből állitólag kibocsájtott, szintén kacsának bizonyult, de ugy látszik, témának igy is elég jó. Csak egy papiroskacsa csapkodott a lomha szárnyaival s a vizszine széltében megelevenedett tőle. Két nap óta a sajtóban, de mindenütt csak arról folyik a szó, hogy a hivatalos Magyarország micsoda álláspontra helyezkedjék a nevezetes jubileummal szemben, mit tegyen és mit ne tegyen, mi illik és mi nem illik hozzá. Az egyik vonalon azt mondják, hogy a kormány az apokrif rendeletet — amihez ugyan semmi köze — csak ugy cáfolhatja meg, ha igenis beviszi az ünnepségbe az egész hivatalos Magyarországot. A másik vonalon azt tanácsolják a kormánynak, hogy keressen valami hasadékot az eddigi rendezésben, robbantsa ketté az ünnepséget és amikor a szelidebb fél ünnepét a hivatalos Magyarország bevitelével diszesebbé teszi, egyuttal sztigmatizálja azt a másik felet, mely az ünnepségből politikai tőkét akarna kovácsolni. Van aztán egy egészen különálló csoport, mely kontra-ünnepséget ajánl, föltétlenül helyesli, hogy a kormány tudni sem akar a kissé bizonytalan tendenciáju jubileumról, de ugyanakkor szemére veti, hogy miért nem kezdeményezte a kormány a magyar szent korona kilencszáz esztendős jubileumának méltó megünneplését. Ez a csoport tehát kontra-ünnepséget akar, a kereszténység jubileumával szemben a korona jubileumát.

Már most azzal a bizalmas körrendelettel nem lehet ugyan foglalkozni, mivel de strigis, quae non sunt, nulla fiat mentio. De a vitával, mely a nyomában megindult, igenis kell foglalkozni. Ha falzum szülte is a vitát, de itt van, elzárkózni előle nem szükséges és nem is okos. Nézzük tehát, mi körül folyik a vita s mi lehet az oka, hogy egyáltalán vitának kellett megindulnia, holott a kereszténység jubileumának ünnepsége kétségtelenül az egész osztatlan magyar államnak is ünnepsége. Az első ok, mely szembeötlik, a jubiláris idő kerekségének tagadhatatlan hiányossága. A hiuságnak minden idő kerek, ha jubilálni akar, de komoly faktorok rendszerint győzik türelemmel s a magyar állam például meg tudta várni nyugodtan, hogy *ezeresztendős* fennállását ülhesse meg. Ezer esztendő is csak egy kurta pillanat, szoktuk nagyképüen mondani; de hát legalább egy pillanat, ami mégis egység. Ám a magyarországi kereszténység a millennium előtt talált magának stációt és ünnepet. Szó sincs róla, hogy oka és joga nem volna hozzá. Kilencszáz esztendő és ilyen esztendő mindig szép idő. Átkozott, aki ilyen jubileumból hiuságot akar kiolvasni. De a kezdeményezés szempontjából s a kezdeményezés *kötelességének* szempontjából kétségtelenül fontos, hogy ezt a momentumot is kidomboritsuk a vitában. Mert ha ezeresztendős mult tellett volna le a magyar kereszténység, tehát a magyar államvallás mögött s a kormány megfeledkezett volna az ünnepség kezdeményezéséről, vagy csak meghagyta volna magát előzni valakitől, mondjuk akár az egyháztól: nincs az a kemény vád, amivel méltán nem illethetnék. Viszont a legkisebb szemrehányás is igazságtalanság, ha a kormány nem állitotta meg ünnepi áhitatra a hivatalos Magyarországot ottan, ahol szintén meg lehet állani, de nem kötelesség, sőt nem is igen szokásos a megállás.

A kezdeményezést tehát más faktor vonta magához. Nem vádoljuk miatta. Amint nem vádolható a kormány sem, hogy nem akarta ezt a dicsőséget eljövendő kormányok valamelyike elől elszedni. Amelyik kétségtelenül nem feledkezett volna meg kötelességéről az ezeresztendő stációjánál. Megtörtént azonban, hogy a kezdeményezés sokáig maradt ködben s voltaképpen ott van mostan is. Ki rendezi a jubileumot? Az egyház. De a katolikus egyház az utóbbi esztendőkben bizonyos kétséget támasztott mindenfelé, hogy olyan nagyon egységes-e. Kicsi dologban és nagyban feltünt valami agilisebb töredéke, mely mindig külön uton járt és a maga lármájával sokszor el tudta hitetni, hogy ő a nagyobbik, az erősebbik tábor. Már most hol vannak a rendezők? Az igazat megvallva, éppen talán az apokrif körrendelet fölbukkanása idejéig ugy tetszett, mintha a jubileum rendezését egészen az a lármásabb töredék ragadta volna a kezébe. Magyarán szólva, a néppárt volt az, amelyik az előtérben szónokolt, irt, agitált és lármázott. Ugyanaz a párt, mely az állam minden ellenkező szava és cselekedete dacára ma is azt hangoztatja, sőt politikai exisztenciáját is arra épitette, hogy az állam az egyházpolitikai törvényekkel halálos csapást mért a katolikus egyházra. Ha tehát ez a párt kezdeményezi a jubileumot: némi gyanakvással kellett azt nézni. Mert vajjon azért sietős neki a jubileum, hogy a kilencszáz esztendős kereszténység ragyogó multját, mai nagyságát és fényét mutassa be a világnak? De hiszen hütelen volna magához, ha megfeledkeznék a csapásról, melyet csak ő lát, de bizonyára lát, mert meg akarja ellene védeni az egyházat. Nem kell-e arra gondolni, hogy amit ez a párt előkészit, inkább valami tetemrehivásféle, ahol az egész szcenéria arra való, hogy a vendégek sorában megjőjjön Kund Abigél is, aki olyan halálos játékot engedett meg magának a boldogtalan ifjuval. Oh az

TÁRCA.

Temetés a völgyben.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: *Nógrádi László.*

A szép, hímes, csendes palóc mezőkön egy idő óta sok folt esett, sok fekete folt. Ott van a tajti völgy, nézze meg akárki is, nem ugy van-e? Olyan tarka az egész völgy, hogy még a Köböl János bundája se cifrább, pedig már attól csak nem sajnálta a veres szattyánt Vencel Pál uram, a tarjáni szürszabó.

A hímes réteket, hol a sok tarka virág szép puha szőnyeggé fonódott egybe, a szántóföldeket, hol a buzakalászok sárga hullámát rengette a szellő, sok fekete folt rútitja el. Azóta van ez, hogy a Cirok Márton földjéből egyszer valami fekete követ forditott ki az eke.

Hire szaladt, hogy a magas Medves hegyen a tarjáni völgyből bizony átnőtt a fekete kő, ez a csudaszer, ami csak ugy ég, mint a fa. Kitudódott még az is, hogy a Medves gyomra is merő ilyen csudakővel van tele.

A vastag aranyláncu urak is megtudták ezt, nem is sajnálták a fáradságot, bejárták a völgyet, hegyet, szurkálták, furták, törték, fözték a földet, vizsgálták mindenféleképpen, csak kisült, hogy a tajti völgyben csakugyan van kőszén.

Meg akarták nyomban venni az egész völgyet, de hát ki adná el a földjét, a maga röge kedves mindenkinek. A pénz elgurul, a föld megmarad, jobb ez, ha köves is.

Cirok Márton mégis eladta. Dicsekedve mutogatta a sok pénzt.

— Ezt a kavicsosért kaptam, bizony több ekevasam tört el benne, ahány szem buzát termett, mondogatta. Adják kelmetek is el, — — már mért ne adnák. Jó a pénz.

Rendek Péter, meg a többiek is ellenvetéseket tettek.

— Addig amienk a föld, mig el nem adjuk, mit csináljon az ember, ha nincs föd, mondja Felső Patak István.

— Buga beszéd, nem okos egy cseppet se, mondja Cirok Márton, hát a bánya mire való, csak mink turjuk ott is a földet. Ki más? Adják el kelmetek, azt tanácsolom. Felső Patak István régi ellenségem, de a kelmeteké is, nem jó beszél.

Egy ideig hiába beszélt Cirok Márton, de azután csak beadta a derekát Rendek Péter, meg a többi is, csak Felső Patak István nem. Mert ő nem adja meg magát, csak a régi marad, kinek mindene a föld, ha kavicsos, ha keveset terem is. Élhet belőle az ember, ha szegényesen, ha bajjal, mint az apáik, de egészséggel, nem nyomorultan. A temető-fejfákra vagyon irva, hogy mit adott a kavicsos föld: békességet és hosszu életet. A pénzzel ide száll a veszekedés, a halál.

De hát hiába beszél Felső Patak István, mert csak ugy van, ahogy Cirok Márton magyarázza: kavics a kavics, nincs abban termő erő, ha meg benne van az a csoda kő, amiért pénzt adnak, hát csak engedjen az okosabb, mondja a többi.

Igy támadt a szép, hímes, palóc mezőkön a sok fekete folt. Mert itt is bánya nyilik, ott is; a vaskutya is jár már, végigfütyög a völgyön, bele dohog mély dübörgő hangon az erdők csendes rejtekeibe, hogy szinte madár se mer énekelni ott többet. Kasza pengés, pacsirta szó is ritkán hallatszik, mert minek verejtékkel öntözni a földet, ha ugy se terem, a gyomrából meg csak ugy omlik a sok fekete kő, hogy alig győzik elhordani a vaskutyák. Ott a bő termés, ott a pénz. Még is csak okos ember az a Cirok Márton.

— De okos ám, mondogatja a vén Felső Patak István, majd meglátjátok, milyen okos.

Megrázza fésüs ősz fejét, ökölbe szoritja csontos nagy kezét s ugy kiáltja indulatosan: Eladtátok a földet, de megbánjátok, megsiratjátok még, tudom. Átok van az ott szerzett pénzen, fekete átok.

*

Felső Patak István ott ül kint az ambitutuson, arra járnak el háza mellett a bányákba, arra jönnek visszafelé is.

Csak nézi őket s meg-megmordul haragosan, mikor a sok szénporos, piszkos ruhás, sápadt ember elmegy előtte. Gyerek is van köztük elég. Fonnyadt arcu, törődött gyerek, ezek is a fekete követ ássák.

— Azt ássák, mormogja Felső Patak István, a maguk, a nemzetségük sirját, sok temetés lesz ezután a völgyön.

Rövidesen teljesedésbe is megy a Felső Patak István mondása. Itt is beteg van, ott is. A házak előtt az alacsony padkákon gyermekek helyett beteg emberek ülnek, sápadt beteg emberek, kiknek jót tesz a napsugár. Köhögnek, ha hirtelen végigsurran a szellő. Bizony igaza lett Felső Patak Istvánnak. Temetnek itt, temetnek ott, gyakran két faluban is egyszerre szól a harang a völgyben.

Felső Patak István meg csak mindig mondogatja: — Megfogott már a fekete átok, feketében járnak az asszonyok, — de majd temetnek még többet is.

Nem igen értik a beszédét, még most sem,

alabárdosok a sebet szeretnék lesni s a vér megindulását, hogy rámutathassanak a gyilkosra. Ők balladát csinálnak, nem jubileumot. Már pedig Kund Abigél, miután eljött, megőrült; a magyar államnak előbb kellene elvesztenie az eszét, hogy eljöjjön a néppárti balladagyártók közé.

Lehet, hogy megint megtéveszt a lárma s csak a hühó miatt tetszett ugy, mintha a néppárt rendezné a jubileumot. Ma legalább az a hir érkezik a hercegprimás udvarából, hogy a jubileumra még nem is mentek szét a meghivók, de nem fognak elmaradni és a hivatalos Magyarország ott is lesz a jubileumon. Hiszszük, hogy ez igy igaz és hiszszük, hogy korábban volt igy, semmint a lármásabbak az apokrif körrendelet kacsáját vizre bocsájtották. De ebből is csak az a tanulság válik ki, hogy jó volna olykor a lármázók közé csörditeni, nehogy a közvéleményt megtéveszszék s a legszentebb ügyet is kockáztassák. Mert ha a jubileum kezdeményezői és rendezői csakugyan a békés esztergomi aulában dolgoznak, annak mindenesetre ők lehetnek majd az okai, ha a magyar nemzet *két* jubileumot lát, holott nem lesz és nem is lehet több egynél. A jubileum az lesz, ahol a magyar állam és a magyar kereszténység együtt üli meg az ünnepet, mely kettőjük közös ünnepe. Ha pedig ugyanakkor valamerről lárma fog behangzani a jubileum ünnepi hangulatába: az éppen csak lárma lesz, nem *másik* jubileum. Mivelhogy magyarázatra sem szorul, hogy akik pogány szándékkal akarnák a szeretet vallásának jubileumát megülni, csak tüntetnek és nem jubilálnak. Tisztára jobb, ha számkivetik magukat az ünneplők sorából és csak magukban zavarognak, de senkit sem zavarnak. Arra azonban ne számitsanak, hogy valakit megtévesztenek, mintha válogatni kellene és lehetne, hogy melyik az igazibb jubileum. Jubileum csak egy lesz: ami azonkivül talán észre akarja magát vétetni, nem jubileum, hanem tüntetés. S ezt nem lehet elég gyakran hangoztatni, erről idejében tennie kell mindazoknak, akik jubilálni akarnak és nem tüntetni.

Ebben pedig benne van már annak az ötletnek kritikája is, mely a koronával óhajtana kontra-jubileumot rendeztetni. A magyar szent korona talán még sem elég olcsó hozzá, hogy *csak azért* rendezzenek neki jubileumot, mert a kereszténység *is* jubilál. A koronával tüntetni nem lehet. Sem az egyház mellett, sem ellene. Akik pedig ötletszerüen mulasztás vádjával illetik ma Széll Kálmánt, mert a korona kilencszáz esztendős jubileumáról megfeledkezett: ugyan jutott volna-e az eszükbe ilyen *kilencszáz esztendős* jubileum, ha nem a méreg adja nekik az ötletet. Haragusznak a kormányra, haragusznak a kereszténység jubileumára s ugy tesznek, mintha sajnálnák a koronát, amelyről ime mindenki megfeledkezik. Ők azonban gondolnak rá, sőt *trumfnak* játszszák ki, mintha kártya volna. . . .

BELFÖLD.

Az Ur igaz szolgája. A vallási türelmességnek és a felebaráti szeretetnek szép példáját adta *Szmrecsányi* Pál szepesi püspök, amikor árvamegyei bérmautjában a zsidók küldöttségét fogadta. A fennkölt szellemü főpap hetedike óta időzik Árvamegyében, ahol minden község lelkes ovációkkal fogadta. *Nagyfaluban* tisztelgett előtte az *alsó-kubini* izraelita hitközség deputációja *Horovicz* főrabbi és *Reicher* hitközségi másodelnök vezetése alatt. A főrabbi üdvözlő beszédében egyebek közt ezeket mondta:

Kerületi hitközségünk, vármegyénk, sőt hazánk zsidósága hálás köszönetét fejezi ki Méltóságod szivélyes gyöngédséggel határos *jóságáért* s isteni bölcsességgel párosult *igazságszeretetéért, melyet főpásztori szózatával nehéz napokban iránt unk tanusitott.* „Mert főpapi tanitás nélkül elszilajul a nép" — szól a próféta igéje, — „és csak akkor boldog, ha a szeretet dogmáját őrzi." És az igaz vallásos szeretetnek nincs kikötése, nincs fenntartása, nincs feltétele és nincs határa, nincs mértéke, nincs vége. Ennek a fenséges eszmének állottak szolgálatában mindenkor a nagy szellemek, az ihlette a prófétákat, ez foglalkoztatta a bölcseket és tudósokat, és ennek terjesztéséért és diadalra jutásáért küzdött. Méltóságod is, ki a felekezetiség szük körén tu emelkedve az emberiesség és kegyesség szent érdekeit hordozza nemes szivén.

A *főrabbi* áldással végezte beszédét, mire a *püspök* hosszabb beszéddel válaszolt, melyben többek között ezeket mondta:

Mélyen érzett hálával fogadom igen tisztelt szónokuk meleg üdvözletét. *Pásztorlevelemre való utalása kellemesen érint*, de ezért engemet nem illet hála. *Csak kötelességem volt az, amit tettem*, midőn az egyházmegyémbeli paptársaimat, valamint a hivőket nyugalomra intettem és *midőn megakadályoztam, hogy a néptömegek tévedése nagyobb mérveket öltsön.* Nagyon örülök az urak megjelenésének és üdvözletöket hazafias és vallásos érzelmekkel viszonzom. *Hisz önök is olyan vallásból nyerik lelkesedésüket, amely a mi hitünknek is alapját képezi.* Egy forrásból meritünk és egy cél felé törekszünk és ez Istenhez való vágyódásunk. Istennek dicsőitése közös törekvésünk marad és ez legelőször és főképpen a tiszta és kölcsönös szeretetben és becsülésben nyilatkozik. És ha ezen tekintetben még mindig észlelhetők bizonyos előitéletek, akkor önöknek tovább kell törekedniök arra, hogy *valódsukhoz ragaszkodva a magyar nemzeti állam ügyét minden ereiökkel előmozditsák.* Ezen szellemben neveljék gyermekeiket és a békés egyetértés ezáltal javulni fog, amit én szivemből óhajtok és remélek. Még egyszer köszönöm, tisztelt polgártársaim, szives megjelenésüket.

Ma a püspök *Alsó-Kubinba* érkezett, ahol diadalkaput emeltek tiszteletére. A gyönyörüen diszitett kapunál *Mesko* városi biró üdvözölte a püspököt a lakosság nevében. E város lakosai — igy szólt — valláskülönbség nélkül hazafias érzelmekkel üdvözlik szeretett főpapjukat. *Szmrecsányi* püspök válaszában sajnálkozását fejezte ki a felett, hogy a kubini plébániában történt gyászeset miatt árvamegyei tartózkodása alkalmával Alsó-Kubint nem választhatta kiindulási pontjául. Fohászkodik Istenhez, hogy a kubini esperesség olyan lelkészt kapjon, aki hiveinek vallásos érdekei mellett a város közhasznu és hazafias ügyeit is előmozditsa s igy minden igyekvő és derék polgár jóakaró barátja lehessen.

A délutáni vonattal a püspök visszatért a Szepességbe.

Bizalmi nyilatkozat Darányinak. A nyitramegyei gazdasági egyesület táviratot küldött *Darányi* Ignácnak, melyben a *Pester Lloyd* támadásával szemben bizalmát fejezi ki a földmivelésügyi miniszter iránt.

KÜLFÖLD.

Finnország eloroszositása. Táviratainknyomról nyomra hirt adtak arról, hogy minő nyiltan dolgozik a cári kormány azon, hogy Finnországot teljesen eloroszositsa. Ma egy helsingforsi levél érdekes részleteket ad a finnek küzdelméről. A levél igy szól:

A finn szenátus megtagadta a cár amaz ukázának a kihirdetését, amely az *orosz nyelv behozatalát* rendeli el. *Bobrikov* kormányzó ezért Pétervárra utazott, hogy az igy támadt helyzetről referáljon és utasitást szerezzen. De ugyanakkor Pétervárra ment a finnügyi osztály főnöke, gróf *Arnefelt* is, aki elmondta a cárnak, hogy a finn szenátus tiltakozása *nem a cár ellen irányuló tüntetés*, hanem csak egy oly álláspont, amelyet a finn törvények védenek. Közben azonban az történt, hogy tizenegy szenátort lemondásra birtak, ami által az ellenzék nagyon meggyöngült. *Bobrikov* erre sietve visszajött s követelte, hogy a szenátus vegye ujból tárgyalásra a cár rendeletét s a szenátus beleegyezett a rendelet kihirdetésébe. A finn hazafiak lapja, a *Nya Pressen*, kemény kritika

---

pedig jó volna megérteni. Felső Patak István okos ember, olykor betüt is olvas, sokat tud.

— Hogy vagytok a bányában? kérdezősködik gyakorta, elég a bér? jó a napszám?

— De jó ám, mondja ez.

— Jobb is lehetne, mondja amaz.

Valamit mormog erre Felső Patak István. És alig fordul kétszer az esztendő, már is többen elégedetlenek.

Igaz, hogy a kavicsos föld se termett sokat, mig megvolt, de hát amennyit termett, annyi volt elég, maguknak dolgoztak, küzködtek vele. Az Isten adta a gyümölcsöt, érdem szerint. Azután a temetőharang se szólt annyit.

Egyszer csak hire szalad, hogy három embert agyonnyomott a bánya. Nagy siránkozás lett a faluban, hogy ennyi halál történt egyszerre. Három embernek sok a hozzátartozója, az egész falu, rokonság az egész völgy. Egyszerre sok lett a bánya ellensége.

— Ha bánya nem lett volna, baj se lenne, kiabálják.

— Pénz kellett, mondja csufolódva Felső Patak István, megmondtam.

A holtakat csak eltemetik, azok hallgatnak, de sok a siró árva, a beteg, sápadt ember, beszélnek ezek, valamennyien a bányát vádolják.

Cirok Márton se dicséri már, az ő legény fiát is az törte le. Olyan beteg, hogy sohase lesz jobban.

— Mégis csak jobb a föd, mondja Cirok Márton, ha keveset ad is.

A Cirok Márton mondása nyomós, zugó áradattá nő. A sok sápadt ember arca egyszerre piros lesz a haragtól. Megmozdul sok kérges ököl, mint ahogy a Felső Patak Istváné megmozdult, mikor a földet eladták; összeszorul fenyegetően a bányák ellen, hol füstölgő magas kémények emelkednek az ég felé.

Esténkint össze-összeverődnek hol itt, hol ott a falu közt, zugolódva beszélnek, hogy kevés a napszámbér.

— Kevés hát, — mondja Cirok Márton — adjanak többet, vagy nem dolgozunk.

— Behányjuk a bányát, ha elvették a földet, adjanak pénzt, ennyiért nem dolgozunk.

— Ugy, hát igaz!

— Mondjuk meg ott, ahol kell.

— De ha nem adnak, — mondja Rendek Péter.

— Ha nem adnak... ha nem adnak, — zugják s valamennyien a bánya felé fordulnak. Piros lángok csapnak ott az ég felé s dübörögve, prüsszögve zakatolnak a gépek. Dobog, reng a föld, mintha háborogna.

Hallja a beszédet Felső Patak István, nem szól, csak mormog valamit. Végig száll a völgyön is a szó, a békés paloc lelkekbe elégedetlenség, harag száll. A Felső Patak István mondta fekete átok megfogta a völgy lakóit: nincs békesség.

Egy nap aztán, éppen a Cirok Márton fia temetése után, megmondták, hogy mit kivánnak nyiltan. Cirok Márton volt a szószóló, alázatos hangon beszélt.

— Jobb bért kérünk alásan.

— Nem lehet, mondta az aranyláncos ur keményen.

— Temetünk nap-nap mellett, sok a beteg, sok a halott, a bánya viszi el őket, sok a rivó árva.

— Semmi közöm hozzá, szólt a válasz még keményebben.

— A fiam mostanában temettem, őt is a fekete kő ölte meg.

— Nem tehetek róla, ha nem dolgoznak, majd dolgozik más.

Elhihették, olyan keményen mondta a nagy ur. Majd dolgozik más az ő völgyükben, az ő földükön. Hát ők mit esznek akkor, mit csinál a sok éhes gyerek? Keserüség száll a Cirok Márton lelkébe, elfacsarodik a szive, fejébe tolul a vér s maga se tudja, hogy nagyon haragosan mond valamit. A többi utána zudul s az alázatos arcok egyszerre fenyegetően néznek. Az aranyláncos ur arca keményebb lesz s ugy megvetően mondja:

— Próbálják meg, — ki innen, kiáltja. Sietve ir valamit, megnyom egy kis gombot s erre egyszerre sürgés, forgás támad a bányák körül. Cirok Márton meg a többiek vérben forgó szemmel kiabálva mennek vissza a faluba, azokhoz, kik otthon várják a hirt. Hirtelen, mint a förgeteg végig zug a völgyön a nagy ur mondása. Összeverődnek az emberek, három falu áll talpon.

A vaskutya bőgve rohan végig a völgyön, csak ugy hányja a fekete füstöt. Katonákat hoz, felo se tréfa a dolognak. Ugy néznek farkasszemet a sápadt, csákányos emberek a puskacsövekkel.

A bánya gépei zakatolva, zugva dolgoznak tovább, mintha Cirok Mártonékat gunyolnák. Valaki csákányt hajit a katonák közé. Puskaropogás hallatszik erre, zürzavaros kiabálás, jajgatás. Az asszonyok, gyerekek jajveszékelve szaladoznak a faluban. Hallja Felső Patak István is a dolgot.

— Megmondtam, — mormogja mérgesen — sok temetés lesz ezután a völgyben, eladtátok a földet.

. . . A sürü fekete füst megszáll s korommal födi be a völgyet. Gyakran szól a harang is, hol félreverik, hol temetésre huzzák, mert csakugyan megszállta a fekete kő átka a földet.

alá vette ez alkalomból a cár rendeletét, aminek az lett az eredménye, hogy *Bobrikov* ezt az ujságot egyszer s mindenkorra beszüntette. Ennek a dolognak aztán még más következményei is voltak. A *Nya Pressen* kiadója, Axell *Liele*, az ismert helsingforsi publicista, éppen külföldön volt, mikor *Bobrikov* a lapját betiltotta. Mikor hazájába visszatért, nagy ovációval fogadták és lakomát is rendeztek a tiszteletére. A lakomán köszöntőt mondott *Mechelin* szenátor és kemény hangon kikelt *Bobrikov* ellen, aki a saját felelősségére, egészen önként elrabolja Finnország társadalmi és politikai jogait. E beszédre felelt aztán *Bobrikov* is olyképpen, hogy másnap a hivatalos lapban cári ukáz jelent meg, amely *eltiltja a szabad gyülekezés és beszédmondás jogát, mindkettőhöz a kormányzó beleegyezése szükséges*, de a kormányzó az engedelmet meg is tagadhatja.

A boerok győzelme.

Budapest, julius 13.

Hosszu hallgatás után lord *Roberts* végre táviratot küldött Londonba, amely ezekkel a szókkal kezdődik: *Sajnálattal kell jelentenem ....*

Hogy mi következik azután, mindenki elképzelheti: gyönyörü szép vereség, amely egy kissé megélénkiti a délafrikai haditudósításokat. Azok ugyanis nagyon egyhanguak voltak az utóbbi időben és lord *Roberts* ebben, de csakis ebben utánozta Moltkét, a nagy hallgatót. Ő és vezérkara és az angol haderő jelentékeny része Pretóriában van s ime, a generalissimus orra előtt, *tizennyolc mérföldnyire Pretória* mellett a boerok megtámadnak és egy teljes napig tartó ütközet után elfoglalnak egy erődített városkát. Csak ennyit táviratozott meg lord *Roberts*, a veszteségekről — ugymond — majd később beszél.

Az ezerszer kiirtott, magukat megadott, elfogott, agyonlőtt boerok tehát mégis élnek és léteznek. Lord *Roberts* nyilván azt hitte, hogy miután elfoglalta a két fővárost, *lege artis* be van fejezve a háboru. Nincs befejezve s nem is lesz egyhamar.

Az angolok óriás hadseregének eddig *egyharmada lett harcképtelenné*, mintegy 81.000 ember. Tudnunk kell még azt is, hogy amióta létezik, ez a legnagyobb hadsereg, amelyet háboruba küldött. Hozzávetőleges számitás szerint Angliának a háboru eddig *négy ezer millió koronájába* került.

Ez a háboru szomoru fejezete lesz Anglia történetének. Nyakán ül a nemezis, és tépázza az imperialisztikus frizurát, amelylyel *Chamberlain* ur Albion fejét fölékesitette. S mindez most történik, egy esetleges világháboru hajnalán, amidőn az összes hatalmak Khina ellen indulnak s ha Khinát legyőzték, esetleg egymás ellen is.

Ugy látszik, hogy Angliát gyorsabban megbüntette a nemezis keze, semmint várható volt.

London, julius 13.

Lord *Roberts* táviratozza Pretóriából tegnapi kelettel:

A boerok tegnap *elszánt támadást intéztek jobbszárnyunk ellen.* Sajnálattal kell jelentenem, hogy *sikerült elfoglalniok Nitralsnecket*, amelyet egy század szürkeskót, két ágyu és a lincolnshirei ezrednek két százada tartott megszállva. A boerok hajnalban támadtak ránk tulnyomó erővel, *elfoglalták a szoroson uralkodó dombokat és gyilkos puskatüzelést kezdtek a kis őrségre.* Nitralsneck körülbelül tizennyolc mérföldnyire van Pretóriától, a rustenburgi összekötő vonalon. *A harc egész nap tartott.* Segitséget küldtem embereimnek, de mielőtt a segitség megérkezett, *az őrség meg volt verve és a skót lovasszázadnak nagy része az ellenség foglya lett*, mert lovai kimerültek. Azonkivül *még kilenczven embert fogtak el a boerok a lincolnshirei ezredből.* A veszteségek jegyzékét még nem kaptam meg, de *attól tartok, hogy veszteségünk nagy.*

Ugyanakkor megtámadták előőrsünket Derdepoortnál. A 7. testőrdragonyos-ezred ügyesen tartotta sakkban az ellenséget, én pedig *erre visszavontam tartalékcsapatainkat.* Nem lett volna talán nagy veszteségünk, ha csapataink az erdőben elrejtett boer csapatokat *angoloknak nem nézték volna.*

Smith-Dorien tábornok Krügersdorpnál nagy veszteséget okozott a boeroknak, *Buller* tábornok pedig harc után visszaverte azokat a boerokat, akik Paardekraalnál *elpusztitották a vasutakat.*

Pretória, julius 13.

Az angolok pretóriai vereségének részleteiről a következőket jelentik: A Lincolnshire ezred 5 százada kedden délután a Nagelsbergszoroshoz érkezett, hogy azt megtartsa. Három század a szorost szállotta meg, mig a többiek a sikon maradtak. A midőn tegnap reggel hajnalhasadtakor az előőrsök felől, amelyek a szorostól északra egy kis kopjén állottak, lövések hangzottak, a nyugaton fekvő kopjéken megjelentek a boerok és hevesen tüzelni kezdtek. Erre *zavar támadt*, de az ezredes parancsára a legénység csakhamar megszállotta a szorostól nyugatra fekvő kopjét. Azután az egész napon *hevesen tüzeltek. Két ágyut*, melyek a scotsgrey-csapatok fedezete alatt voltak, akik a főcsapat előrészén voltak felállitva, vitéz ellentállás után *elfoglalt az ellenség. Majdnem az összes embereket megölték vagy megsebesitették.* Egy Maxim-ágyu őrmesterének hét önkéntes segitségével sikerült megmentenie az ágyuját. A boerok az egész vonalon szakadatlan tüzelést folytattak, amit a Lincolnshire-ezred vitézül viszonozott. Két óra felé az ellenség a brit hadállás baloldalán jelent meg. *Egy tiszt és tizenöt ember* megkisérelte az ellenség megtámadását, *ezek közül tizennégyet megöltek vagy megsebesitettek. A Lincolnshire-ezred három századát tökéletesen körülzárták.* Miután lövőszerük elfogyott, jól fedett állást kerestek és feltüzött szuronynyal várták az ellenség támadásait.

London, julius 13.

A *Reuter*-ügynökség jelenti Fokvárosból tegnapi kelettel: Lord *Roberts* visszavonta azt a proklamációt, amelylyel a johannesburgi bányák üzemét korlátozta. Ahol szükségesnek mutatkozik, megengedik a bányaüzem ujra megkezdését és kedvezményeket adnak a kőszén és a munkások megszerzése tekintetében. Néhány bányában már ujra megkezdték a munkát.

A khinai vérfürdő.

Budapest, julius 13.

Csalóka remény volt, hogy Pekingben a fehér emberek hajaszálát sem görbitették meg a boxerek. Lassankint rájönnek a khinai táviratok hamisságára mindenfelé s a nagy lapok most már ugyancsak az alkirályok makinációjának tekintik az optimisztikus sanghaii táviratokat. A világ óriás készülődései egy kissé megijesztették a pekingi hatalombitorlókat s most azon vannak, hogy leszereljék a készülődéseket. Csalfaság volt az a hosszu mentegetőző jelentés is, amelyet az Európában és Amerikában akkreditált khinai követek tegnap átadtak a kormányoknak. Senki sem hisz többé a pekingi forrásoknak. Ugy látszik, *Li-Hung-Csang* sem bizik bennük, mert, mint egy táviratunk jelenti, hirtelenül megmásitotta — most már harmadszor — abbeli szándékát, hogy a pekingi kormány meghivásának engedve a khinai fővárosba utazzék. A hatalmak szempontjából *Li-Hung-Csang* maradása határozottan nyereség. A pekingi fehérekről szinte bizonyos, hogy ugy is rég elpusztitották, de a dél-khinai európaiak megmentése még lehetséges. Dél-Khinában tizszer annyi európai él, mint Észak-Khinában s amig *Li-Hung-Csang* ott marad a székhelyén, Kantonban, remény van, hogy a boxer-mozgalom nem terjed le a dél-khinai partvidékre.

A hatalmak egyesült csapatai tehetetlenek, aminek fő-oka az, hogy *a parancsnokok nem tudnak megegyezni.* A parancsnokok ugy látszik a harc mezejére plántálták át a nemzetközi féltékenykedést, amivel ugyancsak rossz szolgálatot tesznek a mentés ügyének.

(A vérengzések szinhelyéről.)

London, julius 13.

Végképpen eltünt az optimizmus, amelyet a legutóbbi, reménynyel biztató sanghaii táviratok keltettek. Majdnem egészen bizonyos, hogy az a pekingi üzenet, amelyet *Seng* khinai vasuti igazgató *Warren* sanghaii brit konzullal közölt, amely szerint a pekingi európaiak julius 3-én még éltek, *tudatos gaz hamisitvány volt.* Ugyanezt hiszik arról a jegyzékről is, amelyet a washingtoni khinai követ az Egyesült-Államok kormányának átadott. Mind a két értesitésnek csak az volt a célja, hogy *a pekingi mészárlás borzasztó részleteinek közzétételét lehetőleg sokáig halogassák. A Daily Telegraph* ennek következtében azt ajánlja, hogy a hatalmak *Li-Hung-Csang* kantoni, *Jun-Szi-Káj* sanghaii és *Liu-Hun-Ve* nankingi alkirályt minden lehető módon arra kényszeritsék, hogy a Pekinggel való érintkezésre rendelkezésükre álló minden eszközt nekik átadjanak, hogy igy haladéktalanul megtudhassák az igazságot a pekingi európaiak sorsáról.

Tiencinben az európaiak helyzete *végtelenül válságosra fordult.* Óriási baj, hogy *a csapatok parancsnoksága nélkülözi az egységet.* Ujra jelentik nagy határozottsággal, hogy *a khinaiak azt a háromezer orosz katonát*, aki julius 1-én Peking felé elindult, *utközben teljesen megsemmisitették.*

A *Standard*nak jelentik Sanghaiból 11-diki kelettel: Niucsvangból ideérkezett hirek szerint az ottani idegenek a boxerek és a khinai katonák támadásától tartanak. Azt jelentik különben, hogy egy orosz csapat Liaujangnál, Mukdentől délre 40 mérföldnyire, *megverte a khinaiakat.*

Berlin, julius 13.

A *Wolff*-ügynökségnek jelentik Londonból: Megbizható jelentések szerint Korea és Khina között a szárazföldön minden távirati összeköttetés megszakadt. Ugyanez áll a Csifu és Sanghai között való távirati összeköttetésre nézve. E miatt most a táviratokat Takuból hajón Csemulpóba kell vinni és csak onnan küldhetik tovább Japánon és Szingapuron át, ami nagy időveszteséggel jár.

London, julius 13.

Az esti lapok jelentik, hogy *ma délelőtt Pekingból hivatalos távirat érkezett Londonba*, amely szerint *az összes pekingi idegeneket e hó 6-ikán meggyilkolták.* A *Reuter*-ügynökségnek erre vonatkozó kérdésére azt válaszolta a külügyi hivatal, hogy semmit sem tud a dologról.

Brüsszel, julius 13.

A külügyminiszter ma táviratot kapott Sanghaiból, mely szerint *Nich* tábornok khinai forrásból eredő hirek szerint Peking mellett megverte a felkelőket és támogatja *Csing* herceget és Yunglut, akik igyekeznek az idegeneket megoltalmazni.

(Li-Hung-Csang marad.)

London, julius 13.

A *Daily Telegraph* jelenti Kantonból 11-diki kelettel: *Li-Hung-Csang elhatározta, hogy Kantonban marad.* Az az amerikai ágyunaszád, amelylyel Pekingbe kellett volna mennie, holnap ismét elmegy.

Köln, julius 13.

A meggyilkolt báró *Ketteler* családja, mint a *Kölnische Volkszeitung*nak Münsterből jelentik, a katonai német konzul közvetitésével részvéttáviratot kapott *Li-Hung-Csang*tól.

Berlin, julius 13.

A *Wolff*-ügynökség jelenti Kantonból tegnapi kelettel: *Li-Hung-Csang* julius 6-án a szárazföldön át egy junius 17-én kelt császári kéziratot kapott, amely az összes kormányzókat fölszólitja, hogy gyorsan küldjenek csapatokat a lázadók leverésére, akikhez nyilván *Tuan* herceget is számitják. *Li-Hung-Csang* erre a rendeletre, amely kétségtelenül autentikus, néhány ezer embert akar Pekingbe küldeni. Valószinüleg más kormányzók is küldenek csapatokat Pekingbe.

Washington, julius 13.

Az Egyesült Államok sanghaii főkonzulja táviratozza: A santungi kormányzó távirata szerint a boxerek és a katonák a julius 7-iki végső támadás előtt bombázták a követségeket. A kormányzó a legnagyobb aggodalomban van a követek és Pekingben levő khinai barátai miatt. A főkonzul hozzáteszi, hogy általában a legrosszabbtól tartanak. A kantoni amerikai konzul jelenti, hogy Li-Hung-Csang helyet foglalt le magának az *An-Ting* khinai gőzösön. Az észak felé való elutazás napja azonban még bizonytalan.

(A hatalmak.)

Berlin, julius 13.

A *Militär-Wochenblatt* rendkivüli kiadásban közli a keletázsiai expedició parancsnokainak kinevezését. A keletázsiai hadtestben két gyalogdandár (ezek mindegyikében két ezred, minden ezredben két zászlóalj), továbbá egy lovasezred, egy tábori tüzérezred, egy utász-zászlóalj, müszaki és vonatcsapat van. A hadtest parancsnoka *Lessel* altábornagy, a vezérkar főnöke *Gündel* alezredes, a gyalogdandárok parancsnokai *Gross-Schwarzkoff* vezérőrnagy és *Keitler* vezérőrnagy.

A birodalmi tengerészeti hivatal a *Nordd. Lloyd*dal és a *hamburg-amerikai gőzhajós társaság*-

gal megkötötte a szerződést husz nagy szállítóhajó bérbevételéről, de miután meglehet, hogy az események oly fordulatot fognak venni, hogy *ezek a hajók nem lesznek elégségesek*, a tengerészeti hivatal már most gondoskodik *további hajók kibérléséről.*

Berlin, julius 13.

Most már teljesen bizonyos, hogy a *birodalmi gyülést nem hivják össze a nyár folyamán.* Valószinü, hogy az összehivás csak október első felében fog megtörténni.

Berlin, julius 13.

A *Berliner Tagblatt* egy péterwári távirata szerint ottani vasuti körökben az az alig hihető hir terjedt el, hogy *Vilmos* császár személyes megkeresésére a cár megengedte, hogy a német csapatokat két hadtest erejéig az *orosz és szibériai vasutakon* szállitsák.

Kanton (Ohio), julius 13.

A filadelfiai republikánus párt küldöttség utján értesitette *Mac Kinley* elnököt, hogy őt jelölte az elnökségre. *Mac Kinley* a küldöttség beszédére ezt válaszolta: Támogatni fogunk bármilyen becsületes valutát, *megvédjük a Khinában levő amerikai polgárok életét, dolgozni fogunk Khina békéjéért és jólétéért, megóvjuk a khinai szerződéses jogokat és biztositani igyekszünk ott a kereskedelmi egyenjoguság elvét.*

(Bülow körlevele.)

Berlin, julius 13.

A lapok általánosan kedvezően fogadják gróf Bülow körlevelét. A *Kreuzzeitung* azt a meggyőződését fejezi ki, hogy a külügyi hivatal nyilatkozatát nemcsak német körökben fogják tetszéssel fogadni; mérsékelt, előkelő hangja, valamint a német politika céljainak józan, világos kifejtése remélhetőleg hozzá fog járulni ahhoz, hogy az egyesült hatalmak Kelet-Ázsiában végleges szerencsés megoldásra vigyék nehéz feladatukat.

A *Deutsche Tageszeitung* élénk megelégedéssel üdvözli Bülow grófnak azt a kijelentését, hogy Németország nem kivánja Khina felosztását és nem törekszik külön előnyökre.

A *Börsencourir* konstatálja, hogy gróf Bülow körlevele mindenütt egyaránt kedvező hatást tett. Mérsékelten a formában és határozottan az érdemben, a német államférfiu világosan és átlátszóan fejti ki a birodalom kelet-ázsiai politikáját.

(Cseng-Ki-Tong előadása.)

Most, hogy Khinában lemészárolják az európaiakat, francia ujságok fölelevenitik azt a beszédet, amelyet tizennégy esztendővei ezelőtt, 1886. junius 13-án mondott egy khinai ember a párisi *Cercle Saint-Simon*ban. Valóságos hadüzenet volt az a beszéd. *Cseng-Ki-Tong* tábornok mondta a beszédet, de bizony akkor nem ügyeltek rá. Akkor az egészet tréfának tartották és a nagy előkelő közönség *jót mulatott* a tábornok beszédén. Csipkedte a franciákat és azt mondta, hogy ugynevezett fényes civilizációjuk neki csak hiuságnak, könnyelmüségnek és romlottságnak tetszik. Mindezt ugy hallgatták, mint *egy barbár ember mulatságos kritikáját* és nem nagyon ügyeltek a khinai tábornok beszédének következő végső passzusára sem:

— Önök nem ismerik Khinát; nagyon is nagy; hiszen mi khinaiak sem ismerjük egészen. Európa, amely nem tud még mindent és különösen rosszul ismeri a khinai viszonyokat, igazságtalanul cselekszik, a mikor olyan félvállról beszél a mennyei birodalomról. Khina rejtett és még szunnyadó erőknek nagy rezervoárja. A khinai nép konzervativ, békeszerető, földmivelő nép. Az európaiak ugy bánnak vele, mintha szellemileg elmaradott volna, pedig a khinaiak találták föl a puskaport és a maguk részéről *az európaiakat barbároknak és tolakodóknak tekintik.* Évszázadok óta nem gondolnak háborura és nem is szivesen verekednének; de ki tudja? *Talán a legközelebbi jövőben furcsa dolgok történnek;* a sárga faj még nem mondta ki az utolsó szót. Azon a napon, amelyen *Kon-Fu-Cse*-t, akit Konfuciusnak hivnak, kissé elhanyagolja, hogy önökhöz hasonlóan a hadviselés teoriáját tanulmányozza; azon a napon, amelyen európai instruktorokat szerez, amelyen — eszközei megengedik — opiumért és teáért gyorstüzelő fegyvert, Krupp-ágyut, páncélos és torpedóhajót szerez, amelyen egészen fölfegyverkezik és háborúba indul, azon a napon számolni kell vele és a számadást nehéz less megcsinálni.

Tizennégy esztendővel ezelőtt hangzott el ez a beszéd s a mai események igazat adnak neki.

HIREK.

„Saint Etienne, roi hongrois guerrier, priez chez Dieu pour les Boers!“...

Párisban, az iparkiállitás magyar osztályában, egy ilyen feliratu cédulát találtak Szent István mellszobra alatt. A papiroson egy rózsa volt átszurva, egy szál rózsaszin rózsa; mire reggelre megtalálták, már el is hervadott.

Hogy ki tette oda, nem tudhatni.

Talán a Párisban időző boer követség egyik tagja, talán egy fiatalos rajongó, talán egy összetöpörödött, vén, imádságos kisasszony.

Ugy lehet, nem is benső sugallat, hanem csak egy ötlet révén került oda; sőt az se lehetetlen, hogy egy cinikus boulevardier akarta megtréfálni a szentimentális lelkeket.

De akárki tette és akármiért, éjszaka, mikor valahára kialudtak a nagy fénygömbök és sötétség borult a hatalmas palotatömbre, az az egy szál rózsa ott hervadt el Szent István király szobra alatt.

A tüzoltó, mikor lámpással a kezében, végig kanyargott a szekrények sötét labirintusán, talan meg sem érezte annak az egy szál virágnak az illatát. Talán felkeltette figyelmét a hatalmas ércalak; rá is világitott, meg is nézte, bámulta domboru mellén a tarka ékköveket; de a papirlapot és a rózsát nem vette észre.

Hiába, ott az összehalmozott ipartárgyak között aznap éjszaka meghalt egy rózsa.

És haldokolva lehelte fel Szent István szobra alól illatos imádságát.

Sok rosszat mondanak erre a mi sivár világunkra; azt mondják: nincsenek már önzetlen rajongók, csak az együgyüek meg a gyermekek közt. És azok, akiknek kezében fegyver a sok divatját mult fogalom, kizsákmányolják a tiszta lelkueket, mint ahogy a legszebb tavaszi napnak is a zöldbeli sváb koresmáros látja leginkább a hasznát.

Hiába, a rózsával átszurt imádságos papirlap egészen mást bizonyit!

Okirat.

Okirat, akárki is helyezte el!

Ha cinikus kéz volt, ugy azt bizonyitja, hogy sokan vannak még nagyon a rajongók, mert hiszen nemcsak egy-két embert akart bolonddá tenni az, aki tervet kiszelte. Ha pedig áhitatos lélek tette le remegő kézzel, akkor viszont százszorta megkapóbb.

— Ha Isten velünk, ki ellenünk! — ezzel a mondattal védekezett István király az orgyilkos tőre ellen. A párisi naiv lelkü boer barát Szent István közbenjárását kéri, hogy csak a jó Isten csatlakozzék a boerokhoz.

Vajjon meghatotta-e Szent István lelkét is az illatos fohászkodás?

Most harmadnapja találták meg a cédulát Párisban; a táviró pedig épp ma vitte hirül a világnak Roberts vereségét.

A középiskolai hitoktatók dolga összefüggést keresni a két véletlen között.

A boerok győztek, mert az angolt elkapatta a diadala; mert ők jobban ismerik a terepet és jobban ki tudták használni a nitralsnecki dombokat.

Győztek volna akkor is, ha az a rózsa nem hervad el, ha az az imádság nincs ott Szent-István szobra alatt.

De azért ott volt, és a boerok győztek.

Örüljenek azok, akik szeretik a szabadságot és, mint a párisi rajongó, gyülölik az önkényt, még akkor is, ha Afrika messzi földjét tapossa.

A rózsának semmi köze a boerok győzelméhez.

És mégis olyan jól esik hinni...

Szent István, magyarok harcias királya, imádkozzál istennél a boerokért!

L. A.

J. Opp.

Meghalt egy igazi ujságiró, nekem édes jó, apai barátom. A *Neue Freie Presse*, amely a német széptan müfajainak rendjét megbolygatván, egy uj müremeknek naponként megujuló formájával: a maga lap-egyéniségével ajándékozta meg a német irodalmat, — elveszitette fiziognómiájából a szelid guny, a kiengesztelő humor, az elmés megfigyelés egy vonását: *J. Opp*-t. És a Fichte-utca komoly ujságpalotájának fekete lobogója felé szomoru szeretettel fordul az egész világ zsurnalisztikája: édes testvért vesztettünk el.

Ilyen gyászra nem igen gyakran nyilik alkalom. Mert sokan élünk ujságirók, de kevesen halunk meg. Amit ugy kell érteni, hogy nagyon sokan csak ugy átmennek a szerkesztőségi szobán a hir, dicsőség, rang, gazdagság u. n. magaslatai felé, hogy évek multán mint gazdag ügyvédek, sikeres vállalkozók, hires miniszterek, vagy pláne, mint bárók muljanak ki ebből az árnyékvilágból.

J. Opp. dolgozószobájának csak egy ajtaja volt, amelyen át belépett a zsurnalisztikába. A másik falon nem töretett ajtót a világ hiuságai felé. Neki az ujságirás nem volt eszköz, hanem cél. Nem foglalkozás szerint volt zsurnaliszta, hanem szenvedélyből. Negyven évig élt az események forrása mellett, ahová naponta az ő szemüvegén keresztül nézett bele ezer meg ezer, meg ezer ember.

Oh minő mámoritón gyönyörü, minő fejedelmileg hatalmas az igazi ujságiró napi munkája! Igaz ugyan, ha meghal, nem tartja fönn a nevét semmi maradandó munka. „Csak a halál napján szomoru, de olyan szomoru ez a szó: zsurnaliszta“, — mondja *Herzl* Tivadar bajtársáról irt mai nekrológjában.

A mult télen történt, hogy a Quarnero kék hullámai mellett találkoztunk. Olyan volt a feje, mint valami megelevenedett bronzszobor, — hatalmas szemével okosan és óvatosan pillantott elő aranykeretü okuláréja mögül. Ezt a tekintetet öreg ékszerészeknél találni, akik egy életen keresztül nézik a mérleg sulyán az értéket és az aranyon a próba nyomát. Ő ugyanezt cselekedte emberekkel...

— Ranzonitól hallottam annak idején, — mondta egyszer nekem *Lovrana* gyönyörü parkjában, amely három terraszban száll alá a tengerig, — hogy itt a közelben valami különc öreg piktor lakik. Keressük föl...

Oh a szegény öreg *Vittore Lucas*, a szegény, a boldog, a bolond! Ismertem az utat, már jártam egyszer nála. A Moschenize felé vezető országuton lakik valami kis községben, — nem jut most eszembe a neve.

Déli tizenkét óra volt, a mikor *Vittore Lucas* villája elé érkeztünk. Maga épitette ez a különc ember, a hozzátartozó mütermet is. A legolcsóbb, tehát a legsilányabb anyagból, valami lehetetlen stilben, a maga terve szerint. Ha az ember Pierre Loti indiai utirajzait olvassa, éjjel ilyesmiről álmodik. Mert őrült ember, de poéta gondolta ki ezt a házat. Seholse rendszer, mindenütt egy-egy szilánkja a szépségnek, a fantáziának. És a terraszról táguló kebellel nézünk föl a Monte Maggiore éles kupvonalára a ragyogó egen, majd le a tej és az opál szineiben halkan borzongó tengerárra, el egészen a hegynek emelkedő Fiuméra.

A müterem előtt szemünkbe ötlött egy tábla, amely arra figyelmeztet, hogy „*Vittore Lucas mesternek a müterem megtekintése fejében ötven krajcár fizetendő.*“

Mint valami lelkendező szolga bicegett elő a sánta gnóm szakadozott ruhában és hosszu ősz szakálláról vörös kendővel törölte az ádventi bőjti ebéd nyomait.

Egy monstrumon dolgozott, amelynek külön mütermet épitett: *Il progresso del mondo*, — *A világ haladása* a cime. *Ezer alak van rajta*, a világtörténelem hires alakjai a teremtéstől egészen napjainkig. A legfiatalabb: a jelenlegi spanyol király. A magyarok közül látható a képen: *Arpád*, *Szent István*, *Hunyady János*, *Mátyás király*, *Rákóczy*, *Bercsényi*, *Széchenyi István*, *Kossuth*, *Görgey*, *Petőfi*, stb. A kép körül kórust épitett a piktor, aki egy póznával a kezében magyaráz, — lihegve a buzgalomtól és a fanatikus őrülettől.

— Ezt a képet ki fogom állitani a párisi világkiállitáson egy francia pavillonban, mert az osztrák zsüri visszavetette, — kacagott fel rémesen a bozontos emberke.

Rettenetes egy monstrum ez a kép, — minden rendszer és minden belső összefüggés nélkül ezer alak! Egy meghasonlott, megtört ember munkája, — sok fej olyan, mintha egy külvárosi borbély cégére számára készült volna, — de egyikén-másikán müvészi erő mutatkozik.

Elfordultunk a képtől. A falon sok régi okmány, amely mind azt bizonyitja, hogy valamikor büszkén nevezték ki az akadémiák *Vittore Lucast* testületeik tagjának. Amott meg egy gyönyörü Szent János-fej, mintha valami régi mester müremeke volna!

— Kitől való ez?

— Ez az én ifjukori arcképem, — magam festettem! . . .

Babonás tisztelettel néztünk az őrült törpe fénytelen szemébe, amely valamikor ilyen fiatalság hatalmában ragyogott. . . .

Kimenőben voltunk. Az én atyai jó barátom két forintot tett titkon pirulva az asztalra. Mint valami szolga nyitotta ki előttünk az ajtót az öreg piktor, — és kivett valamit a mellényzsebéből: egy kopott arany-medáliát:

— Ime 1861-ben az első dijat nyertem Velencében.

Kezet fogtunk az öreggel. És amikor nem érezte a szokásos ötven krajcárt a markában, a rászedett gyermek elszontyolodásával kérte, rimánkodott . . ,

Pirulva mutattunk az asztal felé. És kiszaladtunk. És szégyeltük magunkat. Ugy, hogy fájt.

Istenem, mi lehet egy igazi müvészből!

— Szegény öreg, — mondta kisérőm, — az a monstrum az ő utolsó illuziója. Ebbe bele fog halni . . . A kiállitás után ismét meglátogatom, hadd lám, mi lett belőle! . . .

J. Opp. nem fogja fölkeresni az öreg *Vittore Lucast*, mert megelőzte a halálban.

Hány ezer és ezer hires embert látott az esztendők hosszu során maga alőtt, mint kérelmezőt egy kis dicsőségért, ez az öreg ujságiró, az a titkos „kingsmaker.“ Jómaga sohasem érzett vágyat azután, a mit bőkezüen szétosztott. Ő lemondott. Az ilyen igazi ujságiró a modern anachoréta. Megvetette a hirnevet és tán csudálkozott, hogy az emberek utána törnek. Szegény *Vittore Lucas* bele fog halni, ime!

Istenem, ő maga annyira nem törődött a hirrel, hogy cikkei alá csak ennyit irt: *J. Opp.* A legtöbben csak igy ismerik, nálunk Magyarországon is, ahol szivesen olvasták.

Ezt kellene a sirkövére is irni, nehogy incognito pihenjen halottaiban.

Egyébiránt *Oppenheim* Józsefnek hivták.

Gergely István.

Budapest, julius 13.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Julius 15-én uj előfizetés nyilik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Azoknak a tisztelt előfizetőinknek, kik a nyári hónapok alatt fürdőre vagy nyaralóhelyre szándékoznak menni, vagy pedig hosszabb utra kelnek, szolgáljon szives tudomásul, hogy kiadóhivatalunk, amint a cimváltozásról értesül, nyomban az uj tartózkodási helyre küldi a lapot. Ne méltóztassanak tehát egy rövid levelezőlapnak fölhasználásától akkor se visszariadni, ha a nyári szezon alatt talán többször is változtatják lakásukat. A Budapesti Napló kiadóhivatala minden bejelentésre rögtön intézkedik és szigoruan megfelel a szerkesztőség intencióinak, midőn az a nyári hónapok alatt is állandó érintkezésben óhajt lenni kedves közönségével.

— **Személyi hirek.** *Cseh* Ervin horvát miniszter, aki két napot töltött rokonánál, Dellimanics Lajos alispánnál, ma elutazott Nagybecskerekről. — *Tarkovich* József államtitkár ma több heti szabadságra elutazott a fővárosból. — Gróf *Welsersheimb* osztrák honvédelmi miniszter ma Szántódra utazott. — *Konkoly-Thege* Miklós, az Országos Meteorologiai Intézet igazgatója a jövő hét elején Ó-Gyalláról Budapestre érkezik.

— **Ottó főherceg Párisban.** *Párisból* jelentik, hogy *Ottó* főherceg és neje, *Mária Jozefa* főhercegnő tegnap Párisba érkeztek a kiállitás megtekintésére. A főhercegi pár három hétig fog a legszigorubb incognitóban Párisban tartózkodni.

— **Egyházi kinevezések.** A király *Ádám* János marcali-i esperes-plébánosnak, a tomaji cimzetes apátságot adományozta; *Osvald* Péter német-ládi esperes-plébánost és *Róthy* Mihály kislődi esperes-plébánost pedig a veszprémi székes káptalan tiszteletbeli kanonokjaivá kinevezte.

— **A pétervárad! várparancsnok.** A hadsereg rendeleti közlönye jelenti: Ő felsége elrendelte lindenbachi báró *Komers* Hugó vezérőrnagy pétervárad! várparancsnoknak saját kérelmére való nyugalomba helyezését és ez alkalomból neki az altábornagyi cimet és a harmadosztályu vaskorona-rendet adományozta. Pétervárad! várparancsnokká *Wawra* Manó vezérőrnagyot nevezte ki a király.

— **Kitüntetés.** A király *Sándor* János országos levéltárnoknak, saját kérelmére történt nyugalmaztatása alkalmából, hü és buzgó szolgálata elismeréséül a *Ferenc József-rend* lovagkeresztjét adományozta.

— **Japán tudós Budapesten.** Egy kiváló japán csillagász, *Kiyunov* Nakanuwa, aki hónapok óta európai tanulmányuton van, a napokban Budapestre is ellátogatott. Az exotikus tudós a *tokiói* meteorologiai intézetnek igazgatója; legutóbb *Párisban* időzött, ahol az ottani csillagászati intézeteket tanulmányozta. Budapestre kedden érkezett egyenesen Párisból és három napi itt időzése alatt latogatást tett a budai meteorologiai és földmágnességi intézetben, megtekintette a főváros nevezetességeit, és ez alkalommal kisérői előtt meglepetésének és tetszésének számtalanszor adott kifejezést. *Konkoly* Thege Miklósnak, az országos meteorologiai intézet igazgatójának meghivására Kiyunov tegnap *Ó-Gyallára* utazott az ottani hires obszervatórium megtekintésére, melynek felszerelése és müködése bámulatra ragadta. Kiyunov igen érdekes megjelenésü, rokonszenves alak, örömmel és érdekesen társalog hazája viszonyairól, tökéletesen beszél franciául, angolul és németül. A japán tudós ma Ó-Gyalláról Bécsbe utazott, ahonnan Berlinbe megy.

— **A közoktatási miniszter nyaralása.** *Wlassics* Gyula közoktatási miniszter tegnap családjával Balaton-Füredre utazott. A miniszter pár napi ott időzés után visszatér a fővárosba s nyaralását csak e hónap végén kezdi meg. A miniszter szabadságidejét Fenyőházán fogja tölteni.

— **Mentőkongresszus Párisban.** A párisi világkiállitás nagy kongresszusi pavillonjában julius 16-án kezdődik a nemzetközi mentőkongresszus. A budapesti mentő-egyesületet dr. *Aczél* Károly parancsnok képviseli a kongresszuson. Dr. Aczél két felolvasást tart a kongresszuson: a budapesti mentőegyesület fejlődéséről, melyet dr. *Kresz* Géza, a mentőegyesület igazgatója irt és az első segély népszerü tanitásáról, mely a felolvasó dolgozata.

— **A pápa a Szent-Sir templomának.** A jeruzsálemi Szent-Sir temploma csak ugy roskadozik a temérdek ajándéktól, melyeket különböző uralkodók küldtek a kereszténység eme zarándokhelyének a diszitésére. A pápák azonban nem részesitették kellő figyelemben a templom kultuszát. Most azonban *XIII. Leó* pápa, mint Rómából irják, jóvá akarja tenni elődei mulasztását és a szent év alkalmából gazdag ajándékot fog küldeni a Szent-Sirra, mely a huszadik század ajánlását a Megváltónak fogja jelképezni. Az ajándékozásról már értesitették *Piavi* jeruzsálemi patriárkát.

— **„Retour — Ofen-Pest.“** A bécsi postahivatal is szolgálatába állott immár a legujabb Lueger-stiklinek. Ezt bizonyitja egy Bécsből Budapestre visszaérkezett levél, amelynek boritékát egy olvasónk küldte be hozzánk. A boriték hátlapján a bécsi postának következő megjegyzése van: „*Annahme wegen Porto verweigert.*“ Elől pedig piros tintával olvasható a posta következő irányitása:

— *Retour Ofen-Pest!*

A levél visszaérkezett Budapestre. És a budapesti postahivatal még behajtotta az osztrák pósta javára a két fillér pótdijat is. Szóval a bécsi arcátlanságot előzékeny készséggel viszonozta ezuttal Budapest. Elég helytelenül történt ez, mert ha egyeseket nem is lehet egykönnyen kioktatni a tisztességre, az osztrák postának meg kell mutatni, hogy a bécsi politikai frivolságoknak ő legkevésbé sem lehet eszköze.

Nagyvárad város mai közgyülésén tárgyalta *Szokoly* Tamás függetlenségi pártelnöknek azt az inditványát, hogy a város irjon föl a kereskedelmi miniszterhez, hogy a posta ne továbbitsa a német helységnévvel cimzett leveleket. A közgyülés hosszabb vita után megbotránkozását fejezte ki Bécs város határozata és eljárása felett és *felir a királyhoz, hogy a helységnevekről szóló törvényt mielőbb léptesse életbe.* A postai továbbitás megtiltását *nem kérik*, mert abból károk származhatnak.

— **Uj osztrák báró.** Mint Bécsből táviratozzák, a király billani *Forstner* Ferencet, a kassai 6-ik hadtesthez beosztott altábornagyot a katonai és diplomáciai szolgálatban szerzett érdemei elismeréséül saját kérelmére történt nyugdijaztatása alkalmából bárói rangra emelte.

— **Magvaszakadt főuri családok.** A hivatalos lap ma egyszerre három főrendü család magvaszakadásáról ad hirt. A főrendiház elnöke és a belügyminiszter közös hirdetményben közlik, hogy a *Dőry* bárói, a *Lederer* bárói és az idősb *Wodiáner* bárói család fiága kihalt. A három család utolsó tagjai voltak báró *Dőry* József Biharmegye volt főispánja, báró *Lederer* Mórie v. b. t. t. szolgálaton kivüli viszonyban állott altábornagy, a 63. gyalogezred másodtulajdonosa és idősb kapriorai báró Wodiáner Albert. Aki a magvaszakadást kétségbevonja, hat hónapon belül irásban bejelentheti a főrendiház elnökénél vagy a belügyminiszternél.

— **A magyar belhajózásról.** A párisi nemzetközi hajózási kongresszus alkalmából *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter francia nyelven kiadatta *Gonda* Béla osztálytanácsosnak a magyar hajózásról a mult év őszén magyar és német nyelven megjelent nagyérdekü müvét, mely különösen az osztrák és német szakkörökben annak idején igen nagy elismerést talált. A mü francia kiadása „La navigation intérieure en Hongrie“ cimen most jelent meg 206 lapnyi terjedelemben 98 szép képpel, igen fényes kiállitásban, mely a müszaki irodalmi és nyomdai vállalatnak méltán diszére válik. A müvet a miniszter 500 példányban bocsátotta a kongresszus rendelkezésére.

— **A lengyelek üldözése Németországban.** Nagystilü hajszát inditottak azok ellen a németországi lengyelek ellen a német hatóságok, akiket az ugynevezett lengyel nemzeti kincs gyarapitásában vétkesnek vélelmeznek. A lengyel nemzeti kincsgyüjtés, a németországi lengyel nép nyelvének ápolására, a nép kulturájának emelésére szolgál. Az üldözés egyre nagyobb arányokat ölt. Igy, mint Lipcséből táviratozzák, a birodalmi ügyészség *450 németországi lengyel egyesület ellen* megindította az eljárást *hazaárulás gyanuja miatt.* A vizsgálat célja lesz kideriteni, hogy ez egyesületek hozzájárultak-e a lengyel nemzeti kincs szaporitásához. Vajjon mit szólnak ehhez a hajszához a magyarfaló schulvereinek?

— **Árviz a délvidéken.** *Lugos*ról táviratozzák: A napok óta tartó esőzés és a legutolsó óriási felhőszakadások következtében a Temes folyó hirtelen megáradt és kilépett medréből. Az árviz Karánsebes város nagy részét, valamint egész határát elárasztotta, százezrekre menő károkat okozva a gazdaságban. Az árviz továbbá elpusztitotta az egész Temesvölgyet, magával sodorva a már learatott gabonát, ugy, hogy Lugoson nagy néptömeg nézi a hidról, mint usznak a kévék a Temes piszkos hullámain. Karánsebesnél az ár elsodorta a Temes-hidat. A közlekedés a várossal csak gyalog lehetséges. A vasuti hid Karánsebes mellett szintén elpusztult, ugy hogy Orsova felé csak Körpa állomásnál való átszállással lehetséges a közlekedés. Az ár oly hirtelen jött, hogy *tiz cigány* muzsikus alig tudott a fákra menekülni: *az egész éjszakát ott a fákon kellett átvirrasztaniok*, mig a főszolgabiró ma kiszabaditotta őket veszedelmes helyzetükből. Emberéletben nem esett kár, egyébként azonban óriási károk történtek.

— **Házasság.** *Weissberger* József Eszékről eljegyezte *Weisz* Lajos jószág-igazgató leányát, Mariskát, Mucsinyban.

Halász Miklós gyarmatáru nagykereskedő eljegyezte *Weber* Juliska kisasszonyt, Weber Gusztáv ékszergyáros leányát Budapesten.

— **Mocsa — Diósjenőn.** *Diósjenő* község egy küldöttsége nemrégiben Budapesten járt *Eötvös* Károly országgyülési képviselőnél, akitől azt kérték, hogy oltalmazza meg őket a főszolgabiró s a csendőrök brutalitásai ellen. Eötvös Károly el is járt a diósjenőiek ügyében, minek következtében a belügyminiszter vizsgálatot rendelt el *Rákóczy* István rétsági főszolgabiró ellen. A vizsgálat most vette kezdetét s az eredménye már is szenzációs. A panaszosok képviseletében *Eötvös* Károly helyett dr. *Schweighofer* Ferenc budapesti ügyvéd jelent meg a helyszinén, ahol jelen volt *Zubovics* Fedor huszárkapitány is. A kihallgatottak egyhangulag azt vallották, hogy rettenetes kinzásoknak voltak kitéve. *A főszolgabiró ütlegelte, a csendőrök kinozták őket*, éppen olyan brutálisan, ahogy a mócsai emberkinzók végezték rettenetes munkájukat. Guzsba kötötték, ütlegelték őket s ráadásul a joggyakornok fejenkint nyolc napi elzárást s ötven forint pénzbüntetést szabott ki rájuk. Dr. Schweighofer Ferenc most büntető följelentést tett a főszolgabiró s a csendőrök ellen.

— **Ostromállapot Rotterdamban.** Megemlékeztünk már a *rotterdami* kikötő-munkások sztrájkjáról, amely pár nappal ezelőtt kezdődött. A sztrájk még egyre tart és a zavargások oda fajultak, hogy kedden a városban kihirdették az ostromállapotot. Már vasárnap az Amsterdamban állomásozó gyalogezred egy százada és egy huszár svadron érkezett Rotterdamba, mert a rendőrség képtelen volt a rendet fönntartani. Egész addig a sztrájkoló munkások voltak az urak a kikötőkben, több, gyorsan járó kis gőzösssel folyton ide-oda jártak a nagy gőzösök között, megakadályozták az áruk kirakását, a munkába állott munkásokat fenyegetéssel visszariasztották és a máshonnan érkezett munkásokat megakadályozták, hogy a hajókra fölszálljanak. Egy angol gőzösre erőszakkal fölhatoltak és megrongálták a kötélzetet. Kis gőzöseikkel egyszerüen a nagy hajók és a munkásokat szállitó bárkák között állottak föl, ugy, hogy a munkások nem tudták elérni a hajót. Amióta azonban megérkezett a katonaság, azóta állandóan két ágyunaszád és több katonával megrakott kisebb hajó cirkál a kikötőkben, sőt egy páncéloshajó megérkezését is várják. A sztrájkolók pompásan szervezkedtek s összes követeléseik teljesitése nélkül nem állanak munkába. Több gőzösről a hajó legénysége partra szállitotta az árut, de ez is csak rendőri asszisztencia mellett volt lehetséges. Megtörtént, hogy teherszállitó kocsikon levágták a ló istrángját, több kocsit pedig fölboritottak. A rotterdami polgármester proklamációt bocsátott ki, amelyben fölszólit minden polgárt, hogy ügyeljen a csend és a rend fönntartására. Több, mint öt embernek összeverődése az utcán szigoruan meg van tiltva.

— **Faludi Oszkár esete.** A toloncházba vitt *Faludi* Oszkár ügyében ma a rendőri sajtóiroda a következő közleményt adta ki: A lapok ma megemlitették, hogy *Faludi* Oszkár volt üzletvezető eltünt a lakásáról s a rendőri toloncházban akadtak nyomára. A dolog ugy esett meg, hogy Faludit még e hó elején részegség miatt a 62. §. értelmében 8 napi elzárásra itélték. Alig, hogy kiszabadult, az 1333. számu rendőr a dob-utca 84. számu ház előtt éjjel 1 órakor, botrányosan részegen, le nem irható kosztümben, teljes piszokkal telve találta. A rendőr bevitte mint lakás és foglalkozás nélküli csavargót a VII. kerületi kapitánysághoz, s innen került a toloncházba, ahol azután bemondta, hogy igen is van lakása, a Dob-utca 82. szám alatt. A részegségért 20 forintra itélték, amely büntetést 2 napi elzárásra változtatták. A dologról, mikor az illető kijelentette, hogy van lakása a detektivek arról meg is győződve tudatták azt a toloncházzal, de akkor a lapok már megirták az esetet. Hogy valaki bántalmazta volna, egyáltalán nem felel meg a valóságnak. Hogy pedig nem ok nélkül került a toloncházba, bizonyitja az, hogy lakását nem mondta be, sőt foglalkozásnélküli embernek mondotta magát, a miért is első alkalommal lakás és foglalkozáskeresésre utasitották. Az illető különben, ugy látszik, *elmebajos*.

— **Babona.** Szinte hihetetlen esetről ad hirt sáfroalja-ujhelyi levelezőnk, szomoru jelérőll annak, hogy népünk mennyire rabja még a babonának. *Puszta-Szuszág* helységet az utóbbi hetekben sok elemi csapás és szerencsétlenség látogatta meg. A lakosság kezdte kutatni az okát, ami e sok csapást rázuditotta és e közben egy öreg anyóka „rájött", hogy a nehány héttel azelőtt meghalt *Zsurka* József, a „falu rossza" az oka minden bajnak, mert „szelleme" éjjelenkint beleköp itt hagyott számos ellenségének házába. Nemsokára akadtak többen, akik éjjel látták Zsurka szellemét és attól kezdve borzasztó rémület szállta meg a szuszágiakat. Végre elhatározták a bátrabb legények, hogy a „szellem" rakoncátlankodásának véget vetnek. Egy viharos éjjelen vasvillákkal, kaszákkal kimentek a temetőbe, ott felásták a „falu rosszának" sirját, felnyitották a koporsót és a bátrak közt is a legbátrabb beledöfte vasvilláját Zsurka József szivébe e szavakkal:

— No, most már nem árthatsz nekünk!

A legények aztan ujra elföldelték a koporsót és hazamentek. Azóta *Puszta-Szuszágon* mindenki szentül azt hiszi, hogy falujokat most már el fogja kerülni minden veszedelem.

— **Az üres ólombányák.** A fehér cár országában szabadabban lélekzik az orosz. Vége a szibériai számüzetésnek. A minden oroszok nemeslelkü cárja rendelte ezt igy. Az örömhir már hónapokkal ezelőtt bejárta a világot, de eleinte kétkedve fogadták mindenütt. Ha vajjon csakugyan sikerült-e *Miklós* cárnak áttörnie a kegyetlen hagyományok ködén s tiszta, verőfényes napot teremtenie az orosz igazságnak is? Az orosz sajtó égig magasztalta a hatalmas cárt, kinek nagyobb a szive, mint a mult század minden Romanovjának. Ime, az irás, amely bepillantást enged a téli palota hatalmas urának nemes lelkébe. A szibériai számüzetést megszüntető ukáz igy hangzik:

> Birodalmunk minden részének jóvoltáért gondoskodva, ráterelődött figyelmünk a Szibériába való számüzésre, amelyet valamint birói itélet, ugyszintén kispolgár- és paraszt-községek határozata mond ki bünös tagjaira. A számüzés Szibériába nagyon megakadályozza a fejlődését ennek a tartománynak, amelyben a polgári és a gazdasági jólét utját felejthetetlen atyánknak, III. Sándor cárnak monarhikus gondoskodása és a mi fáradozásunk már kiegyengette. Mivel sürgősen szükségesnek tartjuk a számüzéstől származó bajok megszüntetését, a mult 1899. év május hónapjában, megvitatva a kérdést a személyes elnöklésünkkel megtartott külön konferenciában, megparancsoltuk az igazságügyminiszternek, hogy a megfelelő intézkedéseket az általunk kijelölt alapon részletesen dolgozza ki. Az igazságügyminiszter a számüzés megszüntetéséről és korlátozásáról szóló törvényjavaslatot, amelyet, a mi akaratunkat teljesitve, készitett, véleményadás végett a birodalmi tanács elé terjesztette, amely minden oldalról alaposan megvitatta. Ugy találtuk, hogy a birodalmi tanácsnak a számüzés megszüntetéséről és a birói itélettel vagy királyi határozattal elrendelt kényszertelepités korlátozásáról hozott határozatai megfelelnek a jelen föladatai által megerősitett annak a kivánságunknak, hogy Szibériát megszabaditsuk attól a nagy tehertől, hogy évszázadokon át bünös emberekkel töltik meg. Ennek következtében elrendeljük:
>
> I. A kényszertelepités Szibériába és Transzkaukázusba, ugyszintén a számüzés Szibériába és más távollevő kormányzóságokba megszüntetendő, de bizonyos, a törvényben külön bünök esetére fönntartandó a számüzés, erre kijelölt vidékeken letelepités céljából.
>
> II. Meg kell szüntetni a kispolgár és paraszt-községeknek azt a jogát, hogy határozhatnak arról, vajjon fölvegyék-e vagy sem azokat a tagjaikat, akik a birói itélettel kimondott börtönbüntetést minden személyes jog és privilégium megvonásával, kitöltötték. Éppen ugy megszüntetendő a kispolgár-községeknek az a joga, hogy tagjaikat bünös életük miatt a kormány rendelkezésére bocsáthatják.
>
> III. Az előbbi pontban kifejtett rendelkezés kiterjesztendő mindazokra, a nem Szibériába kiküldött személyekre, akiknek fölvételéről a rendeletünk közzétételéig a kispolgár- és paraszt községek még nem határoztak, vagy akikről a kispolgár-községek még nem határozták el, hogy a kormány rendelkezésére bocsátja őket.
>
> IV. A kényszertelepitésnek és a számüzetésnek más büntetésekkel való helyettesitésére a a parasztközségek ama jogának korlátozására, hogy bünös tagjaikat a kormány rendelkezésére bocsátják; a számüzés megszüntetése és korlátozása által előidézett költségre azok a rendelkezések az irányadók, amelyek ezekre vonatkozólag benn vannak a birodalmi tanácsnak általunk jóváhagyott határozatában.

. . . És kevesebb sóhaj hangzik fel ezután az ólombányákban. Átadta azokat Miklós cár a legendák világának minden kinnal és keservvel együtt, amely hozzájuk fűződik.

— **Betörés Fiuméban.** *Fiuméből* jelentik, hogy a most Abbáziában tartózkodó *Peterson* fiumei orosz konzul lakásába ismeretlen tettesek betörtek s több mint négyezer korona értékü ékszert és értékpapirt vittek el. A voloszkai csendőrség meginditotta a nyomozást.

— **Tizéves öngyilkos.** *Bécs*ben tegnap reggel egy tizesztendős gyerek követett el öngyilkossági kisérletet. Hármast kapott magaviseletből! A második emeletről az udvarra vetette magát. Sulyos belső sérülésekkel szállitották a kórházba. Állapota életveszélyes. Ennyi a sablonos jelentés az esetről és hogy illetékes tanuk állitása szerint *Stenad* Adolf szorgalmas, jó magaviseletü tanuló volt, akit érdemetlenül sujtott a szigoru osztályzat, az már körülbelül szintén sablon. A legvásottabb gyerekből is derék fiu lesz, mihelyt leszámolt az élettel. Pedig biztosan pitykézett, vagy malmot játszott a hittanóra alatt!

— **A mylodon.** A Daily Express különös expedicíót küld Patagóniába, megtudandó, vajjon a titokzatos mylodonra rá lehet-e még bukkanni az országnak még ismeretlen részeiben. És erre az expedicióra az a vita adott alkalmat, amely két angol tudós között támadt a mylodon dolgában. 1897-ben dr. F. P. Moreno, a nagy Plata Muzeum igazgatója, Patagonia ismeretlen részeiben kutatott. Utazásai közben elért Patagonia déli partvidékének egy pontjára. Ott egy falönkön egy darab elszáradt állati bőrt talált, amely több különös jellel keltette fel a figyelmét. A további nyomozás során kitünt, hogy a bőrdarab egy nagyobb bőrből való, amelyet a szomszédos hegynek egy barlangjában találtak meg. A környék népe nagy csodálkozással vett tudomást a leletről, egynehányan ugy vélekedtek, hogy a bőr és a hozzá tartozó csontváz egy fóka maradványa. A további kutatások során még több bőrmaradványra, csontra és fogakra akadtak, amelyek aztán kétségtelenné tették, hogy itt egy olyan állatról van szó, amelyet már rég kihaltnak tartanak, s amely nem más, mint a mylodon, egy óriási lajhárféle. Tudományos körökben azonban az emlitett állati maradványoknak az épsége vitára adott alkalmat. A bőrnek csudálatosan friss állapota arra a következtetésre birta Ray Lancheser professzort, a South Kensington-muzeum igazgatóját, hogy a szóban lévő állat Patagónia ismeretlen területein még ma is él. Dr. Moreno ellenben azoknak a kedvező körülményeknek tulajdonitja a bőr épségét, amelyekben a maradványokat megtalálták. Ő azt tartja, hogy a mylodon már rég kihalt. Ennek a vitának az eldöntésére küldte ki a Daily Express az expedicíót. A kutatók egybehangzó véleménye szerint a mylodon tizenegy láb magas állat, szőre zöldesbarna, hasonló a mai lajhárokéhoz. Ajka nagyon mozgékony lehetett, s néhány tudós azt tartja, hogy az orra inkább rövid ormányszerü volt. A nyelve is nagyon mozgékony lehetett és alkalmas arra, hogy a leveleket, amelyekkel táplálkozott, könnyen elérhesse. Az állat sulya óriási kellett, hogy legyen az egyes testrészek csontjai után itélve. A lábszárcsontoknak olyanok a méretei, melyek nem igen tapasztalhatók más állatoknál. A mylodon nem lehetett valami nagyon tevékeny s koponyájának az alkata nem mutat nagy értelmi képességre. Az expedició Hesketh Prichand vezetése alatt indul, aki tapasztalt világjáró és gyakorlott vadász. Hatvan embert visz magával s a költség, amit a rendelkezésére bocsátottak, százhuszezer forint. Hogy mennyi élelmiszert vigyen magával az expedició, azt még nem állapitották meg, de mindenesetre számba kell venni, hogy Patagóniának még ismeretlen részei távol esnek a civilizációtól. A főcél egy nagy gleccsernek az elérése, ahol rá akarnak bukkanni a mylodonra.

— **Magyar cigány, mint arabus.** Mulatságos eset történt néhány magyarral, akik a kiállitás megtekintésére jöttek el Párisba. Éppen a Trocadero aljában lévő exotikus palolákat nézegették és elmentek a rue de Tunisiebe, ahol arab kereskedők árulják olcsó pénzen az állitólag afrikai ipar apró csecsebecséit. Megállottak egy arab kirakata előtt, egy cigarettaszipkát nézegettek és megkérdezték, hogy mi az ára. Az arab két ujját mutatta nekik, jelezve, hogy két frankért vesztegeti a portékáját. A magyarok beszélgetni kezdtek, hogy ez bizony nem is drága, otthon azt mondják majd, hogy tiz frankot fizettek érte. Egyszerre csak elkezd nevetni az arabus és megszólal magyarul:

— No már kérem, tekintetes ur, csak mégis furcsa, hogy minden magyar igy csapja be az otthonvalókat az ajándékaival!

A magyarok alig tudtak szólni a nagy bámulattól. Kisült, hogy Muzaffer ur magyar cigány, aki hegedüjével nem tudott eleget keresni, beállt tehát arabusnak. De megkérte honfitársait, hogy a titkot ne adják tovább, mert még elbocsátják a szolgálatból...

— **Érdekes számok.** A legmélyebb tárna, ahol még bányászok dolgoznak, a csehországi przibrami Adalbert-főtárna, amely 1875. május havában ezer méter mélységet ért el. A legmélyebb megmért tengermélység csak valamivel tesz többet tizedfél kilométernél, azaz pontosan számitva 9427 métert. Ezt a mélységet 1895-ben a Pinguine angol hajóról konstatálták a Csendes Óceán déli oldalán, amiből az tünik ki, hogy ez a méret mintegy batszáz méterrel több, mint a legmagasabb hegyek a Himalaya-csoportban. A legmélyebb furt lyuk, Schladebachban Merseburg mellett, csak 1748·4 méter mélységü. Ha ezeket a számokat összevetjük, a földgömb területe, tartalma és nagyságának arányaival, akkor lesz csak fogalmunk arról, hogy tulajdonképpen milyen kevés

ismeretes a mi lakóföldünkből. A föld az egyenlitőnél, ahol a körforgás és a sarkok behorpadása miatt a legvastagabb, 1719 mérföld átmérőjü és sugara tehát félannyi, vagyis 859·5 mérföld, illetve pontosabban 6,378.191 kilométer, ami a föld mélységének felel meg. Tehát a természetes földalatti üregektől, barlangoktól és mesterséges tárnáktól eltekintve, az eddig legmélyebbre furt lyuk is csak 4546-od részét teszi az emlitett fél átmérőnek, vagyis amolyan gombostüszurásnak felel meg pl. egy 1·1 m. átmérőjü glóbusz papirfelületén.

— **Életunt gyógyszerészsegéd.** *Bárányi* Elek 37 éves privigyei gyógyszerészsegéd ma reggel a fővárosba jött és egyenesen a városligetbe ment, ahol mérget ivott. Még idejekorán megbánta tettét és maga jelentkezett a Rókus-kórházban, ahol most ápolják. Tettét állitólag életuntságból követte el.

— **Rendőri hirek.** *Král* Anna 24 éves facér cselédleányt a X-ik kerületi kapitányság csavargásért elzáratta s ez annyira elkeseritette a leányt, hogy ma reggel szoknyájából font kötélre felakasztotta magát. Az őr szerencsére észrevette s levágta. — *Farkas* József margittai születésü 41 éves napszámos ma reggel a Kazinczy-utca 3. sz. a. levő ház előtt összeesett s rövid idő mulva meghalt. Bevitték a boncoló intézetbe. *Paulini* Teréz 52 éves napszámosnő ma reggel a Miklós-utca 22-ik szám alatt lévő házban ablakokat tisztitott. E közben a létráról leesett, a jobb lábát eltörte és agyrázkódást is szenvedett. A Rókusba vitték.

— **A mikroszkóp-gyárosok** között különösen *Reichert* Károly optikai intézete (Bécs, Bennoa-utca 24—26.) tünik ki. Ez egyike a legnagyobb és legismertebb cégeknek, mert mikroszkópjai, mikrotomjai, polarizáló és vetitő készülékei, valamint egyéb tudományos optikai készülékei valóban nagy elismerésre találnak. Ennek a világhirü intézetnek főnöke a párisi kiállitás alkalmából az internacionalis zsüri tagja volt. Magyarországban is leginkább csak az ő mikroszkópjai vannak használatban.

— **A Telefon Hirmondó zeneestéi.** A *beszélő ujság* — tekintettel a budapesti kőszinházak nyári szünetére — az operaelőadások helyett naponta este 8 órától 11-ig felváltva katona- és cigányzenével szórakoztatja előfizetőit. Közben ½9 órakor felolvastatja a *Frankfurtból* érkező esti tőzsde megnyitásának kurzusait és ½10 órától 10-ig pedig a legujabb hireket és táviratokat. Ugy a zenének, mint a felolvasásnak kezdetét mindig nagyobbal előzi meg, hogy ez által az érdeklődő közönség figyelmét felhivja.

(x) **Emke-gyujtó a legjobb!**

A csecsemő vértanu.

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

***Budapest*, julius 13.**

Egy szegény, összeaszott apróság, egy tizenegy hetes román zsidógyerek került ma délután a Fehér Kereszt Egyesület gyermekkórházába. Romániából, Galatzból hozták a szülei — földhözragadt szegény emberek — hogy magukkal vigyék Kanadába, ahol a Romániából kiutasitott zsidók uj otthont alapitanak. A kis csenevész apróság — a szülői szeretet oltalma alatt — talán kibirta volna a hosszu utat, de igy itt ragadt közöttünk, elszakitották a szüleitől, mert a *humánus emberek jóvoltából félig éhen halt a hajón*, amelyen Orsovától Budapestig megtette az utat.

Betegen, halálos betegen került a nyomorult apróság a kórházba. Mint az orvosok konstatálták, *aszkórt kapott az éhségtől*, amely három napon át gyötörte s valószinü, hogy nem is látják többé viszont a szülei, akik szivesen itt maradtak volna, hogy ápolják a félhalott csecsemőt. De nekik menniök *kell*, nem engedik meg a hatóságok, hogy itt maradjanak. És el is indultak a világ tulsó végére. A gyermekük itt pusztul el — az emberszeretet szent nevében.

*

Mindezideig szóvá se tettük a Romániából kiüldözött zsidók dolgát, akik most napról-napra, kisebb-nagyobb csoportokban utaznak át Magyarországon. Legfeljebb abban a vonatkozásban, hogy Magyarországon semmiképpen meg ne telepedhessenek. De a kis román zsidó-gyerek esete olyan vérlázitó, hogy nem hagyhatjuk szó nélkül. Civilizált emberek között, a humanizmus századában elpusztul egy gyerek a hajón, mert *nem adnak neki pénzért sem ennivalót*!

El se hiszi az ember, ha a saját szemeivel nem látja, ha személyesen meg nem győződik mindenről.

Napok, hetek óta kapunk már panaszokat arról, hogy milyen embertelen módon bánnak ugy az egyesek, mint a hatóságok az átutazó romániai zsidókkal. De ugy gondoltuk — isten vezérelje ezeket az embereket vándorló utjukon. Nem magyarok, tehát nem a mi dolgunk a felőlük való gondoskodás. De amit most irunk, a magunk tapasztalata alapján irjuk s az élő tanubizonyság is itt van közöttünk: a kórházban. Mi történt?

Orsovától—Budapestig éhen hal egy gyerek, azért, mert zsidó.

Az eset a következő:

A hét elején egy harminc emberből álló kivándorló csoport indult utnak Romániából, Galatzból, hogy Kanadába menjen. Csupa földhözragadt szegény ember; külsejükről leri a nyomoruság, az éhség. Hajón indultak el, mert igy kevesebbe kerül az ut. Orsováig egy román hajón utaztak s Orsován szálltak át a *Hildegard* nevü hajóra. A Hildegard kedden este indult el Orsováról Budapest felé.

A hajón lévő kivándorlók közt volt egy *Feyer* Mór nevü fiatal ember, a feleségével, *Markovits* Fánival és tizenegy hetes kis gyermekkel. A kis gyereket az anyja nem tudja táplálni s üvegből itatták az apróságot, aki — mikor elindultak a hosszu utra — teljesen egészséges volt. Az a kis tej, amit magukkal hoztak, Orsováig elfogyott. Ez azonban nem aggasztotta őket, mert van egypár forintjuk s tudták, hogy a hajón van étterem is, ahol bármikor kaphatnak tejet a kicsinyüknek.

Szerdán reggel, amikor a gyerek felébredt, Feyernek az volt az első dolga, hogy bement a hajó konyhájába, és meleg tejet akart venni, hogy a gyereke az üvegből megihassa. A konyhában a szakács a legdurvább módon elutasitotta.

— Takarodjál el, rongyos zsidó, mert kidoblak!

Ez volt a legenyhébb kifejezés, amelylyel illették. A szerencsétlen ember a pincérekhez fordult, majd az étterem bérlőjéhez, de ezektől is azt a választ kapta, hogy a gyermeke számára nincs a hajón tej.

Egy-két nemeslelkü utas akadt a hajón, akik a magukkal hozott tejből adtak a kis gyermeknek, aki mohón itta a — hideg tejet. Ez megártott neki, — beteg lett.

Feyer Mór ekkor ujra a pincérekhez fordult egy kis meleg tejért, de kijelentették neki, hogy kivándorló zsidóknak pénzért sem adnak tejet.

— Legalább egy kis forró vizet adjanak, hogy teát főzhessek a beteg gyereknek, hiszen elpusztul!

— Hadd pusztuljon el! Mondták a derék fiuk, legalább kevesebb lesz egy zsidóval.

A kétségbeesett apa a Hildegard kapitányához fordult, hogy rendelné el, adjanak a gyereknek egy kis meleg tejet, vagy forró vizet. A kapitánynak is ez volt a válasza:

— Én nem tehetek semmit sem értetek!

Az utasok között rettenetes megbotránkozást keltett az eset. Egypár uri nő utazott az első osztályon s ők a magukkal vitt tejet akarták megmelegittetni a kis gyermek részére, de *a hajó konyhájában megtagadták ezt a kérésüket is.*

Igy történhetett meg, hogy a *Hildegardon* kedden estétől ma délután három óráig étlen utazott egy tizenegy hetes csecsemő. Természetes, hogy a gyermek nagy beteg lett. Orvos nem volt a hajón, várni kellett Budapestig.

Itt, a bécsi hajó állomásán, a pesti izraelita hitközség megbizottjai várták a kivándorló csoportot. Vittek ki nekik élelmiszert bőven, jó borokat. A szerencsétlen emberek mohón neki láttak a lakomának; csak a Feyerék nem tudtak enni; az asszony ott szorongatta kiaszott emlőjén félhalott kis gyermekét.

A hitközség emberei észrevették ezt s kérdőre vonták Feyeréket a gyermeket illetőleg. Meghült bennük a vér, amikor elbeszélték, hogy mi történt velük három nap alatt a Hildegardon.

Rögtön orvosokért telefonáltak. Csakhamar megérkezett dr. *Faragó* és dr. *Bradács* kerületi orvos, akik konstatálták, hogy *a szerencsétlen gyermek az éhségtől aszkórba esett* és hogy ha kórházba nem viszik, az uton meghal. Elképzelhető az a rettenetes hatás, amit ez kijelentés a szegény emberekre tett. Két ut állt előttük: vagy magukkal viszik a kisdedet s akkor a szemök láttára pusztul el, vagy pedig megválnak tőle és itt hagyják jó emberek gondjaira bizva. A sok rábeszélésre az utóbbit választották és szivetrázó jajgatás közben vettek bucsut a félhalott gyermektől, akit a zsidó hitközség kiküldöttei a Fehérkereszt-egyesület gyermekkórházába szállitottak.

*

És mindez nem mese!... Intelligens uriemberek és asszonyok — a Hildegard utasai — a legnagyobb felháborodás hangján beszélték el az esetet, ami megtörtént — a humanizmus nagy dicsőségére.

Boerok Párisban.

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Páris, julius 11.

A boer köztársaság négy tagu küldöttségét tegnap délután öt órakor fogadta Páris város tanácsa. A városháza előtt levő széles gyalogjárón már négy óra tájban néhány ezer főre rugó tömeg várta a boerokat. Mikor a kocsik megálltak a kapu előtt, a közönség lelkesen megéljenezte a követeket. — Vive les Boers! — hangzott ujra meg ujra; az ünnepeltek nem győztek jobbra-balra hajlongani.

Pontban öt órakor bevezették a küldöttséget a tanácsterembe, ahol Grébauval polgármester és a tanácsosok várakoztak rájuk.

A boerok megjelenése teljesen európai, hogy ne mondjam párisias; ha az ember a szinházban véletlenül melléjük kerülne, azt hinné, hogy gazdag hollandus vagy belga kereskedők. Csak az arcukon ülő elszánt, energikus vonás teszi külsejüket érdekessé.

Pauliat ur a következő szónoklattal mutatta be a küldöttséget a városi tanácsnak:

Nagyságos elnök ur!

Tisztelt tanácsos urak!

Fogadják mindenekelőtt hálás köszönetem. Önök, mihelyt hirét vették a boer küldöttség megérkeztének, kifejezést adtak abbeli kivánságuknak, hogy a küldöttség tagjait a városházán üdvözölhessék. Elhoztuk őket és ez a fogadtatás fontos pillanat! Bátoritani fogja a küldöttség tagjait, erőt fog adni nékik nehéz feladatuk teljesitésére. Hiszem, hogy jó befolyással lesz az Egyesült-Államokra, melyeknek polgársága ugyis osztatlan szimpátiával kiséri a boerok mozgalmát. Jó vért fog szülni Közép-Európában is mindenüt, ahol a dél-afrikai háboru iránt él az emberekben igazságos érdeklődés! Még egyszer uraim, hálás köszönet!

A bemutatkozás után a küldöttség és a városi tanács tagjai asztalhoz ültek és Grébauval polgármester, pezsgős pohárral a kezében a következő beszéddel köszöntötte fel a boer köztársaság szabadsághőseit:

Uraim!

Mikor önök partra szállottak nálunk, egész Franciaországban nem volt város, nem volt falu, nem volt egy kunyhó, amelyben nem dicsőitették volna az önök hazáját és honfitársaik hősiességét. A mi szivünk örömmel fogadja be azt a nemzetet, amelyik nem akar meghajolni a sors legkérlelhetlenebb csapásai alatt sem. Páris városa, választottjai utján, hódoló elismerését fejezi ki a hazafiui bátorságnak, melyet önök oly hősiesen tanusitottak!

Mi nem vagyunk diplomaták. Itt, Páris városházán nem értenek a stratégiához és az alakoskodáshoz! Páris lelke nemes és meggondolatlan, csapong, mint szélben a zászló! Páris ujjongva fogad minden nagy eszmét, minden lelkesitő reménységet! Engedjék reménylenünk, hogy ez a környezet csillapitani fogja bánatukat, mert bátoritásra önöknek nincs szükségük!

Hazájukért végigszenvedett hosszu bucsujárásukon biztosan sok barátságos szót hallottak, sok helyütt akadtak vigaszaló résztvevőkre. A mi hangjaink is belévegyülnek a sokaság zugásába! Bár ha meggyőznék önöket és az önökéit arról, hogy semmi sem végleges és semminek sincs vége, a mig a közvélemény meg nem nyugodott, a mig csak egy katona is kész életével védeni családja otthonát, ősei földjét!

Önkénteseink ott hullottak el az önök véráztatta csataterén! Megösmertük már mi is a fájdalmas izgalmat, mely most önöket gyötri, de mi sem engedtünk soha! Mert a holnap senkié sem! A vetésből, melyet ma gazul eltapodnak, gazdag termése fakad a jövőnek, és önök még nincsenek megsemmisitve, uraim, és reménylem, hogy nem is lesznek soha! Az ellenség megszállta városaikat, de gyilkosabban egy egységes hadseregnél guerilláik gyötrik, tizedelik szüntelenül. És ha igaz hogy önök folytatni akarják ezt a háborut, mint egyes vadászok, akik lesbe várják a vadat, akkor London még nagyon megsirathatja ezt a tragikus hadjáratát.

Üritem poharamat Krüger és Stejn elnökökre!

Üritem poharam virágzására a két testvér köztársaságnak, a két legyőzhetetlen, örök köztársaságnak!

És hogy eljöttek kopogtatni a francia köztársaság kapuján, fogadják baráti, testvéri jobbunkat!

Leirhatatlan lelkesedéssel fogadták az egybegyültek a polgármester gyujtó beszédét és *Fischer* a boer küldöttség vezetője könnyekkel szemében mondott érte köszönetet.

Az estebéd után az alpolgármester hatalmas csokrot nyujtott át Fischer feleségének Páris város szineivel.

Lent az utcán szünni nem akaró éljenzés kisérte az elhajtató boerokat.

F. J.

Az angol flotta látogatóban.

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Trieszt, julius 13.

Tegnapelőtt irigykedtem Triesztre. Mig a vasut átröpitett ide Fiuméból, folyton azon gondolkodtam: ha külföldi potentát jön Ausztria-Magyarországba, Bécs fogadja. Ha hajóraj szántja végig az Adria hullámait, Trieszté az első látogatás. Mindig Ausztria áll előtérben, mi amolyan morganatikus feleség szerepét játszuk, akit az idegen vendég csak akkor vesz tudomásul, ha éppen kivánciság vagy a vele született udvariasság készteti a megismerkedésre.

És elképzeltem, micsoda hétországra szóló parádét fog kifejteni az osztrák kikötőváros az angol flotta tiszteletére! Agyonünneplik majd a tengerészeket s ezek Fiuméba már csak pihenni jönnek el. Talán jobb is volna, ha elmaradnának, hogy ne lássák a mi hamupipőke voltunkat...

Ám Trieszt fényesen bebizonyitotta, hogy ma is az a városa Ausztriának, mely abszolute semmi közösséget nem tart fenn az osztrák hivatalos érzelmekkel. Olyan hidegséggel fogadta Albion hatalmas és gyönyörü hajóraját, mintha vesztett csata után a diadalmas ellenség kötött volna ki partjainál. Amikor a tenger smaragd-zöld vizéből kibontakoztak a füstölgő kémények és harminckilenc hadigőzösön föltünt a fehér-piros lobogó: a kikötőben nem volt több ember, mint egy rizst vagy kávét szállitó Lloyd-hajó megérkezésekor. Néztem jobbra és balra, föl a házakra és le a kikötőben horgonyzó hajókra: sehol egyetlen zászló, sehol semmi nyoma az ünnepségnek. Azaz bocsánat: a mólón már teljes diszben peckelődtek az aranygallérok és kifeszitett mellel állott sorfalat az „Ehren-Companie.“ Az arany sujtásos egyenruhák közt pedig néhány frakk és kivasalt cilinder. Egyszóval, a hivatalos világ: szárazföldi meg tengerésztiszték és néhány magasabb rangu beamter. Előkelő polgárságnak, hölgyközönségnek és ujongó néptömegnek azonban se hire, se hamva. Ennek a hangulatnak a hőfokával Rheims és Epernay összes pezsgőkészletét be lehetett volna hüteni. Mi az oka a hidegségnek? Az angol flotta látogatása Ausztriának szól, illetőleg az osztrák-magyar haditengerészetnek, tehát hivatalos tisztelgés, ezért nem vesz tudomást róla Trieszt lakossága. Amiért a hivatalos körök lelkesednek, azért ő a kis ujját sem mozditja. Indolenciájával tüntet, de nem a vendég, hanem a vendégeket fogadó ellen. Jöhet ide német, francia, orosz vagy más hajóraj, mihelyt a fogadtatást Bécsből dirigálják, rögtön visszahuzódik Trieszt. Csak egy nemzet flottája számithat részéről melegségre: az olasz hajóraj. Azt zászlók erdeje, virágzápor, fényözön és kitárt karok fogadnák, s zugna az „evviva,“ hogy süketté válnék gróf Goess helytartó és minden osztrák tábornok. De az olasz hajóraj nem jön...

Soha hidegebb fogadtatás nem esett, mint e négy napon át. Száraz volt minden. Vizit ide, vizit oda, diner a szárazföldön és az admirális hajón, kirándulás Adelsbergbe és Lipizzába, de mindenütt csak osztrák katonatisztek és főhivatalnokok. Polgári elem nem tarkitotta a társaságot. Pedig ő felsége élénken érdeklődött az angol flotta iránt, s magánpénztárából tetemes összeget bocsátott a költségek fedezésére. A többi kiadást az admirálitás rovatában a közös hadügyminisztérium fedezte. A gazdag Trieszt a maga részéről egy fillért sem áldozott az ünnepségekre. Igazán nem érdemelte meg, hogy része volt abban a remek látványosságban, melyet a flotta nyujtott, odakünn a kikötő oldalán. A lehorgonyzott páncélos szörnyetegek büszkén hirdették Anglia nagyságát és világuralmát. Hiszen ez a harminckilenc hadigőzös, melynek egy harmada része elegendő, hogy pozdorjává semmisitse a mi egész tengeri erőnket, csak jelentéktelen osztály Anglia hadiflottájából. A brit nemzet ezekkel csak a földközi tengert tartja sakkban. De hány hasonló és még hatalmasabb uszó-vára van a földteke különböző pontjain, Nagy-Britannia partjaitól föl a keleti tengerig és le a Csöndes Oceán legdélibb részéig. Aki meg akarja érteni az angolok büszke önérzetét és Anglia világuralmi szereplését, csak hadihajóit tekintse meg.

Szegény boerok! Mig ők kétségbeesve, éhezve és fázva küzdenek Transvaal hegyei között, Anglia megengedheti magának azt a luxust, hogy harminckilenc hajóját pár száz ágyuval és közel tizezer főnyi legénységgel elküldje — szórakozni.

Az angol flottával egyidejüleg, kisérő gyanánt beevezett a kikötőbe az osztrák-magyar hajóraj is. Nem mondom, hogy báró *Sternecknek* szégyenkeznie kell, de laikus szem is meg tudja itélni, mekkora a különbség a mi hadihajóink és az angolok közt. A közös lobogót kilencezernél több tonnás páncéloson hasztalan keresed, mig a brit zászlót tizennégytizenötezer tonnás hajók lobogtatják. Pedig az itt levő *Renown*, *Illustrious*, *Ramillies* és a többi csatahajók nem is a legelső hadigőzösei Angliának. Az igazi szörnyetegek: a *Formidable*, a *Devastation* és a *Terrible*, melyek a 80-as években romba lőtték Alexandriát, most más vizeken őrzik Anglia érdekeit.

Figyelemmel megmustráltam az angol közlegénységet, hátha azon van valami kivetni való, ha maga a flotta és tisztikara páratlan. A legénység nem szedett-vetett népség. Ha el is vitték Angliából a legények elejét Dél-Afrikába meg Khinába, ennek a hajórajnak a legénységével sem vall szégyent a brit lobogó. Jobbára fiatal arc, de csupa izom, ügyesség és életerő. A kötélhágcsókon mindegyik egy-egy hajlékony macska, lent a födélzeten merev katona, kit a legnagyobb szigor tart kordában még ily ünnepies alkalommal is. Hogyan bánnak velök, arról tegnap személyesen győződtem meg. Az esti takarodót fujták a *Renown* admirálhajón. Egy tiszt olvasta a névsort és a legénység sorba állva, *levett sapkával* jelentkezett. Öt perccel a takarodó elhangozta után érkezett meg egy kipirult arcu fiatal katona, akit talán mosolygós szemek késleltettek. Amikor észrevette, hogy elkésett, eltünt arcáról a pirosság és sáppadtan állott a tiszt elé.

— Tizennégy napi zárka! — hangzott ridegen a tiszt ajkáról, s a következő percben a fiatal tengerészkatona már lent ült a gőzös fenekén egy szük cellában, honnét nem látja többé sem Triesztet, sem Fiumét....

Pedig a magyar kikötőváros kárpótolni fogja az angolokat a triesztiek közönyéért. Előre jelezhetem: soha oly ünnepséggel nem fogadtak Fiuméban idegen hajórajt, mint aminőben most az angol flottának lesz része. Gróf *Szápáry* László arra törekszik, hogy megmutassa, mi a magyar vendégszeretet. Neki nincs szüksége, hogy a hadügyminisztérium, vagy a magyar kormány áldozzon a fogadtatás költségeire. Hogy husz, vagy harmincezer forintjába kerül a vendéglátás, az mellékes, amikor arról van szó: hogy meg kell mutatni a világ leghatalmasabb nemzetének, hogy a „kis“ Fiume különb, mint a „nagy“ Trieszt.

Ugy beszélik, báró *Spann* vitte keresztül, hogy az angol flottából csak 14 hajó menjen át a magyar kikötőbe. Féltékenykedett az admirális ur... Se baj! Ez a tizennégy hajó is elviszi majd hirét a magyarok nyiltszivüségének és vendégszeretetének. Mintha már éreznék is az angolok, hogy más légkörbe jutnak holnap, gondos szemmel vizsgálják a *Ramillies* fedélzetét, hol pompás szőnyegsátrak alatt táncolni készülnek Fiume szépeivel. A mai nap még Trieszté. Holnap ilyenkor a fiumei kikötőben a magyar trikolor köszönti az angolokat.

Hegyi Jenő.

*

Trieszt, julius 13.

Gróf *Montecuccoli*, az osztrák-magyar hajóraj parancsnoka tegnap este hetedfél órakor a *Kaiser Karl IV.* födélzetén husz teritékü ebédet adott, amelyen sir John *Fisher*, az angol hajóraj parancsnoka feleségével és leányával, Lord *Derseford* ellentengernagy, *Brosch* és *Sachs* ellentengernagyok, gróf *Goess* helytartó, gróf *Lützow* osztályfőnök és mások vettek részt. Gróf *Montecuccoli* Viktória királynőt, *Fisher* altengernagy pedig Ferenc József királyt köszöntötte fel. Az első pohárköszöntő után az angol himnuszt, a második után a Gotterhaltét játszotta a zenekar. Az ünnepségek fénypontja a tegnap esti bál volt, amelyet az angol tengernagyok, hajóparancsnokok és törzskarok a *Renown* vezérhajón rendeztek. A tulnyomóan fehér és piros szinnel diszitett termekben körülbelül ezren jelentek meg. A gazda tisztét *Fisher* altengernagy és felesége teljesitette. A vendégek között ott volt báró *Call* osztrák kereskedelmi miniszter két leányával, gróf *Goess* helytartó feleségével, herceg *Windischgrätz* Hugó és felesége, gróf *Lützow* Henrik, *Sterk* püspök, *Becher*, a tengerészeti hatóság elnöke, *Sandrinelli* polgármester és felesége, sok előkelő hivatalnok, továbbá a szárazföldi és tengeri haderő tisztikara, az egész konzuli kar, a kereskedelmi kamara képviselői és számos görci notabilitás. A bál éjfélutánig tartott. Amikor gróf *Goess* helytartó a bálról távozott, a zenekar a Gotterhaltét játszotta. A hajón nagyszerü tüzijátékot rendeztek.

Bécs, julius 13.

Sir John *Fisher* altengernagy tegnapelőtt Lipicáról a következő táviratot küldte gróf Paar főhadsegédnek:

> Kérem excellenciádat, sziveskedjék a földközi tengeri brit királyi hajóraj nevében legalázatosabb, mélyen átérzett köszönetemet ő felsége lipicai udvari ménesében való megtisztelő és kitüntető fogadtatásunkért ő felsége előtt tolmácsolni. Sir John *Fisher* altengernagy, a földközi tengeri brit hajóraj parancsnoka.

Erre gróf *Paar* főhadsegéd a következő távirati választ küldte:

> Sir John *Fisher* altengernagy urnak, a földközi tengeri brit hajóraj parancsnokának Triesztben. Ő felsége őszinte megelégedéssel látta excellenciád szives köszönetnyilvánitásából, hogy meleg szimpatiája ékesszólóan jutott kifejezésre abban a fogadtatásban, amelyben a földközi tengeri brit királyi hajóraj részesült. Ő felsége megbizott engem, hogy ezt tudomására adjam excellenciádnak azzal a megjegyzéssel, hogy mennyire örül ő felsége annak, hogy az angol hajórajnak partjainkon tett látogatásával ujabb ápolást és megerősitést nyer a dicsőséges nagybrittanniai és az osztrák-magyar haditengerészetnek bajtársi viszonya.
>
> Gróf *Paar*.

Fiume, julius 13.

Nagyszámu idegent csalt ide az angol flotta nagyszerü fogadásának a hire. A város a legnagyobb előkészületeket teszi a fogadásra; holnapra az összes hajók zászlódiszt öltenek, a házakat a tengerparton fellobogózzák és szőnyegekkel diszitik; az érkező hadihajók a Mária-Terézia-móló előtt, a nyilt tengeren vetnek horgonyt. A hajóraj parancsnoka, Lord Charles *Beresford* ellentengernagy és kisérete délután 4 órakor fog a *Ramillies* admirálhajóról gőzcsónakon bejönni az Adamich-mólóra, hol diszszázad várja és az angol himnuszszal fogadja. Az ellentengernagy látogatást tesz a kormányzónál és a hatóságok fejeinél, kik a látogatást vasárnap délelőtt viszonozzák. A szombat esti szerenád gyönyörünek igérkezik. A fényárban uszó kikötőben a helyi hajók egész kis flottája fog mozogni és késő estig szól majd a zene két Gallegianteról. A vasárnapi népünnepély kolosszális méreteiről némi fogalmat nyujt, hogy az angol matrózok és a publikum számára 10.000 liter bort, ugyanannyi sört és pár ezer adag pörkölt tartanak készen. A kiszolgálással megbizott vendéglős számára ma egy egész vaggon üveg és pohár érkezett. Giardinoban szintén szól majd a zene és lesz tüzijáték is. Este 8 órakor a kormányzó termeiben gyül össze a flotta tisztikara és részt vesz a diszebéden, melyre a városi és állami hivatalok főnökei és a helyőrség főbb tisztjei is hivatalosak. Hétfőn este a *Ramilliesen* lesz nagy ebéd, amelyet lord *Beresford* rendez a kormányzó és a hatóságok tiszteletére. Délben a *Pannonia* gőzössel kirándulást tesznek a vendégek a Quarneroban. Kedden délelőtt regatta lesz, este pedig a flotta tisztjei és a hatóságok fejei a kormányzói palotában gyülnek össze. A *budai dalárda*, mely a hangversenyben közreműködik, már vasárnap Fiumében lesz; a nyolcvan tagu testületet *Bellovics* Imre karnagy vezeti. A mily általános érdeklődés mutatkozik a páratlanul fényesnek készülő kormányzói estély iránt, épp oly kiváncsian várja a közönség azt a mulatságot, melyet az angol tisztikar rendez szerdán délután a *Ramillies* fedélzetén és termeiben. A remek páncélos csatahajó diszitését már Triesztben megkezdették. A flotta csütörtökön fogja felszedni horgonyait és *Zára* felé halad, ahol találkozik a többi angol hadihajókkal, melyek egy része *Triesztből* ma elindult Velencébe, más része a dalmát partokra.

FŐVÁROS.

(*) **Két uj orvosi állás a fővárosnál.** A közgyülés határozatához képest a tiszti főorvosi hivatalhoz két uj tiszti orvosi állást szerveznek. A főpolgármester most pályázatot hirdet ezekre s az esetleg megüresedő kerületi orvosi állásokra. A *kerületi tiszti orvosokat* a közgyülés élethossziglan választja; az állással 4800 korona évi fizetés, 1600 korona lakáspénz s a szabályszerü korpótlék van összekötve. A *kerületi orvosokat* a közgyülés hat évi időre választja

meg, 2400 korona fizetéssel és 800 korona lakáspénzzel. Akik pályázni kívánnak, a kerületi tiszti orvosi állásra julius 16-ikáig s a kerületi orvosi állásra augusztus 30-ikáig adhatják be a folyamodásukat, a IV. ker. váci-utcai uj városháza I. em. 12. sz. a. levő főpolgármesteri hivatalban.

VIDÉK.

— **(Nagyvárad város mai közgyűlésén)** a tanács jelentést tett, hogy minő intézkedéseket foganatosit a vizvezeték tökéletesitésére, hogy a minapi kalamitások ne ismétlődjenek. A vizmüvet kibővitik, a Körösben vizet duzzasztó fenékgátat épitenek. Több szónok megtámadta a tanácsot a miatt, hogy nem volt kellő előretátással és a lakosságot kalamitásnak tette ki. A tanács előterjesztését végre elfogadták. A színház vasfüggönyét egy vállalkozó bérbe akarta venni. Többen, köztük Rimler főkapitány felszólalt, hogy a *hirdetés a színházi függönyön izléstelenség, mire az ajánlatot elutasitották.*

— **(Csongrád)** község képviselőtestülete mai közgyülésén elhatározta, hogy az állami leányiskolának épitési pályázatával szemben kérelmet intéz a kultuszminiszterhez, hogy az épités vállalatát bizza a községre. A küldöttséget Vadnay Andor főispán személyesen vezeti a miniszterhez.

SZINHÁZ, ZENE.

** **Fővárosi Nyári Szinház.** A *Fővárosi Nyári Szinház*ban ma este kezdte meg a vendégszereplését *Kovács* Mihály, a Népszinház kitünő kómikusa. A budai közönségnek kedvelt színésze Kovács Mihály, aki ma az *Ingyenélők*ben Boross János szerepét nagy sikerrel játszotta. A sok tapsból és kihivásból kijutott a vendégen kivül Tárnoky Gizellának, Sugár Arankának, Faragó Ödönnek, Kissnénak, Stlolnak és Mihályinak. — Holnap este Kovács Mihálylyal együtt lép fel *Amon* Margit az *Eleven ördög*ben. — Az *Elnök kisasszony*, *Müller-Nordau* mulatságos operettje próbái már annyira előre haladtak, hogy *Makó* Lajos igazgató a jövő hétre tüzte ki a szezon első operette premierjét.

** **Merénylet egy szubrett ellen.** A *stuttgarti Wilhelm-Theater* tegnap esti előadását — mint tudósitónk jelenti — egy kinos incidens zavarta meg. *A babát* adták és az első felvonás közben a nézőtéren fölemelkedett egy fiatalember, előrántotta a revolverét és kétszer egymásután rálőtt a színház szubrettjére, *Sackur* kisasszonyra, akinek éppen jelenése volt. Óriási pánik keletkezett a színházban, a nézők fölugráltak a helyeikről és már kifelé tódult a közönség, mikor az igazgató tudtára adta a publikumnak, hogy *Sackur* kisasszony nem sérült meg. A merénylőt a rendőrség letartóztatta és az előadást csak hosszabb szünet után folytatták. *Sackur* kisasszony nyugodtan végigjátszotta a szerepét, a közönség egész este lelkesen ünnepelte a szerencsésen megmenekült müvésznőt. A merénylet okáról sok mindent beszélnek, az erre vonatkozó hirek azonban nagyon ellentmondóak. A merénylő intelligens ember, aki a Wilhelm-Theater kulisszái között csaknem minden este meg szokott fordulni.

** **Koral hiresztelés.** *Lindh* Marcella asszony a következő sorok közlésére kér fel bennünket:

> Tisztelt szerkesztő ur! Több lapban igen messzeágazó hiresztelések jelentek meg az én magyar szinházi szerepléseim felől. Kérem, sziveskedjék közölni a *Budapesti Napló*ban, hogy én csak három jótékonycélu játékra szerződtem a nevezett szinház igazgatójával Mimóza szerepében. A *Bohémek*ről, a *Mikádó*ról, egyáltalán további fellépéseimről igen nagyon korai volna még beszélni. Se szó, se kötés erről nincs. Egyelőre teljesen alaptalan az egész dolog. Csak a három jótékonycélu vendégjáték igaz. Szives üdvözléssel: *Lindh Marcella.*

** **A Városligeti Szinkörben** holnap, szombaton az *Uj Szulamit* cimü énekes bohózat kerül szinre huszonkilencedszer. A népszerü bohózat főszerepét, Abszolut Jakabot ezuttal *Gyöngyi* Izsó, a Vigszinház kedvelt komikusa játszsza.

** **A Kisfaludy Szinház az Uránlában.** A *Kisfaludy Szinház* egy hónapra bevonul a harmadik kerületből a Kerepesi-utra, az Uránia Szinházba. Amig ugyanis az Uránia vidéki körúton lesz, addig *Kövesi* Albert jeles társulata a fővárosi közönségnek bemutatja azokat a darabokat, amelyekkel ebben a szezonban nagy sikert aratott, a *Csodaembert*, *A viceadmirálist* és talán a *Mire a halottak föltámadnak* cimü Ibsen-drámát. A Kisfaludy Szinház első előadását hétfőn este tartja az Uránia Szinházban; szinre kerül a *Rabbi Joselmann* (A csodaember), amelyet már huszonháromszor adtak nagy sikerrel az ó-budai szinházban. A hétfői előadáson — mint a szinház hivatalos kommünikéje jelenti — valószinüleg jelen lesz a gyönyörü daljáték szerzője, *Goldfaden* is, aki levélben tudatta *Kövesi* igazgatóval, hogy darabját személyesen fogja vezényelni. Az érdekes előadásra holnaptól kezdve lehet előjegyezni a szinház igazgatóságánál.

** **A nagylelkü Sarah.** Sarah *Bernhardt* hamut hint a fejére és nagylelkü cselekedetet müvel a *Comédie Frangaise*zal, amelynek tudvalevőleg egykor busás vinkulumot kellett fizetnie, mert az *Aventuriè*reben nem akart föllépni. Sarah most nagylelküen átengedi októbertől kezdve a szinháznál a Comedienek arra az időre, mig ő a társulatával Amerikában jár.

Lendvay Márton szobra előtt.

— A berlini szinészek hódolata. —

Budapest, julius 13.

A berlini *Deutsche Secessionsbühne* tagjai, akik most Budapesten vendégszerepeltek, ma délután fölkeresték *Lendvay* Mártonnak a Nemzeti Szinház udvarán levő szobrát és diszes koszorut helyeztek az emlékre. Ezt a kegyeletes cselekedetüket még rokonszenvesebbé tette az a beszéd, amelyet ez alkalommal a berlini vendégmüvészek közt a legkiválóbb, *Gregori* mondott. *Gregori* beszéde igy hangzik:

> Uraim! A müvészet forumán állunk. Érzem nagy embereknek, nagy tudósoknak lehelletét. És ugy hallom a távolból, mintha csatakiáltás hangzanék felém, mert harc és müvészet rokonságban vannak egymással. De sehol bensőbben, mint itt. Vas Gerebennek még a nemzet napszámosának kellett neveznie a magyar színészt. Mily nagy ut a napszámostól egy kultura királyáig, aki itt megdicsőülten alánk tekint! Mily nagy ut és mennyi harc, de egyszersmind mily önérzettől duzzadó erő és mekkora győzelem! Templomma lett a magyarnak a színpada, templommá, amely magába rejti és védi a legszentebbet, nyelvét, sajátosságait. Mi azonban, akik szeretnők felkutatni a sajátszerüséget, bárhol van is, Magyarországot szeretett barátunknak mondjuk néhány nap leforgása után, mialatt Budapest felajánlta nekünk vendégszeretetét, szeretetreméltó; elbájoló egy háziasszony! Mert Magyarország azt nyujtja, ami egy müremek nélkülözhetlen kelléke: az életnek teljességét. Sokat viszünk magunkkal, ami csak a jövőben ölt alakot a szivünk pitvarában száz meg száz detailvonást gyüjtünk össze, melyet rányomunk drámai jellemekre, ha azokhoz hasonlók. De e vonások legelőkelőbbje a tökéletlen lelkesedés müvészeti dolgok iránt és mi azokat nap-nap után ujból felirhatjuk emlékezetünk tábláira. És hogy e drága nemzeti kincsnek hódoljunk, ez vezetett ma bennünket ide. Leteszszük e frissen font koszorut az ő nagy Lendvay Mártonjuk lábaihoz. Egy emberöltőn át predikálta nekik az érzelmek nemességét stilizált dikcióban és a páthosz fenségével, talán a mi Schillerünk szive szerint, aki odakiáltja a müvészeknek:

> Der Menschheit Würde ist in Eure Hand gegeben:
> Bewahret sie!
> Sie sinkt mit Euch, mit Euch wird sie sich heben.

Mi, egy fiatal berlini szinészcsapat, sokkal egyszerübb dolgokat iparkodtunk nekik bemutatni: egy paraszt-plebánia szerény, tavaszi napfénytől csókolt miliouját, egy szürke takácsszobát tele nyomorral, az Aving-féle gyermekmenhely támaszait — egészen más feladatok, mint amiket Lendvay Mártonnak kellett végeznie. Nem jobbak, de nem is rosszabbak, mert mindenütt, itt is, ott is, emberi szenvedélyek vernek és megragadják bensőnket. Igen, egyeknek érezzük magunkat Veled törekvéseinkben, aki előtt meghajolva állunk; mi is erős kézzel akarunk belemarkolni a néző lelkébe, hogy átérezze velünk a nyomort és örömöt. Leikileg csókoljuk kezeidet és várjuk, hogy szelid szemeiddel ránk tekintesz, hogy tüzed egy szikráját ránk pazarlod, hogy felszentelj bennünket, hogy beszédes ajkaid felnyilnak és megerősitik, amit Magyarország fővarosa mondott nekünk: Rajtatok nincs semmi hamis! Ki érti meg, mily büszkék vagyunk erre.

Üdv neked Lendvay Márton! Benned a magyar müvészetet üdvözöljük.

Gregori aztán letette a szobor talapzatára a hatalmas babérkoszorut, amelynek *piros-fehér-fekete* (porosz nemzeti szin) szallagján a következő *magyar* felirat van:

— A magyar szinmüvészetnek — hálájuk jeléül a berlini szinészek.

A kegyeletes ünnepélyen a Nemzeti Szinház több tagja is jelen volt és nevükben *Beöthy* László igazgató köszönte meg a berliniek figyelmét.

*

A német szinészek bucsuzása premiérrel történt, Ibsen egy nálunk még elő nem adott vigjátékával. A cime *A szerelem komédiája* és a nagy norvég mester egyik első munkája, még fiatal korában irt darabja. De már mint ilyen is rendkivül érdekes és tartalmas, tele sok nagy bölcseséggel és szép beszédekkel. Egyébként kevés benne az egyszerü értelemben vett vigság s egy megrenditően igaz, alapjában vigaszlalan s csak kivételes nagy lelkeket fölemelő alapeszme kifejezése, hogy a nagy szerelmet lejáratja, megöli a házasság, a mindennapi élet s inkább való eltenni a nemes, nagy szerelmet örökké tartó ragyogó emléknek, fényes álomnak, nehogy kicsinyes családásokban senyvedjen el. Egy fiatal, lánglelkü, minden közönséges polgárias állapotot megvető költő és egy fenköltlelkületü nagy stilü leány engedi magán betelni ezt a fájdalmas lemondásokkal és lelki felmagasztosulással járó eszmét. Ezt a magas régiókban járó leányt elfogadjuk, megértjük, mert a csudálatos tehetségü *Heims* Elza mutatja be nekünk. Amit ez az igénytelen külsejü, szinte csontos arcu fiatal teremtés produkál, annak elfogulatlanul meg kell adni a legnagyobb elismerést. *Christians* Rudolf, a partnere, hozzá méltó kvalitásokkal játszott vele össze, s a darabon mindvégig uralkodó szerepét kifogyhatatlan tüzzel és elmésséggel győzte. Ez egy szerencsés megjelenésü, öntudatos intelligenciáju müvész. Siker s jelenetekben *Gregori*nak és *Kayssler*nek is volt ma része. A közönség tulontul megtöltötte a termet s erős tapsolás volt egész este. Babérkoszorut nyujtottak fel, rózsákat szórtak, a rendező is megjelent és Ibsen nevében mondott köszönetet, majd *Martin*, az igazgató szólott a közönséghez, a társulat háláját tolmácsolva az ő intenciójuk megértéséért. **H—ó.**

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Huszadik Század.** A *Huszadik Század* cimü társadalomtudományi havi szemle julius havi száma a szokottnál is gazdagabb tartalommal hagyta el a sajtót. A dr *Grátz* Gusztáv szerkesztésében megjelenő kitünő szemlében ezuttal *Az élettani szociologia és a kasztok uralma* cim alatt érdekes tanulmányt irt *Bouglé*. Dr. *Vizaknai* Antal az uj magyar népmozgalmi statisztikában keres társadalmi szempontokat, *Moskovicz* Iván *Közigazgatási reformkérdések* cimen ir figyelemreméltó tanulmányt. A füzet kitünő és mindenképen jelentős cikke dr. *Wildner* Ödönnek *Ibsen* Henrikről irt gyönyürü studiuma, mely hivatva van arra, hogy legszélesebb körben is figyelmet keltsen. *Guttenberg* Pál a Népkönyvtárakról ir nagyon érdemes dolgot. A füzetet gazdag tudományos és kortörténeti szemle zárja be. A szerkesztőség Muzeumkörut 35. szám alatt van.

○ **A nevetés müvészetének története és élettana.** Erről a kevéssé ösmert, de feletle érdekes tárgyról három kötetes müvet irt egy kiváló olasz iró, Tullo *Massarani*. A münek első kötete már meg is jelent *Hoepli* milánói kiadónál. A szerző elmondja e nagystilü müben mindazoknak az irodalmi müfajoknak történetét, amelyek az emberek megnevettetését tüzték ki célul. Igy hát együtt kapjuk itt a vigjáték, a szatira, a novella, a humoros rajz, karrikatura, nevettető mese történetét az ősidőktől máig. Az első kötet az ujkorig terjed.

○ **Hock János bőjti szent beszédei.** (1899. Az Athenaeum kiadása. Ára 2 korona.) Ugy szól Hock az ő hiveihez, mint testvér a testvérhez, magával ragadó meghittséggel és mesterkéletlen őszinteséggel. És éppen ez a közvetlenség teszi beszédeit eredetiekké, hatásukban ellenállhatatlanokká és modernekké. Beszédei mindenekhez intézvék és mindenekre hatnak, mert a hit mellett az van bennük, ami a felekezeti korlátokon tulnőve, minden emberi szivre és lélekre hat: a szépség, a müvészet, az erő. Megjelentek egyidejüleg Hock János Összegyüjtött Szent Beszédei 1894—1899-ig egy vaskos kötetben, melynek ára 8 korona.

SPORT.

*** **Uszóverseny.** A Margit-uszóegyesület e hó 22-én, vasárnap délután ½3 órakor országos uszóversenyt rendez a budai Margit-uszodában.

*** **A schönaui gátverseny.** A jövő vasárnapi kottingbrunni szenzációnak, a schönaui gátversenynek crackjei, mint a mai *Magyar Turf*ban olvassuk, sorra bukkannak ki a homályból. Eddig csak *Ritka II.* és *Pandur*ról volt szó. Legujabban gátakra preparálják *Clarietet*, az Ivadékverseny győztesét és szintén jó hirek hallatszanak *Paschárol*, az alagi győzőről is. Mind a kettővel a schönaui gátversenyre készülnek.

*** **A Balaton átuszása.** A magyar athlétikai szövetség vasárnap rendezi a Balaton átuszásának bajnoki versenyét. A versenyre több külföldi és magyar uszó jelentette be részvételét és a versenyzők közül már sokan Balaton-Füreden vannak, ahol naponkint gyakorlatokat végeznek. A verseny Balatonfüred és Siófok között lesz és a vizi-ut hossza tizenöt kilométer. A versenyben *Balatoni* (Gräefl) Károly, a verseny háromszoros győztese az idén is részt fog venni.

*** **A karlsbadi lóversenyek a Telefon Hirmondóban.** A lóverseny-sport iránt érdeklődő közönség figyelmét felhivjuk, hogy a *karlsbadi* lóversenyek mai eredményét a *beszélő ujság* révén tudhatják meg leggyorsabban. A *Telefon Hirmondó* szerkesztősége ugyanis a távirati tudósitás megérkezte után — vagyis az esti órákban — már felolvastatja az összes futamok eredményét. A felolvasás megkezdésére háromszoros riadójellel hivják fel az érdeklődők figyelmét.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Birósági kinevezések.** A király *Kócai* Andor kolozsvári ügyészségi alügyészt az ottani, *Mihály* János brassói járásbirósági albirót a székelyudvarhelyi és *Szarukán* Zoltán debreceni itélőtáblai tanácsjegyző-albirót a szatmár-németii törvényszékhez birákká, dr. *Embey* Gyula mária-radnai járásbirósági albirót az ottani járásbirósághoz járásbirává, *Király* Aladár székelyudvarhelyi törvényszéki albirót a kézdivásárhelyi ügyészséghez alügyészszé és *Galié* Tamás kalocsai törvényszéki aljegyzőt az iglói járásbirósághoz albirává nevezte ki. — Az igazságügyminiszter az erzsébetvárosi törvényszék területére vizsgálóbirói állandó helyettesül *Török* Árpád kir. törvényszéki birót rendelte ki. — Ugyancsak az igazságügyminiszter dr. *Duchon* János zombori gyakorló orvost az ottani törvényszék területén felmerülő törvényszéki orvosi teendőknek második törvényszéki orvosi minőségben való rendes ellátásával bizta meg.

§§ **Rossz pénz a jóért.** Különös módon akart pénzhez jutni *Templom* — aliás Kirchner — Endre. Bejárta a vidék jobbmódu parasztgazdáinak tanyáit és nagy titkot közölt velük. Elmondta, hogy ő hamis pénzgyártókkal szövetkezett, akiktől potom áron temérdek pénzt lehet szerezni. Sokan lépre is mentek s kisebb-nagyobb összeget fizettek a csalónak, aki persze megszökött a jó pénzzel s többet sohasem nézett a parasztok felé. Özönével érkezett ellene a följelentés s el is csipték. A budapesti törvényszék másfél évi börtönre itélte, de a királyi tábla két esztendőre emelte föl a büntetését. A kuria szüneti tanácsa ma *Szegheő* Ignác biró előadása alapján megerősitette a tábla itéletét.

Felsőbiróságaink és az uj eljárás.

Budapest, julius 13

Az uj bünvádi eljáráshoz füzött remények nem valósulnak a felsőbb biróságoknál. Ezt mondják el azok a számok, amelyek beszámolnak a két legfelső bíróság félesztendei ügyforgalmáról és tevékenységéről. Az érdekes kimutatásokat *Balázsy* Gyula, a kuria segédhivatalának főigazgatója és *Bachó* Kálmán, a budapesti királyi tábla irodatisztje állitották össze. Ez a statisztika semmiképp sem kedvező az uj bünvádi eljárásra. Mert azt mutatja, hogy a felsőbb biróságok az uj bünvádi perrendtartás kivánalmainak nem tudnak megfelelni. A mult évi ügyforgalmat ugyanis, ha összevetjük a mostanival, azt látjuk, hogy a restanciák száma ijesztő módon szaporodott. S ha ez igy folytatódnék, akkor beállhatna az az eset, hogy egy egész esztendő felülbirálandó ügyei a következő esztendőre maradnának.

De nézzük a számokat. A régi eljárás szerint a budapesti táblán átlag huszonöt-harminc ügyet intéztek el naponként. Az uj bünvádi eljárás szerint elintézendő ügyek közül pedig a felebbviteli főtárgyaláson naponként *legfeljebb négyet*. Három hónap alatt már *ötszázhatvanöt* volt a különbség. Ennyivel kevesebb ügyet intéztek el az idén a mult évhez képest.

A kurián sem kedvezőbbek a viszonyok. Áprilisban *öt*, májusban *tizenegy*, juniusban tiz semmiségi panaszt intéztek el s itt a mult évihez képest *kétszáznegyvennégy* ügydarabbal több a restáncia.

Természetes, hogy ezek az állapotok nem maradhatnak igy. A statisztika rideg számadatai megdöbbentő képet mutatják az ügymenetnek s az igazságszolgáltatás tökéletessége érdekében sürgősen kell a bajon segiteni. Mert a mai helyzet fennmaradása esetén évekig heverhetnének az ügyek elintézetlenül a felsőbiróságoknál. Bünügyekben pedig ilyesmi lehetetlenség s az uj bünvádi eljárás készitői bizonyára nem remélték, hogy az első hat hónap ilyen eredményt mutat fel az ügymenet gyorsulása tekintetében. A hibát természetesen semmiképp sem szabad biráink buzgalmának csökkenésében keresnünk. A rendszer hibája ez, amelyet sietve kell megjavitani, nehogy végzetes zavarok támadjanak, amelyek megrendithetik az igazságszolgáltatás tökéletességébe vetett hitet.

A két kimutatás részletes adatai a következők: A *kuriára* ez év folyamán 6900 büntető-ügy érkezett. (A mult évben 7315.) A mult évről maradt 3831, összesen volt tehát 10,731 ügy. (A mult évben 11,326.) A különbözet tehát 595.

Ebből elintézték összesen 7577-et (a mult év hasonló időszakában 7587-et). Különbözet — 10. Hátralék junius végén 3154 (a mult évben 3739). Különbözet — 585.

Ezek közül az uj eljárás szerint elintézendő *semmiségi panaszt* áprilisban 5, májusban 11, juliusban 10, összesen 25-öt intézett el a legfelső bíróság. Ezek közül a koronaügyészség visszavont 12, fönntartott 14 semmiségi panaszt. A többi, még a régi eljárás szerint elbirálandó ügyekkel együtt az utóbbi három hónap alatt összesen 3703 darabot intéztek el, mig a mult év hasonló időszakában 3947 ügyet. *A különbség tehát 244.*

A *királyi táblához* beérkezett az év folyamán 6688 büntető ügy. (A mult évben 8400.) Hátralék volt a mult évről 1717, összesen tehát 8397 darab. (A mult évben 9554.) A különbözet — 1157. Ebből elintéztek ülésben 4420-at. (A mult év hasonló időszakában 5067.) Ülésen kivül 3315 darabot. (A mult évben 3807.) Összesen 7735 ügyet. (A mult évben 8874.) Különbözet — 1139. Hátralék junius hónap végén 662. (A mult évben 680.) Különbözet — 18.

A beérkezett büntető ügyek közül az uj eljárás szerint *nyilvános fölebbviteli főtárgyaláson* elintéztek áprilisban 6, májusban 34, juniusban 26, összesen 66 ügyet; a többi, még a régi eljárás szerint elbirálandó ügyekkel együtt az utóbbi három hó alatt összesen 3734 darabot intézett el a bíróság, mig a mult év hasonló időszakában 4299 ügyet. *A különbség tehát már három hónap alatt — 565.*

Nyilttér.

Dr. Murányi Ernő

ügyvédi irodáját Budapesten

V. BÁTHORY-UTCA 17. szám II. em. alá

helyezte át.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

Legujabb.

London, julius 13.

A *Daily Mail* szerint északi Khina hivatalos köreihez az a jelentés érkezett, hogy julius 6-án este a boxerek Tuan herceg vezérlete alatt a még fennálló két követséget ostrommal megtámadták és bevették. *Az összes európaiakat lemészárolták, csak kettőnek sikerült megmenekülnie.* Hir szerint *King* herceg is elesett a védelem alatt. *Shomfaiba* a császár és a régenscsászárné hamisitott aláirásával ellátott ediktum érkezett, mely felhivja a lakosságot az európaiak kiirtására.

London, julius 13.

A *boxerek* száma folyton erősen növekedik, a mióta a gyaloghintó-hordók és talyigások osztálya, mely mintegy tizenkét millió embert számlál, a boxerek mozgalmához csatlakozott. Ezeket a munkásokat az épülő vasutak existenciájukban fenyegetik, mert eddig ők látták el az egész forgalmat. Ők szolgáltatják azt a nagy emberanyagot, mely most napról-napra szaporitja a boxerek seregét.

London, julius 13.

A *Reuter*-ügynökség arról értesül, hogy a khinai vámigazgatóság londoni fiókja táviratot kapott, amely megerősiti Goodnow amerikai konzul ama táviratát, amely szerint *Tong* tábornok *a követségi épületeket julius 7-ikén lövöldözte.* Katonatiszti körökben azt hiszik, hogy ez a távirat *kevés reményt hagy fenn a pekingi európaiak* sorsára nézve.

Páris, julius 13.

A *shangaii* francia telep azzal a kéréssel fordult a francia kormányhoz, hogy küldjön ki hadihajókat, mert *Shangai*ban a helyzet veszedelmessé kezd válni. Mint most jelentik, *Shangai*ban az alsóbb néposztályokban tényleg erős mozgalom uralkodik, minek következtében az előkelőbb körökben valóságos pánik ütött ki. Hiteles hirek szerint az utóbbi napokban nem kevesebb, mint 10.000 család hagyta el Shangait.

Berlin, julius 13.

A khinai forrásból származó mai feltünő megnyugtató távirat a legnagyobb bizalmatlanságot ébreszti fel és az a feltünő körülmény, hogy a legutóbbi 24 óra alatt nem érkeztek hirek, azt az aggályt kelti, hogy valamely katasztrófa áll küszöbön. Hogy Li-Hung-Csang pekingi utazását abbanhagyta, ezt ugy értelmezik, hogy ez az okos államférfi, aki nagyon jól ismeri a pekingi eseményeket, azért nem követte a meghivást, mert belátja, hogy a nekiszánt feladatot nem hajthatja végre, vagy pedig, mert életét félti. Mindebből azt lehet következtetni, hogy Pekingben rémuralom van kormányon.

Brüsszel, julius 13.

A belgiumi külügyminisztérium a shanghaii belgiumi főkonzultól épp most a következő táviratot kapta:

A boxerek a Nich tábornok vezérlete alatt álló kormánycsapatoktól Peking közelében nagy vereséget szenvedtek. Nich tábornok csapatai utat iparkodnak nyitni maguknak Pekingbe, hogy az európaiaknak segélyt vigyenek.

TÁVIRATOK.

Ischl, julius 13. *Körber* miniszterelnök ma este ideérkezett.

Ems, julius 13. Ama nap harmincadik évfordulója alkalmából, amelyen az 1870—71-iki francia-porosz háboru sorsa eldőlt, az itteni császár-szobrot gazdagon földiszitették buzavirág-koszorukkal. A Benedetti-emlékoszlopon fölujitották a feliratot.

Róma, julius 13. A szenátus határozatlan időre elnapolta magát.

A román kormányválság.

Bukarest, julius 13. *Cantacuzene* miniszterelnök ma Sinaiába utazott, hogy utódjául *Carpot* ajánja a királynak.

Lőpor-e vagy dinamit?

Páris, julius 13. A reggeli lapok ama hiréhez, hogy a nagy kiállitási palotában két dinamittal telt ládát találtak, a Havas-ügynökség megjegyzi, hogy két ládácskáról van szó, amelyekben 400 gramm lőpor volt. Azt hiszik, hogy ezt a lőport, amelyet a kiállitási munkálatok közben használtak, tolvajok rejtették el a palota földszintjén, hogy onnan később elvigyék.

A persa sah és Loubet.

Contrexeville, julius 13. A *persa sah*, aki ma elutazott Oroszországba, *Loubet* elnökhöz köszönőtáviratot intézett a számára rendezett fogadásért. *Loubet* elnök azt válaszolta, hogy örülni fog, ha a saht nemsokára Párisban fogja fogadhatni.

Közgazdasági táviratok.

Berlin, julius 13. A birodalmi bank központi választmányának mai ülésében *Koch* elnök a kamatlábnak ½%-kal való leszállitására vonatkozó inditványát azzal indokolta, hogy a birodalmi bank állapota megerősödött, mert az aranykészlet 12 millió márkával szaporodott. A bankba való visszaözönlés azt eredményezte, hogy most ismét mintegy 20 millióra rugó bankjegykészlet van. A bő pénzállásnál fogva tehát a kamatláb leszállitását kell javasolni, de tekintettel a khinai zavarokra és az ezekből folyólag a bankkal szemben esetleg támasztandó igényekre, a leszámitolás ½%-nál többel nem volna indokolt.

Bécs, julius 13. *Heymann* I. A. bécsi bronzárugyáros 130.000 korona áruadóssággal és 480 000 korona jelzálogadóssággal, amely utóbbi két bécsi ingatlanra van bekebelezve, fizetésképtelen lett.

Bécs, julius 13. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) Az idő ugy látszik most mégis határozottan jobbra fordult és abban a várakozásban, hogy az aratási munkák most gyorsabban fognak folyni, a mai határidőüzletben buza és rozsban tulnyomóan eladási kedv jutott érvényre. A két cikk iránya erre ellanyhult. Buza zárlatkor 10 fillérrel esett, mig rozs 5 fillért vesztett, zab pedig csak 2 fillért. A tengeri megtartotta tegnap esteli árfolyamát.

Köttetett: buza őszre 8.10—7.97, rozs őszre 7.18—7.16—7.17, tengeri julius—augusztusra 6.04—6.05, szeptember—októberre 6.13 korona.

Egyébként jegyeztek: zab őszre 5.55—5.56, repce augusztus—szeptemberre 13.60—13.70 korona.

A készárupiacon vásárlási kedv hiján nem fejlődhetett ki jelentékeny üzlet, irány és árak változatlanok maradtak.

A tőzsde zárlatkor ujabban elgyengült: Buza őszre 7.95, rozs őszre 7.14—7.15, zab őszre 5.57, tengeri szeptember—októberre 5.12 korona.

New York, julius 13. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Gyapot*: New Yorkban helyben 10.¼. (10.¼.) Aug.-ra 9 52 (9.57). Októberre 8.50. (8.52). New-Orleansban helyben 10.½ (10.½). — *Petróleum* Stand white New Yorkban 7.85. (7.85). Stand white Philadelphiában 7.80. (7.80). Rafined in Cases 9.15. (9.15). Credit Balances at Oil City 1.25. (1.25). — *Zsir*: Western steam 7.22 (7.30.). Rohe és Brothers 7.45. (7.45). — *Tengeri* irányzata gyenge. Juliusra 49.—. (49.⅝). Szeptemberre 48.⅞. (49.¼). Okt.-re —.—. (—.—). — *Buza* irányzata gyenge. Piros őszi helyben 85.⅞. (87.⅝). Juliusra 84.⅜. (85.⅞). Szeptemberre 83.⅝. (84.⅝). Okt.-re —.—. (—.—.) Decemberre 83.⅜. (85.¼.) Gabona szállitási dija Liverpoolba 2.¼ (2.¼). — *Kávé*: fair Rio 7. sz. 9.⅛ (9.—). Aug.-ra 7.85. (7.75). Októberre 8.05. (7.90.) — *Liszt*: Spring Wheat clears 2.85. (2.90). — *Cukor*: 4.¼. (4.¼). — *Ón*: 33.95 (33.27). — *Réz*: 16.25. (16.25). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, julius 13. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Buza* irányzata gyenge. — Juliusra 77.⅞. (78.⅞.) Aug.-ra 78.¼. (79.⅝). — *Tengeri* irányzata gyenge. Aug.-ra 43.¼. (44.⅛). — *Zsir*: Juliusra 6.85. (6.80). Szept.-re 6.92. (6.87). — *Szalonna* short clear 7.35. (7.30). — *Sertéshus*: Februárra —.— (—.—.) juliusra 12.45 (12.42). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Síron.

— *Cajander Pál.* —

Itt ülök a sírján szegény jó anyámnak
S merengek a multon és a jelenen;
Kis koromtól addig, mignem földbe ástak,
Én szülém, a sorsom meghányom-vetem.
Óh akkor, midőn még fiadként öleltél,
Oly fényes volt a nap, oly derűs az éjfél!
S most, mint sötét felhő, bús az életem.

Ha a világ minden baját összeszednéd,
Attól sem lehetne az ég zordonabb,
Ha fölásnád mélyen a föld néma keblét,
Oda is behatna még a tiszta nap.
De az én napom már nem ragyog ki többé,
Sűrű felhők árnyán bolygok mindörökké
Siratva elveszett boldogságomat...

Nem adhat e szívnek más e földön enyhet,
Csak ha van, ki békót rajt' minden sebet;
De ha elhagyott lesz, többé nem pihenhet,
Vérkönnyeket hullat és árván eped;
Vedd el a madárkát ódes anyja mellől,
Virágot a rétről, csillagot az égről —
Akkor érted meg csak az én lelkemet!

Igy beszéltem egykor: mit féljek a vésztől,
Elég erős vagyok, megküzdök vele!
S most, hogy villám sújtott a viharos égből,
Remeg a lelkem, mint nyárfa levele,
S kinek jobb időkben semmi volt az Isten,
Most békét keresve földre hullok itten
Megtépett szivemben bánattal tele...

De föl!... ott az égen keskeny fény sugárzik.
Édes enyhülésnek hajnalpírja tán.
Nem, Isten haragja, a mi fenn cikázik,
S borzalom, rémület származik nyomán.
Ime, újra villan, és kitör a szélvész,
Megszakad az égbolt, a nap árny közé vész,
Az Úr keze villog a felhők fokán!

Megdermed a vérem. Pusztulás mindenütt,
Virág, lomb letörve, csak én vagyok ép.
S most, mint szebb időkben jó anyámmal együtt,
Áldom az Istennek végtelen kegyét.
Akárhogyan zúg a vihar és fergeteg,
Megérem a derűt, árva nem lehetek,
A mig reményem és hitem karja véd!

Bán Aladár.

+ **Nordenskjöld az abruzzói hercegről.** A turini Stampa stockholmi levelezőjének interviewját közli Nordenskjold tanárral. Nordenksjöld csodálkozását fejezte ki, hogy az abruzzoi herceg sorsán annyira aggódnak. Nagyon természetesnek kell találni, hogy az expedicióról a télen nem jött hir. Junius 24-ikéig lehetetlen a sarki részeken hajózni, tehát az szinte szabály, hogy junius 24-ikéig hir nem érkezhetik. Ebben az esztendőben még kedvezőtlenebbek is a viszonyok, mert az elmult tél nagyon kemény volt s a hajóutat későbbre kellett halasztani. Egyelőre minden aggodalom fölösleges. A herceg kiváló tulajdonságai, legénységének kitünő megválasztása, alapos előkészülete, elég biztositékai a sikernek. Nagyon valószinü, hogy a merész sarkutazó csak az őszszel térhet vissza, szeptember végén. Igy vélekedik Nansen is.

*

+ **Tuan herceg intrikái.** A khinai lázadók fejének, *Tuan* hercegnek intrikái között a legnevezetesebb az, amelyet a ravasz diplomata *Csunghau* megbuktatására 1879-ben eszelt ki. Tuan herceg Csunghaut gyülölte, de azért nem akart vele egyenesen szembeszállni, hanem kieszközölte, hogy Csunghaut küldjék Pétervárra, egy kellemetlen ügy elintézésére. Csunghau megkötötte a szerződést, melyet aztán Tuan olyan szinben tüntetett föl, hogy kedvezőtlen Khinára s a szerencsétlen Csunghaut halálra itélték. Ezzel aztán Tuán elérte célját. A japáni háboruban Tuán herceg intrikáinak tulajdonitandó, hogy a Li-Hung-Csang által teremtett khinai flotta oly későn és eredménytelenül lépett akcióba. A hajókat ugyanis európai mintára épitették s Tuán herceg, aki gyülöl mindent, ami idegen, attól félt, hogy a flotta be fog válni s akkor a khinai szárazföldi hadsereget is megreformáljak európai mintára. Ezért tehát ugy rendezte be a dolgot, hogy Li-Hung-Csang-nak Pekingből meghagyták, hogy a háboru kezdetén ne lépjen közbe a flottával. Mikor végül mégis harcba keveredett, a jól elkészült japániak megverték s Tuán nagyra volt vele, hogy ime mily keveset ér, ha idegent utánoznak. Az özvegy császárnő is csak eszköz volt a sárga bőrü, copfos intrikus kezében. Tuán herceg, hogy végső célját elérhesse, elsőbben is a császárt akarta félreszoritani s e célra nagyon alkalmas volt a népszerü anyacsászérné. Most, mikor a régens-császárnéra sem volt többé szüksége, egyszerüen félreszoritotta utjából.

*

+ **Az ősök utazása.** Hogy milyen volt a régiek utazása, azt könnyü elképzelni. Valóságos csigamászás a mostani villamos és gőzforgalomhoz képest. Egy turista-ujságban érdekes adatok találhatók erről. E szerint a XII. és XIII. században, amikor a régi római utaknak még nyomai is alig maradtak, az utazás nagyon lassu volt, különösen a forgalmi utak rosszasága következtében. Csak Napoleon idejében, a XIX. században kezdenek ismét sulyt helyezni az utakra. A keresztes hadjáratok idején a közlekedés meglehetős nehéz volt s igy husz-harminc kilométernél többet nem lehetett napjában megtenni. Barbarossa Frigyes aránylag gyorsan utazott, másfél-két nap alatt kilenoven kilométert tett meg, mint az egykoru adatokból tudjuk. A későbbi középkorban a napijárás harminc—ötven kilométer közt ingadozik, hegyes utakon husz—huszonnyolc kilométer volt. A tengeren száztizenöt-százötven kilométert tehettek meg az utasok a régi vitorlás hajókkal.

*

+ **Proudhon özvegye.** A nagy francia filozófus özvegye néhány nap előtt halt meg Párisban 71 éves korában. Előkelő szalonjában a párisi társadalmi és müvészeti élet minden kitünősége megfordult. A nagymüveltségü asszonyról kevesen tudták, milyen körülmények között lett Proudhon felesége. Fiégard Marienak hivták és szerény kis varróleány volt 1847-ben, mikor Proudhonnal megismerkedett. A fiatalok hamarosan összebarátkoztak, megszerették egymást és vagy hét-nyolc esztendeig éltek együtt bohém módon. Akkor aztán Proudhon pénzhez jutott és megesküdött régi barátnőjével, akivel egész haláláig a legboldogabb házaséletet folytatott. A kis varróleányból Páris egyik legmüveltebb asszonya lett és általános tisztelet környezte egész életén át.

*

+ **Francia muzeum Angolországban.** Londonban két hét előtt nyitották meg Richard *Wallace* hagyatéka utján az állam birtokába került muzeumot, melynek csudájára tömegesen utaznak át Londonba Páris müértő emberei. Ez a muzeum francia mükincsekből áll, melyet Wallace és elődei óriási fáradsággal és roppant anyagi áldozatok árán gyüjtöttek össze. A francia festőmüvészet aranykorának összes nagyjai képviselve vannak ebben a megbecsülhetetlen értékü muzeumban. Greuze, Lebrun, Nattier, Watteau, Boucher, Fragonard nem is egy, hanem 3—4 festménnyel diszitik a Wallace-Hotel falait. A Louvre volt eddig leggazdagabb a 17. és 18. századbeli francia mükincsek tekintetében, de most a Wallace Muzeumban hatalmas vetélytársa akadt.

*

+ **Uj Klondyke.** Ismét uj aranyföldet fedeztek fel, mint az angol lapoknak San-Franciscoból jelentik. Alsó Kaliforniában óriási az izgalom a felfedezés következtében. Három arányásó érkezett nemrégiben San-Franciscoba, akik rövid néhány hónap alatt valami fél millió értékü aranyport gyüjtöttek össze. Egy José Ibarro nevü mexikói háromezer forint értékü aranyat hozott el. Az aranymezők kétszázötvenezer acrenyi területet foglalnak el. Eddig még kevés aranykereső munkálkodik ezen a nagy aranyföldön, ugy hogy most még nagyon könnyü a hirtelen meggazdagodás.

REGÉNY.

A TŰZ

— REGÉNY —

Irta: GABRIELE D'ANNUNZIO

(46)

Másnap reggel szoktam volt az elfalatozni, künn a mezőn, egy fa tövében vagy a Brenta partján, egy kősziklán vagy a füben ülve... Óh, azok a szobrok!

Foscarina elhallgatott: a falak elhagyott réten végződtek. Annak mélyén látni lehetett egy templom harangtornyát, amely felett rózsaformáju fehér felhő lengett. S a fü puha simulékony, eleven zöld volt, akár csak a Pisanik kertjében.

— Óh, azok a szobrok! — ismételte a müvésznő oly közvetlenséggel, mintha csak itt álltak volna s megakadályozták volna utjában. — Nem ösmertek rám tegnap, de én fölismertem őket, Stelio!

A költő visszaemlékezett a tegnapi utra, s most már jobban megértette az asszony ijedtségét, remegését, borzongását. És nézte, nézte ezt a csudálatos teremtést, meglepetve, mintha először látná és mintha külön jelentősége volna minden lépésének, a hangjának, a ruhájának, minden arcvonásának. Itt állt vele szemtől-szemben a gyarló teremtés, alávetve az idő törvényeinek; s a való és eszményi élet szertelen tömege nehezedett rá, körülözönlötte s a lélekzet ritmusával lüktetett benne. Elérkezett az emberi tapasztalás határára e reményvesztett és nomád asszony: tudta azt, amit ő sohasem tudott volna meg. A gyönyör emberét vonzotta a fölhalmozott szenvedések e tömege, e sok alázatosság és sok büszkeség, e sok küzdelem és sok diadal. Ő is ezt az életet szerette volna élni. Valósággal megirigyelte az asszony sorsát. Nézte, nézegette a finom kéz mezitelen bőrén a gyenge violaszin erecskéket, az apró körmöket, amely az üvegkehely szárához simultak. Ugy érezte, hogy a világon csak egy igazi templom van: az emberi test.

Furcsa kérdések tolultak fel elméjében: „Kis lány korodban végigkószáltad az országutakat, szinfalakkal, szinpadi kellékekkel megrakott szekéren, kisérve a szinészek kóbor csapatától. A szőllőkertek mentén ugy-e bár megmegkináltak egy pár szőllőfürttel? Aki veled először szeretkezett, szatirképü ember volt. Mennyi könny tolulhatott a szemedbe, amidőn először kérdezted magadtól, hogy miért szólal meg belőled Antigone oly igaz hangon? Legyőzted az összes népeket, talán azért, hogy meghóditsd őket, mint a háborurendező hadvezérek? Volt nép, amely ellentállott, s amidőn le akartad győzni, jobban szerették, nemde, mint azokat, amelyek első megjelenésedre imádattal borultak eléd? Minő váratlan szépségeket fogok még a te szerelmedből és szenvedéseidből születni látni?"

Most ugy tünt fel előtte az asszony, mint azon a bacchikus éjszakán, melyen sorra dicséreteket zengtek neki a költők a teritett asztalnál. Ugyanaz a termékenyitő és kinyilatkoztató hatalom áradt ki belőle, mint az imént, amidőn fátylát hátravetve mondta: „Én tudom, hogy mi az éhség!...

— Március volt, emlékszem rá — folytatta Foscarina szeliden. — Jókor reggel kimentem a mezőre a karéj kenyeremmel. Csak ugy céltalanul kószáltam. A szobrok voltak az állomáshelyeim. Mentem az egyiktől a másikhoz, megmegálltam, mintha látogatóba jöttem volna hozzájuk. Egynehányukat nagyon szépnek találtam s utánozni próbáltam a mozdulataikat. A legtovább azonban az összetörött alakok mellett maradtam, mintha valamennyi ösztönöm azt sugta volna, hogy vigasztaljam őket. Este a szinpadon szavalás közben visszaemlékeztem rájuk, éreztem az ő egyedüllétüket a messze mezőn az ég csillagai alatt és szinte nem birtam folytatni a szavalást. A közönség pedig türelmetlenkedett a hosszu szünetek miatt... Néha, mialatt a társam nagyban szavalt, ugyanabba a mozdulatba helyezkedtem, amelyet odakünn a legjobban megszerettem. S mozdulatlan maradtam, mintha én is köből való volnék. Kezdtem mintázni magamat...

Mosolygott. Melankóliája összecsendült a nyugvó nap melankóliájával.

— Gyöngéden szerettem az egyik szobrot, amelyről letörték a karokat. Égykor e két karjával tartotta fején a gyümölcsös kosarat. De a két kéző még ott volt a kosáron. Lenföldön állott, a közelben egy kis csatorna posványosodott el, amelyben visszatükrözött a kék ég. Ha behunyom a szememet, most is magam előtt látom azt a szobrot, amelynek lábait a len visszfénye zöldre festette. És attól az időtől kezdve müvészetem legforróbb pillanataiban emlékezetembe vissza-visszatér valamely távoli tájkép. Különösen akkor, amikor hosszu hallgatással alakitok... Minő tavasz volt az akkor! Bolygó életemben akkor láttam először egy nagy folyót. Hirtelenül előttem feküdt vad partjai közt, a napsugaraktól lángoló mezőn. Akkor éreztem a földet átszelő folyam isteni erejét. Adige volt, amely Verona felől folyt elé a Julia városából...

Zavarodottság szállott a lelke mélyébe, mialatt ifjukorának nyomoruságát és költészetét elmesélte. Valamely bübájos varázs késztette arra, hogy folytassa e visszaemlékezéseket s nem tudta, mi módon támadt benne az ötlet e vallomások elmondására, holott a barátjával nem az elmult, de a jelen ifjukorról akart beszélni.

— Veronába érkeztünk egy májusi estén. A Porta del Palión át mentünk a városba. Roppant aggodalom fogott el, szivemhez szoritottam a füzetet, amelybe a magam kezével irtam le Julia szerepét.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A gabonaértékesítés reformja. Nagy horderejű akció tervével foglalkozik *Darányi* Ignác földmivelési miniszter. Abból a célból, hogy a gazdák jobban értékesithessék gabonatermésüket és hogy a tőzsdei árfolyamok hullámzása által ne károsodjanak, illetőleg, hogy a kisgazdák is azon helyzetbe jussanak, hogy a kedvezőbb konjunkturákat felhasználhassák, a miniszter a *gabnaközraktári szövetkezetek támogatását*, sőt állami segélyezését határozta el. E célból már az ősz folyamán több mezőgazdaságilag és nehány műszakilag képzett szakértőt fog a minisztérium a külföldi hasonló intézmények tanulmányozására kiküldeni, akiknek beérkező jelentése alapján fogja a kormány a *kereskedői körök* bevonásával a különben régóta sürgetett és a külföldön jól bevált intézményt létesiteni.

Magyar iparosok a párisi kiállításon. *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter a párisi kiállitás tanulmányozására 79 iparosmesternek egyenkint 400—400 és 105 iparossegédnek egyenkint 300—300 korona utazási ösztöndijat engedélyezett — összesen 63.100 korona értékben. Az ösztöndijasok együtt fognak *augusztus első felében* elutazni s vezetésükről, felügyeletükről, valamint olcsó ellátásukról, ugy az uton, mint Párisban *a miniszter maga gondoskodik*.

A Budapesti Bankegyesület részvénytársaság több sváji céggel egyetemben e hó 12-én megalakitotta a *Mansfeld-féle chamotte- és magnezit-téglagyár részvénytársaságot*. Az alaptőke 5 millió korona. A vállalat célja: a régebben fennálló Mansfeld-féle budapesti és jolsvai (gömörmegyei) chamotte- és magnezit-téglagyár egyesitése a Magyar magnezit-termények gyári részvénytársasággal. Az igazgatóság tagjaivá a következőket választották meg: Pulszky Ágost, Cherbulier M. A. (Genfből), Frankl József, Frommer Izidor, Galopin Pál (Genfből), Gollier Henri (Lausanneból), Guttentag Gusztáv, Kurz Adalbert (Bécsből), Mansfeld Pál, Müller Vilmos; a felügyelőbizottságba: Blum Brunó, dr. Palugyay Móric, Podhratzky András, póttagul Szalai Soma. A közgyülést követő igazgatósági ülésen Pulszky Ágostont elnökké, Frankl Józsefet alelnökké választották meg.

A malmok üzemredukciója. *A Fővárosi Malomegyesület* a következők közlésére kért fel bennünket: Több lap közölte Haggenmacher Károlynak a magyarországi malmok üzemrendezéséről szóló tervezetéről, hogy az a budapesti buzamalmoknak 10 millió métermázsa őrlőképességét 4·5 millió métermázsára kiványa volna kontingentálni. Ez a közlés téves, mert a tervezetben fix mennyiségről nem volt szó, csak az arányról, amelyen belül az egyes malmok egészen szabadon, sőt időnkint teljesen is, kihasználhatták volna őrlőképességöket.

A m. kir. Államvasutak igazgatósága ez évi julius 9-én 330.400 koronát szállitott be pénztári fölösleg gyanánt a m. kir. központi állampénztárba. Ezzel az összeggel együtt az ez évi összes készpénzbeszállitás immár 22,830.400 koronát tesz.

Forgalmi akadály. Az államvasutak budapestorsovai vonalának Karánsebes és Körpa állomásai között a vizáradás töltéscsuszamlást idézett elő, amelynek következtében a személy- és podgyászforgalom az akadály helyén való átszálással illetve áthordással tartható csak fenn. Az akadály előreláthatólag pár nap alatt megszünik.

Fizetésképtelenségek. A *bécsi Creditoren-Verein* a következő fizetésképtelenségeket jelenti: *Pfister* János kereskedő *Uj-Arad*, *Schwarcz* József kereskedő *Budapest* (Örömvölgy-utca 16.); *Kohn* Adolf kereskedő *Német-Keresztur*; Pollak Gusztáv kereskedő Pilzen; Gröschel József asztalos Aussig; *Löwenstein* Sándor kereskedő *Siklós*; Schmidt Alajos mekanikai szövőgyáros Neunkirchen (Alsó-Ausztria); Schwarcz Elkan kereskedő Grác; *Löwy* Miksa kereskedő *Zólyom*.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapesten* 40 korona pénzben, 40·50 korona áruban. *Bécsben* a kontingentált készáru 44 korona pénzben, 44·40 korona áruban.

Borjuvásár. 1900. évi julius hó 13-ikán. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borju 893 drb, leölt borju — db, bécsi élő borju — db, — db. horvát, növendék marha — darab, bárány élő — darab, leölt bárány — darab. Árjegyzés azonos tételekből: Árjegyzések. Belföldi élő borju 56——74 f.-ig, I. r. 75—86 f.-ig, kivételes 88—— f. 1 kilónkint, leölt borju f.-ig, II. r. ——— f.-ig, kivét. — f. kilónkint, levonás nélkül. Bécsi leölt borju ——— f.-ig. Növendék marha ——— f.-ig 1 kilonkint, I. r. —— f.-ig, Bárány élő —.———.— k., leölt bárány —.———.— k., kivételes ár —— k.-ig páronkint. Kecske — k.-tól —.— k.-ig. A vásár élénk volt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertéskonzumvásár árjegyzése 1900. évi julius 13. Készlet 282 darab. Érkezett 1205 darab. Összesen 1487 darab. — Eladatott 935 darab. Maradt 552 darab. — *Napi árak:* 120—180 kgr. sulyban 88—94 koronáig, 220—280 kgr. sulyban 90—96 koronáig. 320—380 klgr. sulyban 88—96 k.-ig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilos 88—92 koronáig. Malac 70—— korona 100 kilónkint. A vásár lanyha volt.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, julius 13.

A hangulat ma lanyha volt. Vontatott forgalom mellett 14000 métermázsa buza került a forgalomba 5 fillérrel alacsonyabb árakon. Rozs változatlan maradt.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 400 mm. 80·5 k. 7 K. 95 f., 500 mm. 80 k. 7 K. 87½ f., 500 mm. 78·9 k. 7 K. 70 f., 300 mm. 78 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 77·5 k. 7 K. 60 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 42½ f.

H.-M.-Vásárhelyi: 2860 mm. 76·5 k. 7 K. 67½ f.

Bihari: 200 mm. 77 k. 7 K. 40 f.

Makói: 2400 mm. 77 k. 7 K. 72½ fillér.

Pestmegyevidéki: 200 mm. 80 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 50 f., 1400 mm. 78·8 k. 7 K. 72½ f., 100 mm. 76 k. 7 K. 40 f.

F.-magyarországi: 100 mm. 76 k. 7 K. 45 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 40 f.

Ó-Becsei: 2200 mm. 73·3 k. 7 K. 40 f.

Erdélyi: 2000 mm. 79 k. 7 K. 60 f.

Mind 3 hónapra.

Rozs: 300 mm. 6 K. 70 f., 200 mm. 6 K. 70 f.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza		kilós	50 kilogramm ár		kilós	50 klogr. mm ár	
			K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
tiszavidéki	ó	75	7.15	7.25	79	7.55	7.80
»	»	76	7.25	7.50	80	7.60	7.85
»	»	77	7.30	7.55	81	—.—	—.—
»	»	78	7.40	7.75	—	—.—	—.—
fehérmegyei	ó	75	7.10	7.20	78	7.45	7.60
»	»	77	7.20	7.45	80	7.50	7.70
»	»	77	7.35	7.6	81	—.—	—.—
»	»	78	7.40	7.55	—	—.—	—.—
pestvidéki	ó	75	7.—	7.10	79	7.35	7.50
»	»	76	7.05	7.35	80	7.45	7.65
»	»	77	7.10	7.4	81	—.—	—.—
»	»	78	7.25	7.35	—	—.—	—.—
bánsági	ó	74	7.03	7.25	79	—.—	—.—
»	»	75	7.10	7.30	80	—.—	—.—
»	»	76	7.1	7.31	81	—.—	—.—
»	»	77	7.20	7.42	—	—.—	—.—
bácskai	ó	72	6.95	7.18	77	—.—	—.—
»	»	73	7.02	7.30	—	—.—	—.—
»	»	74	7.15	7.35	—	—.—	—.—
»	»	75	7.25	7.50	—	—.—	—.—

Egyéb gabonanemüek		kilós	50 klogr. mm ár	
			K.-tól	K.-ig
Rozs	uj elsőrendü	—	6.4[illegible]	6.[illegible]
»	» másodrendü	—	6.35	6.40
Arpa	» takarmány	—	5.90	6.10
»	» ételnek való	—	6.00	6.10
»	» sörfőzésre való	—	5.35	5.45
Zab	» —	—	5.—	5.20
Tengeri	ó bánsági	—	5.81	5.82
»	» m. sinemü	—	—.—	—.—
Repce	uj kápolnai	—	—.—	—.—
»	» bánsági	—	—.—	—.—
Köles	» —	—	5.—	5.20

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza okt óberre	7.76—7.72—7.75
Rozs októberre	6.82—6.79—6.81
Zab októberre	5.23—5.24
Tengeri májusra (1901.)	—.——.—
Tengeri juliusra	5.85—.
Tengeri augusztusra	—.——.—
Repce augusztusra	—.———.—

Déli egy órakor a következő záróárakat állapitották meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza októberre	7.74	pénz 7.75	áru
Rozs októberre	6.81	„ 6.82	„
Tengeri juliusra	5.85	„ 5.86	„
Tengeri augusztusra	5.83	„ 5.84	„
Tengeri májusra (1901.)	4.75	„ 4.76	„
Zab októberre	5.23	„ 5.24	„
Repce augusztusra	13.40	„ 13.60	„

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza októberre	7.72— 7.73
Rozs októberre	6.78— 6.79
Zab októberre	5.24— 5.25
Tengeri juliusra	5.84— 5.85
Repce augusztusra	—.———.—

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde forgalma mérsékelt irányzatu, a tegnap estéli jobb külföldi zárlatok kedvező lefolyása alatt egy csekélységgel javult, bár az előfordult árfolyamváltozások igen szerény határok közt mozogtak.

A zárlat nyugodt volt.

A helyi piacon igen szerény változásokat voltunk képesek megfigyelni.

A déli tőzsdén ismét reakciós tünetek léptek előtérbe és miután a realizációkedv az egész piac értékeire kiterjedt, jóval alacsonyabb árak mellett történt a zárlat.

A helyi piac üzlettelen és szintén gyenge volt.

A valutapiac változatlan volt.

Az előtőzsde kedvtelen.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 695.——697.50. Osztrák hitelrészvény 676.——678.—. Osztrák-Magyar államvasut 663.25—665.50. Rimamurányi részvény 530.——532.— korona.

A déli tőzsde eleintén változatlan, később lanyha.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 694.50—697.—. Osztrák hitelrészvény 674.25—675.75. Osztrák-Magyar államvasut 661.——662.50. Jelzálogbank 433.——434.—. Leszámitoló-bank 459.——461.—. Rimamurányi vasmürészvény 529.——530.—. Déli vasut 108.75—109.—. Közuti vasut 589.——591.— korona.

Forgalomba került: Magyar keramiai gyár részvény 195, Salgótarjáni kőszénbánya részvény 621 korona árfolyammal.

Utótőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 674.75. Magyar hitelrészvény 697.—. Leszámitoló bank részvény 460.—. Rimamurányi vasmü részvény 525.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 661.25. Közuti vaspálya részvény 590.—. Villamos vasut 301.— korona árfolyammal.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapitotta meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar —.——.— korona, vörös aprószemü —.———.— korona, vörös erdélyi —.——— korona, vörös bánsági —.———.— korona, középszemü —.———.— korona, nagyszemü —.———.— korona. Disznózsir: budapesti 54.50—55.— korona, vidéki —.———.— korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.———.— korona, városi 4 darabos 46.——47.— korona, 3 darabos 52.——53.— korona, füstölt —.———.— korona. Szilva: bosznai, szokás szerinti minőség —.———.— korona, 120 darabos —.———.— korona, 100 darabos —.———.— korona, 85 darabos —.———.— korona azonnali szállitásra. Szerbiai szokás szerinti minőség —.———.— korona, 100 darabos —.———.— korona, 85 darabos —.———.— korona. Szilvaiz: szlavóniai —.———.— korona, szerbiai 18.——18.50 korona azonnali való szállitásra.

A bécsi értéktőzsde.

Az *előtőzsdén* budapesti eladásokra nyomott a hangulat, később berlini kamatiáb leszállitásra egy kissé javult.

Déli tőzsdén ismét üzletosend uralkodott.

Zárlat csendes és üzlettelen.

Bécs, julius 13. (*Magyar értékek zárlata.*) 4% aranyjáradék 115.50. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 138.25. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 99.20. Magyar keleti vasuti állami kötvény 117.50. Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 457.—. Rimamurányi vasmürészvény 523.50. Magyar koronajáradék 91.—. 4%-os Magyar földtehерm. kötvény 90.50. Magyar hitelbank részvény 695.—. Magyar nyereményi kölcsön sorsjegy 158.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény 350.—. Magyar kereskedelmi bank 2600.

Bécs, julius 13. (*Osztrák értékek zárlata.*) 4·2% papirjáradék 97.75. 4%-os osztrák aranyjáradék 115.40. 1860-iki sorsjegy 134.25. Osztrák hitelsorsjegy 286 —. Anglo-osztrák bank 275.—. Bécsi bankegyesület 497.—. Osztrák-magyar bank 1713. Déli vasut 110.—. Dunagőzhajózási részvény 747.—. Dohányrészvény 289.—. Császári és királyi arany 11.38. Német bankváltók 118.65. 4·2% ezüst járadék 97.35 Osztrák koronajáradék 97.10. 1864-iki sorsjegy 194.—. Osztrák hitelintézeti részvény 674.50. Unionbank 559.—. Osztrák Länderbank 418.50. Osztrák-magyar államvasut 666.50. Elbavölgyi vasut 464.—. Alpesi bányarészvény 451.—. 20 irankos arany 19.30 — Londoni váltóár 242.35. Bécsi Tramway Litt A. 299.50. Bössi Tramway Litt B. 291.—. Lipót kohó 410.—. Az irányzat gyenge.

Bécs, julius 13. (*A Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése. A *délutáni magántorgalomban* a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 674.50 Magyar hitelrészvény 696.—. Angol-Osztrák bank 276.—. Bécsi bank egyesület 497.—. Union bank 560.—. Länderbank 419.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 661.50, Lombard 110.—. Elbavölgyi vasut 464.—, Északnyugati vasut részv. 458.— Dohányrészvény 289.—. rimamurányi vasmü 524.—. Alpesi bányarészvény 472.50, Májusi járadék 97.75. Magyar koronajáradék 91.—, Török sorsjegyek 106.50, Német birodalmi márka 115.65, Napoleon d'or 19.30.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, julius 13. (*Tőzsdei tudósitás.*) Az angolok dél-afrikai veresége és a Pol. Corr. tegnapi jelentése Oroszország khinai politikájáról elkedvetlenitette a tőzsdét és leszoritotta az árfolyamokat az egész vonalon. Különösen ipar- és bankrészvények hanyatlottak. A kohórészvényekre károsan hatott a vaspiacról szóló kedvezőtlen jelentés is. Transvaali vasuti részvények eleinte erősen hanyatlottak, de aztán valamit visszanyertek veszteségükből. A második tőzsdeórában födözések és a magánleszámitolási kamatláb csökkenése következtében kis javulás mutatkozott kevés forgalom mellett. Magánleszámitolási kamatláb 3⅞%.

Berlin, julius 13. (*Zárlat.*) 4·2%-os papirjáradék 96.60. 4% osztrák aranyjáradék —.—. Elbavölgyi vasut —.— Magyar koronajáradék 90.75. Osztrák-magyar államvasut 140.—. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 84.15. Magyar vasuti beruházási kölcsön 100.90. Alpesi bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 175.60. Általános villamossági Edison 227.75. Gelsenkircheni 190.50. Laurahohó 213.50. 4·2% ezüstjáradék 96.25. 4% magyar aranyjáradék 96.25. Osztrák hitelrészvény 211.—. Déli vasut 25.30. Károly Lajos vasut —.—. Orosz bankjegy 216.05. 4% uj orosz kölcsön 97.35. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék 93.25. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 148.90. Harpeni 185.50. Az irányzat gyenge.

Berlin, julius 13. (*A Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* Négyszázalékos magyar aranyjáradék 96.25. Magyar koronajáradék 90.75. Osztrák hitelrészvény 210.—. Osztrák-magyar államvasut 140.—. Déli vasut 25.30, Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz 216.05. Buschtiehradi —.—. Orosz bankjegy —.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

Hamburg, julius 13. (*Zárlat.*) 4·2% ezüstjáradék 96.—. 1860. sorsjegy 133.—. Déli vasut 25.25. 4% osztrák aranyjáradék 97.30. Osztrák hitelrészvény 210.10. Osztrák-magyar államvasut 140.—. Olasz járadék 92.90. 4% magyar aranyjáradék 96.75. Az irányzat csendes.

Frankfurt, julius 13. (*Zárlat.*) 4·2% papirjáradék 96.60. 4% osztrák aranyjáradék 97.30. Magyar koronajáradék 90.70. Osztrák-magyar bank 122.80. Déli vasut 25.40. Elbavölgyi vasut —.—. Londoni váltóár 204.07. Bécsi bankegyesület 123.90. Villamos részvény 127.50. 4%-os magyar aranykölcsön 72.80. 4·2%-os ezüstjáradék 96.25. 4%

magyar aranyjáradék 96.45. Osztrák hitelrészvény 210.—. Osztrák-magyar államvasut 140.30. Északny. vasut —.—. Bécsi váltóár 842.16. Párisi váltóár 818.33. Unionbank —.—. Alpesi bányarészvény 227.—. Az irányzat gyenge.

Frankfurt, julius 13. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) Árfolyamok januárra. *Esti forgalom.* Osztrák hitelrészvény 210.40. Osztrák-magyar államvasut 175.40. Déli vasut —.—. Osztrák aranyjáradék 93.25 Olasz járadék —.—. Laura-kohó —.—.— Harpeni —.—. Discont —.—— Alpesi —.—. Bécsi bankegyesület 185.10. Az irányzat szilárd.

Páris, julius 13. (*Zárlat.*) Osztrák-magyar államvasut —.—. 4% osztrák aranyjáradék 96.60. Osztrák Länderbank —.—. 3% francia járadék 99.80. Ottomanbank 530.—. 3½% francia járadék 102.30. Alpesi bánya részvény —.—. Déli vasut —.— 4% magyar aranyjáradék 96.—. Párisi bankrészvény 10.35 Olasz járadék 91.65. Francia törleszth. járadék —.—. Osztrák földhitelintézeti részvény ——. Török dohányrészvény 312.—. Az irányzat bágyadt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Julius 13. A sertésüzlet irányzata változatlan.

A) *Hizott sertések ára:* I. A) Magyar elsőrendü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) 89——90 fillérig. Öreg közép páronkint 300—340 kilogrammig terjedő sulyban ——— krajcárig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 94—95—fillérig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig való sulyban) 93—94 fillérig. Fiatal könnyü páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) 93——94 fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) ——— krajcárig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm sulyban ——— krajcárig. — Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) ———— fillérig. — Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban) ——— fillérig. — Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ———— fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——.— fillérig. — Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli sulyban) 94——95 fillérig. — Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 93—94 fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedősulyban) 92——93 fillérig.

Sertésléts zám: 1900. jul. hó 11. napján volt készlet 43721 darab, 1900. julius hó 12. napján felhajtatott 748 darab, 1900. évi julius 12. napján elszállittatott 369 darab, 1900. julius hó 13. napjára maradt készletben 44.100 darab.

Napirend.

Naptár. Szombat, julius 14. — Római katolikus: Bonaventura. — Protestáns: Bonavent. — Görög-orosz: (julius 1.) Kv. O. — Zsidó: Thamus 17. Sabbat, Balak. — A nap kél 4 óra 2 perckor. — Nyugszik 7 óra 37 perckor. — A hold kél 8 óra 30 perckor este. — Nyugszik 6 óra 21 perckor reggel.

A miniszterek nem fogadnak.

A tőzsdetanács ülése délután 5 órakor.

Nemzeti Muzeum: Képtára és a néprajzi osztály (Csillag-utca 15. szám.) nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépő-dij mellett megtekinthetők.

Országos Képtár zárva.

Teknologiai iparmuzeum zárva.

Iparművészeti muzeum zárva.

Egyetemi füvészkert az Üllői-uton, nyitva délelőtt 8—12 óráig és délután 2—6 óráig.

Az *uj országház kupolacsarnoka* megtekinthető délelőtt 10—1 óráig 40 fillér belépődij mellett.

Deák-mauzoleum a kerepesi-uti temetőben, nyitva délután 6 óráig.

Állandó müvásár a városligeti mücsarnokban nyitva délelőtt 9 órától délután 6 óráig. Belépődij nincs.

Mezőgazdasági muzeum (Kerepesi-ut 72.), nyitva d. e. 9 órától 1 óráig.

Földtani muzeum (Stefánia-ut 14.) nyitva délelőtt 10—1 óráig. Belépődij 1 korona.

Az összes könyvtárak zárva vannak.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállitása, a Keleti mintatár és kereskedelemtörténeti gyüjtemény, továbbá a házi-ipari kiállitás (melyben az üzletvezetőség árusitásokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi (kirendeltségek központi üzletvezetősége Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körut 32. szám alatt.

Idöjelzés.

— A m. kir. országos meteorologiai intézet jelentése. —

Budapest, julius 13.

A keleti alacsony légnyomás lassankint északkeleti irányban elhuzódik, mig a maximum ma is a Keleti tenger felett van. Uj maximum közeledik Dél-Franciaország felől.

Az idő délkelet kivételével Európaszerte tulnyomóan száraz; a hőmérséklet általánosan emelkedett.

Hazánkban északon kisebb, keleten ellenben igen bő esők voltak. Arad, Nagyvárad, Kolozsvár tegnapról zivatart jelent. A hőmérséklet emelkedőben.

Kilátás: Meleg idő várható, helyenkint zivataros esővel.

Vizállás.

		julius 12. méter	julius 13. méter			julius 12. méter	julius 13. méter
Inn	Schärding	3.00	2.35	Tisza	M.-Sziget	1.10	0.80
Duna	Passau	4.12	3.68	»	Tokeháza	1.60	0.90
»	Linz	1.68	1.26	»	V.-Namény	0.31	2.17
»	Bécs	1.12	1.64	»	Tokaj	1.35	1.46
»	Pozsony	3.07	3.30	»	Tisza-Füred	2.50	0.—
»	Komárom	4.29	4.18	»	Szolnok	1.82	2.06
»	Budapest	4.10	4.12	»	Csongrád	1.24	1.60
»	Paks	3.50	3.71	»	Szeged	1.64	1.93
»	Mohács	4.38	4.65	»	Török-Becse	1.89	1.96
»	Gombos	4.94	4.96	»	Titel	3.74	3.73
»	Ujvidék	4.32	4.26	Ondova	Bártfa	0.85	0.80
»	Pancsova	3.50	3.50	Topolya	Hoór	0.60	0.90
»	Orsova	3.62	3.7[illegible]	Bodrog	Zemplén	3.—	3.60
Morva	Magyarfalva	2.40	2.35	Sajó	Zsolca	3.10	2.63
Vág	Zsolna	1.46	1.90	Hernád	H.-Németi	1.63	2.31
»	Trencsén	1.10	1.38	Berettyó	Margita	0.38	0.40
»	Szered	1.66	1.44	»	B.-Ujfalu	0.08	0.10
Rába	Sz.-Gotthárd	0.10	0.08	Körös	Csucsa	0.36	0.—
»	Sárvár	0.61	0.56	»	N.-Várad	0.43	0.64
»	Győr	3.38	3.29	»	Belényes	0.84	0.76
Dráva	Pettau	1.50	1.40	»	Tenke	0.02	0.03
»	Zákány	0.62	0.—	»	Gurahonc	0.46	0.40
»	Barcs	1.57	0.—	»	Borosjenő	0.08	0.20
»	Eszék	3.47	0.—	»	Békés	0.30	0.44
Mura	M.-Szerdah.	1.—	1.00	»	Gyoma	0.12	0.64
Száva	Zágráb	1.22	1.08	Maros	Gy.-Fehérvár	0.84	1.78
»	Sziszek	3.62	3.—	»	Branyicska	1.46	1.90
»	Mitrovic	4.81	4.56	»	Soborsin	0.—	0.—
Szamos	Deés	0.23	0.33	»	Arad	0.88	0.06
»	Szatmár	0.68	0.84	»	Makó	0.28	0.22
Kraszna	N.-Majtény	0.02	0.02	Temes	K.-Kostély	1.34	1.96
Latorca	Munkács	0.54	0.46	Béga	Kiszető	0.95	0.19
Laborca	Homonna	1.20	1.52	»	Temesvár	0.—	0.52
Ung	Ungvár	1.20	1.—	»	Becskerek	0.—	0.36

KÉZIMUNKÁK

himző-anyagok és himző-szövetek rendkivüli nagy választékban, szabott, gyári árakon kaphatók

BÉRCZI D. SÁNDOR

kézimunka-nagyiparosnál,
Budapest, Király-utca 4. sz.

Képes árjegyzékemet 1725 eredeti kézimunkarajzzal kivánatra bérmentve küldöm.

Ujdonság! Himzett selyem levelezőlapok 25 és 35 kr. Point-Lace munkák- és az ahhoz tartozó összes anyagok rendkivüli nagy választékban vannak raktáron.
Mintákkal szivesen szolgálok.

Ideg- és nemi betegségek

makacs vér- és bőrbajok, mint gyengeségi állapotok **radikális gyógyitására páratlan sikerü gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk**

Dr. Mitzger Tivadar
HIRNEVES
HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI
RENDELŐ-INTÉZET
Budapest,
VI. ker., Teréz-körut 44. I. emelet.

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorarium teljes gyógyulás után is fizethető.

Rendelés d. e. 8—1-ig d. u. 2—8-ig.

Levelekre dijmentesen válaszoltatik. Prospectus ingyen.

GUMMI és halhólyag, csakis legfinomabb francia gyártmány, tucatonként 1.—, 2.—, 3.—, 4.—, 5.— és 6 frt. „**Capot americain**" (rövid) tucatja 1.—, 2.— és 3 frt. „**Női övszivacskák**" tucatja 2.—, 3.—, 4 frt. „**Legujabb antiseptious női különlegesség** (nem gummi) dobozonként 1.80 kr. „**Peli Porus**" női gummi-különlegesség, drbonként 1.50 kr. **Mintagyüjtemény** 20 drb 3 frt. Vidéki megrendelések utánvét és titoktartás mellett eszközöltetnek. Az összeg előleges beküldésénél franco küldetik.

Weisz Gusztáv és Adolf
Budapest, Váci-körut 19/b.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonaorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

Dr. KAJDACSY,
v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiai rendelő intézete
Budapest, Váci-körut 4. sz. I. em.

A legelhanyagoltabb hugycsőfolyásokat, legsulyosabb hugyhólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóbajait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legujabban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerü

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjukori bünök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátgerincbajokat gyógyit a legujabb gyógymód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig
Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat
Külön várótermek.

Levelekre dijtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Varga Pál

cimbalomgyártónál megjelent Cimbalom iskolából egy hét alatt **tanitó segélye nélkül** megtanulhat cimbalmozni bárki, melyet üzletemben vásárolt cimbalmomhoz ingyen adok. **Cimbalmokról képes árjegyzék ingyen.** Budapest, VIII. Rökk Szilárd-utca 3.

A Népszinház szomszédságában

egy csinosan butorozott, tiszta és féregmentes kétablakos utcai szoba külön bejárattal a lépcsőházból, tágas előszobával jutányosan kiadó. Kerepesi-ut 34 III., 20. 3017

Ujdonság!

Plüs levelező-lap csokorral, élővirág, több mintában, gelatinnal védve és szalaggal ellátva. 1 darab 35 kr; 5 drb 1 frt 50 kr. Az összeg előzetes beküldése ellenében bérmentve küldi meg a „Budapesti Napló" kiadóhivatala, József-körut 18.

Koronásfők tragédiája.

Regény 1 köt. Csorba Akostól. Előbb 2 korona, most 60 fill. Megrendelhető a kiadóhivatalban.

Magy. kir. államvasutak. Üzletvezet. Debrecen

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak püspökladány-zilahi, sarmaság-szilágysomlyói, debrecen-füzes-abonyi, debrecen-tiszalöki, debrecen-derecske-nagyléta-vértesi összesen 426 kilométer hosszu vonalain és az üzletvezetőség központi hivatalaiban levő hivatalos órák gondozására vonatkozólag 1900. évi október hó 1-től 1902. évi december hó 31-ig terjedő időre ezennel zárt ajánlati tárgyalás hirdettetik.

Az 1 koronás bélyeggel és — „ajánlat a pályaórák gondozására" — felirattal ellátott, nemkülönben a kellő okmányokkal felszerelt, boritékba zárt és lepecsételt ajánlatok 1900. évi augusztus hó 1-sei déli 12 óráig a m. kir. államvasutak debreceni üzletvezetősége titkári hivatalához posta utján térti vevénynyel nyujtandók be; ugyanazon időpontig bánatpénz fejében pedig 100 korona készpénzben küldendő be — függetlenül az ajánlattól — a debreceni üzletvezetőség gyüjtőpénztárába posta utján jelen pályázati hirdetmény számára való hivatkozással.

A pályaórák gondozására vonatkozó feltételek nevezett üzletvezetőség III. (forg. és keresk.) osztályában (Tisza-palota épület II. em. 25. ajtó) a hivatalos órák tartama alatt (d. e. 8—12 és d. u. 2—4 óráig) megtekinthetők; miért is az ajánlattevőktől feltételeztetik, hogy azokat ismerik és magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kitüzött határidőn tul beérkezendő ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak. Az ajánlatban számjegyekkel és szóval kiteendő a kilométerenkint egy évre igényelt összeg.

A m. kir. államvasutak debreceni üzletvezetősége fenntartja magának azon jogot, hogy a pályázók közül — tekintet nélkül a felajánlott összeg nagyságára — szabadon választhasson.

Debrecen, 1900. julius 9. Az üzletvezetőség.

(Utánnyomat nem dijaztatik.)

Magyar kir. államvasutak. 58284/900. sz.

Pályázati hirdetmény.

Az alulirott igazgatóság a magy. kir. államvasutak részére 1900. évi augusztus hó 1-től, 1901. évi julius hó 31-ig illetőleg 1902. év végéig különféle méretü csiszoló-korongokból felmerülő szükségletének szállitását biztositani kivánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet; nevezetesen:

Norton-féle, Vulcán-féle, nascos csiszolóból és carborundum anyagból készült csiszoló-korongokra.

A kiirás tárgyát képező egyes méretü csiszoló-korongokat előtüntető jegyzék, mely egyszersmind ajánlati mintául szolgál, valamint a szállitásokra vonatkozó részletes módozatok, valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magy. kir. államvasutak igazgatósága anyag és leltár beszerzési (A III.) szakosztályánál (Budapest Andrássy-út 73. sz. II. em. 47. ajtó sz.) ingyen kaphatók.

A szabályszerüen kiállitott ivenkint egy koronás magy. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb f. évi julius hó 31-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetőleg posta utján oda küldendők és a boriték ezen külcimmel látandó el:

„Ajánlat csiszoló-korongok szállitására 58284/900. számhoz.

Bánatpénzül az ajánlat áruk egy évi értékének 5%-át készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1900. évi julius hó 30-iki déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Később benyujtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és részletes módozatok bemutatása mellett állittatnak ki, végül olyanok, melyek után bánatpénz nem tétetett le, nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1900. évi junius hóban. Az üzletvezetőség.

(Utánnyomat nem dijaztatik.)

Titkos betegségek

gyógyitására e specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján.

Dr. FABINYI J.
v. kórházi orvos, specialista

gyógyit legrövidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: hugyosőfolyást, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, ennek következményeit, makacs bőrbajokat és az önfertőzésből támadt idegbetegségeket.
Meglepő az eredmény férfiui gyengeségnél (impotentia) ugy fiatal, mint öregebb egyéneknél.
Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető.
Levelekre dijtalanul válasz; kivánatra gyógyszerek.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körut 12. sz.,
(Dohány-utca sarok, I. emelet).
Bejárat a lépcsőnél. *Külön várótermek.*
Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

ANTISEPTIKUS
Hölgy-óvszer

Rég elismert és hatásában biztos, feleslegessé tesz mindennemü gyöngédtelen gummi és spongya cikket, 1 doboz (12 drb) pontos használati utasitással 3 korona. — 3 kor. 50 fill. előleges beküldése mellett bérmentve. Gyors és diskrét szétküldés. Kapható a feltalálónál: **László József** gyógyszerész, Maros-Ujvár Erdély. Budapesten: **Török József** gyógyszerész, Király-utca 12. és **Kerpel V.** gyógyszerész, Lipót-körut 28.

Szinházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Nyári szünet.

NEMZETI SZINHÁZ.
Nyári szünet.

VIGSZINHÁZ.
Nyári szünet.

NÉPSZINHAZ.
Nyári szünet.

MAGYAR SZINHÁZ.
Nyári szünet.

URÁNIA SZINHAZ
Kerepesi-ut 21.
Szombat, 1900. julius hó 14-én.
Páris 1900-ban.
Irta Salamon Ödön.
Kezdete 7½ orakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ.
(Budán, a Krisztinavárosban.)
Szombat, 1900. julius hó 14-én.
Ámon Margit és Kovács Mihály vendégfelléptével.
Az eleven ördög.
Vig operette 3 felvonásban. Bayard után szabadon átdolgozta Deréki Antal. Zenéjét szerzé Konti József.
Kezdete 7 órakor

KISFALUDY SZINHAZ.
Szombat, 1900. julius hó 14-én.
A csodaember.
(Rabbi Joselmann.)
Daljáték 4 felvonásban. Irta Goldfaden Ábrahám Magyar szinre átdolgozta Kövessy Albert. A verseket irta Makai Emil.
Kezdete 7½ órakor.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.
Szombat, 1900. julius hó 14-én.
Gyöngyi Izsó vendégfelléptével.
Uj Szulamit
vagy: Abszolut Jakab, Jeruzsálem fia.
Látványos parodisztikus bohózat énekkel és tánccal egy előképben és 3 felvonásban. Irta Feld Mátyás. Zenéjét szerzette Barna Izsó.
Kezdete 7½ órakor.

Somossy Mulató
(Nagymező-utca).
Albrecht Ferenc, igazgató.
Pénztárnyitás ½8-kor. Az előadás kezdete ½9-kor.
A Mulató 16⁰-ra szellőztetve van.
Mérsékelt nyári idény helyárakkal.
Ma
nagy Varieté előadás
egész uj szenzációs müsorral és pedig:
Fenomenális! Fenomenális!
A világ legnagyobb attrakciója!
Joe Frank Jakson
érdekes amerikai szóló bycikli játékosok, (Játékuk Transval és angol.)
MISS ETTA
ausztráliai champion trapéz müvésznő (egy boudoirjelenet a trapézen).
The Martens német ének négyes.
Les Sor Borbon's
szicil ai énekes és táncosnők.
LA BELLE MARIA
fin de siècle élőképeivel.
Ugymint fellépte az összes ujonnan szerződött müerőknek.
Jegyek elővételben kaphatók Weiss A. dohány nagytőzsde, Karoly-körut 26. és a Mulató nappali pénztáránál.
A mulató villanyos világitása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárosok által készi tettek.

Ős-Budavára.
Ma szombaton, julius 14-én
Little Tich
és a szenzációs juliusi müsor.
Belépti dij 50 kr. Nyitva 6 órától.
Mérsékelt áru belépő jegyek a dohánytőzsdékben.

Minden budapesti lakos tegyen egy kirándulást
Visegrád-ra
Papp József „Mátyás királyhoz“ cimzett és legjobb hirnévnek örvendő vendéglőjében kiváló magyar konyha lesz vezetve. Valódi magyar hamisitatlan borok és kitünő kőbányai sör, igen mérsékelt árak. A közlekedés ugy hajóval mint vasuttal történhetik és rendkivül olcsó és kényelmes. Minden vasár- és ünnepnapon katona hangverseny. Gyors és figyelmes kiszolgálás.
Nagyobb társaságok kedvezményes árakban részesülnek.

Benzoe tejcréme: legjobb és leghatásosabb **szépitő szer.**
Hatása bámulatos.
2—3 nap alatt *szépit és üdit.* Eltüntet *szeplőt* és minden *arctisztátlanságot és bőrbetegséget. Törv. védve. Ártalmatlanságért felelősséget vállalok.* Nem zsiros, használata kellemes. 1 nagy doboz 2 korona, kicsi 1 korona.
1 drb Benzoe tejszappan 70 fillér. 1 db *Hattyu pouder* fehér, rózsa v. crém szinü 1 kor. *Fogfájást* azonnal megszüntető *Kriván*-féle
Universal fogcsep 70 fillér használati utasitással. Késziti és szétküldi utánvéttel
Kriván János gyógyszertára, Világos.
Főraktár *Török József* gyógysz. *Egger Leó és J.* gyógysz. és *Neruda Nándor, Molnár és Moser* droguistáknál, Budapest.
6 korona rendelésnél franco szállitás.

Szigeti Lajos szijgyártó, nyerges és böröndös.
Császár. és királyi udvari szállitó, József főherceg és Coburg herceg udvari szállitója.
Végeladás üzletfelhagyás végett.
22 év óta fennálló, a legjobb hirnek örvendő szijgyártó- és nyerges üzletem felhagyom. Szorgalmam által szerzett eredménynyel nyugalomba vonulok, ez alkalommal óriási áruraktárom, mely a legszolidabb és izléses árukból áll, saját előállitási áramon, sőt egyes tárgyakat még azon alul is áruba bocsátom, ezzel régi jó vevőim még egyszer utóljára jó árummal olcsón kiszolgálhatom. Tájékozásul raktáramon lévő áruk mennyiségéről fölemlitek egy pár árucikket, u. m.: kocsizó lószerszámok 250 lóra, ezek között van könnyü jukker, magyar sallangos és kummetos mindenféle veretékre, van négyes, páros és egyéb könnyebb és nehezebb kivitelben, 240 lóra nyeregszer, lovassági-, gyalogsági-, civil-, uri-, női- és gyermek nyereg-zerek, istálló kötőfékek, hevederek, takarók, lovagló- és kocsizó ostorok, vesszők és botok, utazóböröndök a legerősebb disznóbőrből, igen ajánlható kézi- és oldaltáskák, uri-és női necessairek, berendezett táskák, szivar- és szivarkatárcák, papir- és aprópénz erszények, minden e szakmába vágó fentemlitett tárgyakból nagy választék. Képes árjegyzéket (civil és tiszti) bérmentve küldök.

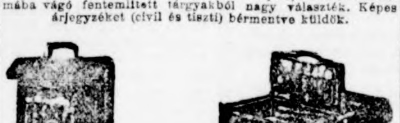

Legszebb Legjobb Legolcsóbb
PAPlan PAPlan PAPlan

	frt		frt
1 összehajtható vaságy 3 db kivehető matráccal	10.—	1 acél sodrony ágybetét	5.—
1 db rouge paplan	1.80	1 tengerifü matrác	4.50
1 db rouge paplan prima	2.80	1 Afrique matrác	5.50
1 db satin cachmir paplan	3.80	1 lószőr matrác	12.—
1 db atlasz cachmir paplan	4.80	1 ruganyos ágybetét	16.—
1 db atlasz selyem paplan	8.—	1 nagy szoba szőnyeg	2.50
1 db fodros atlasz selyem paplan	12.—	Futó szőnyeg 25 krtól	feljebb
1 db jó vászon ágy lepedő	1.30	1 ablak tunis függöny	1.50
1 db jó „ paplan „	2.—	1 ablak Kongó „ „	6.50
1 db flanel ágy pokróc	1.80	1 esztergályozott függönytartó	1.50
1 db gyapju ágy pokróc	4.50	1 ablak csipke függöny	3.50
1 db jó lópokróc	1.70	1 bouret ágyteritő	2.50
1 db szegett lópokróc	4.50	2 gyapju ágy- és 1 asztalteritő	11.—
1 levarrott szalmazsák	2.20		

GICHNER JANOS és TÁRSA
paplan, matrác és kárpitosáru gyárosok, szőnyeg, függöny-, ágy- és asztalteritő stb. nagy választékban.
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 20. szám.
Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve küldünk.
Nem tetsző árukat kicserélünk, vagy a pénzt visszaadjuk.

MERCUR
bank- és váltó-üzlet részvénytársaság BUDAPEST, Dorottya-utca 12. sz.
290,000 korona nyerhető:
1 darab **3%-os Magyar jelzálog sorsjegy-igérvénynyel.** Huzás julius 25-én, főnyerem. **200.000 K.** — árak: 4.— kor.
1 darab **Osztrák földhitel sorsjegy igérvénynyel.** Huzás augusztus 16-án, főnyeremény **90,000 K.** — árak: 3.50 kor.
A kettő együtt csak 7 kor. kor. **7.50**

Nyaralók
tulajdonosainak,
„AEOL“-hangszerek
A szabadban természetes léghuzam által zengnek és önmagukban igen kellemes varázsszerü összhangzást idéznek elő, ami minden fogékony kedélyre meglepő és kedves benyomást gyakorol.
Ily hangszerek kiválóan **kertek, lugasok és villák** stb. **igazi diszéül szolgálnak** és e helyekről nem is volna szabad azoknak hiányozni. — Részletes árjegyzék dijtalan.
Sternberg Ármin és Testv.
cs. és kir. udvari hangszergyár
BUDAPEST,
Kerepesi-ut 36 sz.
Zongora-termek: Kossuth Lajos-utca 22. (Károly-körut sarok. **Zenepalota.**

Nagy vagyont, tekintélyes jövedelmet szerezhet mindenki, a ki a század leghasznosabb könyvét, a világszerte előnyösen használt **„KereskedelmiVegyészet“** cimü terjedelmes müvet megrendeli, mert ebből 540 oly foglalkozást tanul meg, melylyel férfi, nő, gyermek, tőke nélkül naponta 20—30 koronát, évente **5000—6000 koronát** megkereshet. A kinek biztos keresete nincs, ki mellékfoglalkozást óhajt, rendelje meg, mig a csekély készlet tart. Intelligens egyéneknek megbecsülhetetlen. A könyv kétszeresen bővitett uj kiadását az első kiadás 6 korona bolti ára helyett **2 korona 60 fillér** kedvezményes áron rendelheti meg mindenki a **„Kereskedelmi Vegyészet“** könyvkiadóvállalatánál **Ujpest**, Lőrinc-utca 24.
Ugyanitt megrendelhető **„Az illat és szépitőszerek készitése“** cimü könyv, ára 1 kor. 30 fill.

Urasági
butorokat,
villa vagy szálloda berendezéseket, szőnyegeket, lámpákat, olajfestményü képeket, veszek és eladok vagy ujakkal becserélek. Nagy raktár használt és tiszta állapotban levő baroque, angol, ó-német és antique stylü háló, ebédlő, szalon és uri szoba berendezések, valamint szőnyeg, lámpák és valódi olajfestmények, egyszerü politirozott és matt butorokban. **Budapest, Kerepesi-ut 64. I. em.**

PÉNZT
SORSJEGYEKRE és ÉRTÉKPAPIROKRA
(visszafizethető tetszés szerinti kisebb részletekben is) bármily összeget igen olcsón ad
KÖVÁRY ÁRMIN
bank- és váltóüzlete
osztálysorsjáték-főelárusitó.
IV. ker. Ferenciek-tere. Gróf Cziráky-palota

BUDAPEST. BUDAPEST.
Dr. Málnai Mihályné-Silbermann Anna
felsőbb leány tan- és nevelő-intézete
VI. Gyár-utca 3.
Az intézet 1900. augusztus hó 1-én a **Teréz-körut 39. sz. I. emel.** levő tágas helyiségekbe helyeztetik át. — Az intézet áll. nyilvánossági joggal felruházott 4 elemi, 4 polgári és 4 továbbképző osztályból. Az intézet növendékei benlakók, egész vagy félnapra bejárók. Kivánatra bővebb felvilágositást nyujt és prospektust küld az **igazgatóság**
Dr. Málnai Mihály.

• MAI • MAGYAR KÖLTŐK
A költő dalaiból a kor szelleme beszél hozzánk. S ha a régi költők műveiből megismerjük a multat, a velünk egykorú költészet tükrén át bepillantást vethetünk a jövőbe, mely közvetlen folytatása a jelennek.

ÁBRÁNYI EMIL. **Márciusi dalok és egyéb költemények.** (M. K. 85. sz.) .. .. kor. —30
GARA JÓZSEF. **Golgotha** .. .. kor. 2·—
JAKAB ÖDÖN. **Árgirus.** Nyolcz fénynyomású képpel és több vignettel. Fűzve kor. 6·—, díszkötésben .. kor. 10·—
JAKAB ÖDÖN. **Szilágyi és Hajmási.** Négy fénynyomatú lappal és több szövegképpel. Díszkötésben .. kor. 3·60
Költők Albuma. Szerkesztette Radó Antal. 16-rét. Színes nyomású aranyozott díszkötésben .. kor. 6·—
Ugyanaz. Selyemmel kirakott díszkötésben .. kor. 9·—
Ugyanaz. 8-rét. Színes nyomású aranyozott díszkötésben kor. 10·—
Ugyanaz. Emlékkiadás, díszesebb kötésben .. kor. 13·—
Ujabb nemzeti dalkönyvecske. (A Költők Albuma olcsóbb kiadása) .. kor. 2·40
RADÓ ANTAL. **Dalok és történetek.** Ujabb költemények. Díszkötésben .. kor. 3·60
SZABOLCSKA MIHÁLY. **Versek.** (M. K. 34. sz.) .. kor. —30
VARSÁNYI GYULA. **Vallomások** .. kor. 2·—
VIETORISZ JÓZSEF. **Giuseppe költeményei** .. kor. 2·40
VIKÁR BÉLA. **Árpád és Habsburg.** Ünnepi költemény kor. —50

Megjelentek és kaphatók
LAMPEL RÓBERT
(WODIANER F. ÉS FIAI)
cs. és kir. udvari könyvkereskedésének kiadóhivatalában
Budapest, Andrássy-út 21. sz.

Magyar kir. államvasutak. Igazgatóság.

Hirdetmény.
A kézbesithetlen és fölös szállitmányok a vasuti üzletszabályzat 70. §-a értelmében nyilvános árverés utján d. e. 9 órakor az alább felsorolt állomások teherárураktáraiban a következő napokon kerülnek eladásra, melyhez a t. közönség ezennel meghivatik.

Budapest Dunapart állomáson 1900. julius hó	19-én.
Fiume „ „ „ „	19-én.
Pécs „ „ „ „	19-én.
Szeged „ „ „ „	20-án.
Kassa „ „ „ „	20-án.
Debrecen „ „ „ „	23-án.
Kolozsvár „ „ „ „	23-án.
Csaba „ „ „ „	23-án.
Budapest Józsefv. „ „ „ „	24-én.
Kecskemét „ „ „ „	24-én.
Eszék „ „ „ „	24-én.
Szabadka „ „ „ „	25-én.
Zágráb „ „ „ „	25-én.
Pápa „ „ „ „	25-én.
Budapest ny. p. u. „ „ „ „	26-án.
Arad „ „ „ „	26-án.
Nagyvárad „ „ „ „	26-án.
Szatmár „ „ „ „	30-án.
Miskolc göm. p. u. „ „ „ „	30-án.
Pozsony „ „ „ „	30-án.
Győr „ „ „ „	31-én.
Veszprém „ „ „ „	31-én.

Budapest, 1900. évi julius 1-én.
Az igazgatóság.

Occasio kerékpárokban és minden hozzávaló cikkben.

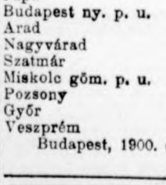

Sohasem létezett olcsó árak! Elsőrendü, uj gépek 1900. évi modell 140, 160 kor. Női kerékpárok, uj állapotban, teljesen fölszerelve, elegáns, 165 kor. Árverésből származó amerikai „Light“ 540 frt. helyett 180 kor. Stájerországi láncnélküli uri vagy női gépek egész uj állapotban, ezelőtt 600 kor., most 170 kor. Pneumatikok, köppenyek szépséghibákkal 9 kor., jobbak 10 kor. Tömlők 5 kor. Teleskopszivattyuk 2.50 kor. Különféle elsőrendü gyártmányú használt, hibátlan kerékpárok 80—125 koronáig. Naponta szenzáció! Alkalmi vételek! Minden létező alkatrészek egyenlő olcsón! **Rundbakin M. Bécs, IX., Beergasse 3.**

Hogy kell befőzni? Gyümölcsök és főzelékfélék befőzési módjáról 300 szakácsrecept. Erzsi nénitől. Diszkötésben 2 korona.

Tészták könyve. Sült és főtt tésztákról szakácskönyv. Erzsi nénitől. Diszkötésben 2 korona.

Gazdasági állatgyógyászat. Gyakorlati útmutatás gazdák és állattulajdonosok számára. Bornemisszától. Harmadik bővített kiadás 4 korona.

Megjelentek és kaphatók **Lévai Mór** könyvkiadóhivatalában **Ungvárt.** Az összeg előre küldése esetén bérmentve szállittatnak.

Aki kényelmét, szereti, ne mulassza el a **mentő poloskairtó** szerrel kisérletet tenni; nem hagy foliot és a petét is szavatosság mellett kiirtja; ily sikert még nem lehetet elérni. Kapható 30, 40 kr. és 1 frtos üvegekben, azonkivül valódi Schweinfurti zöld. **Hettelheim Zsigmond és társánál, Budapest, Kálvin-tér 7.**

FULGURIN ROVARIRTÓPOR FECSKENDŐBEN

ára csak 10 krajcár, illetőleg 20 filler és biztosan, gyökeresen kiirt poloskát, sváb- és csótány bogarakat, molyokat, legyeket, hangyákat, növényrovarokat stb. Fulgurin-rovarpor csak az összes kulturállamokban szabadalmazott és törvényileg védett fecskendőkben 20 fillérért lesz árusitva. Tehát mindenütt kérjünk csak Fulgurin-rovarport a fecskendőben. Fulgurin nagyban és kicsinyben, valódi alakban és minőségben rendelhető csak:

REISS B. vegyészeti termények gyárából,

Budapesten, Király-utca 41.,

I. emelet,

hová minden irásbeli megrendelés intézendő és a mi — minden tévedés elkerülése végett — különösen figyelembe vendő!!! Próbamintát 20 krajcár beküldése mellett (levélbélyegben is fizethető) bérmentve küld a gyár hárhová. Fiókraktárak BUDAPESTEN: Török József gyógyszerész, VI., Király-utca 12. sz.; Kálmi Sándor, VII., Király-utca és Károly-körut sarkán; Böhm Károly, V., Nagykorona-utca 12., Krayer É. és társa, V., Váci-ut 14. sz., Frankel-féle vasudvarban és VII., Kerepesi-ut 59. sz., a Népszinház átellenében; Takács Lajos, IV., Kossuth Lajos-utca 19. szám.

Legmegbizhatóbb francia gummi

különlegességek és halhólyagok a legfinomabb minőségben tucatja 1 frtól 6 frtig. **Capot americain** (priviti) tucatja 2—3 frtig. **Hólgy szivacs** tucatja 2—4 frtig. **Peli porus** nőovszer darabja 1 forint 50 kr. Szétküldi gyorsan utánvéttel szigoru diskréció mellett

TROPP MÓR BUDAPEST,

VII., Kerepesi-ut 84.

Kimerítő és képes árjegyzék bérmentve, zárt borítékban.

4¾ kiló kávé

bérmentve utánvéttel vagy előre fizetve, jótállás az áru jóságáért

Afrikai mocca, gyöngysz. K.	7.70
Santos, külön. fin. „	7.70
Salvador, zöld „	8.70
Ceylon, kékeszöld különleges finom „	11.80
Arányéva, sárgás különleges finom „	11.20
Gyöngykávé, nagy, finom „	10.80
Arab mocca, legf. arom. „	13.20

Árjegyzék vámtarifával ingyen.

Ettlinger & Co., Hamburg.

BUTOR alkalmi vétel!

Kényszeráladás folytán megvett u. m. elkölözések alkalmával, árverésoken stb. *kizárólag legjobb készitményü* lakásberendezéseket és pedig teljes *hálo, ebédlő, szalon, fészobba* és különféle *szőnyeg, lámpa* stb. sokkal *olcsóbban* eladok, mint *uj butorokat*, a mellett minden *jobb mint az uj*, mivel csakis kifogástalan és kipróbált tárgyakat tartok raktáron. *Gönczi Bertalon alkalmi butorok telepe Budapest, Gizella-tér 3. sz. I. emelet.*

Zálogházi cédulákat veszek. Eladok 13 lotos ezüst evőkészleteket, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, haltálakat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőeszköz 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőkészleteket 128 frttól kezdve, dus választék mindennemü ezüst müötvös tárgyakban, arany férfiláncok kőlóggóval, grammja 85 kr., masszív arany gyürük 2 frt 40 krtól, tula remontoir órák 6 frt. Grünberger Ármin Béla örökösei Budapesten, IV., Városház-tér 9., I. em. 23. Harisbazár. Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen. **Részletfizetésre is.**

Zefir-bluzok . . . frt 2.90
Selyem-bluzok . „ 6.90
kaphatók minden szinben
Pölzl Kálmán-nál
Budapest, IV. Váci-utca 6. („Nagy Kristófhoz".)

Uri Havelock 7 frttól,
Női Havelock 9 frttól,
Fiu Havelock 4 frttól,
Leány Havelock 5 frttól feljebb.
A legjobb csak
a tirolinál
Justitz Leopold,
lodenruha-specialista
BECS,
IX., Währingerstrasse 48.
Telefon 7248. sz.
a **tenitok egyletc házának az osztr. tourista, a touringclub és szamos kerékpáregyelet stb. szállitója.**

	frt
LODEN városi öltöny	12.—
LODEN mencsikoff	12.—
LODEN hajtókőpeny	12.—
LODEN tourista-öltöny	12.—
LODEN molnár-öltöny	10.—
LODEN gitlö-öltöny	12.—
LODEN öltöny mélomulajdonosoknak	12.—
LODEN erdész-öltöny	16.—
LODEN erdőkerülőnek	10.—
LODEN vihargallér	5.—
LODEN gamasni	2.50
LODEN viharkőpeny	5.—
LODEN kerékpáros galler	5.—
LODEN dress sapkával	10.—
LODEN minden szinben iskola-öltöny	3.50
LODEN iskola-köpeny	4.—
LODEN fiu-öltöny	5.—
LODEN fiu felsőkabát	5.—
LODEN uri öltöny	12.—
LODEN sacco és mellény	8.—
LODEN vadászöltöny	16.—
LODEN hegyi kabát	7.50
LODEN vadászkabát	9.—
LODEN köpeny	12.—
LODEN irodakabát	5.—
LODEN nadrág hosszu	5.—
LODEN nadrág rövid	4.50
LODEN felöltő	10.—
LODEN zekekabát	7.—

valamint minden elgondolható ruhadarab mindenféle fajta lodenből a lehető legolcsóbb nagybani árak mellett; minden fentnevezett cikk jobb minőségben is és minden árváltozásban készletben tartatik. — Minták képes árjegyzékkel ingyen és bérmentve. — Vidéki megrendelések a legjobban elintéztetnek. Nemtetsző szabálytal nul kicserélteink vagy a teljes összeg visszaadatik.

Justitz Leopold,
lodenruha-specialista,
Bécs, IX., Währingerstr. 48

Hivatalnok nadrág, szürke, tricot	5.50
Hivatalnok zubbony államzöld	7.—
Tornanadrág, drap, tricot	5.50
Double-halekabát	7.—

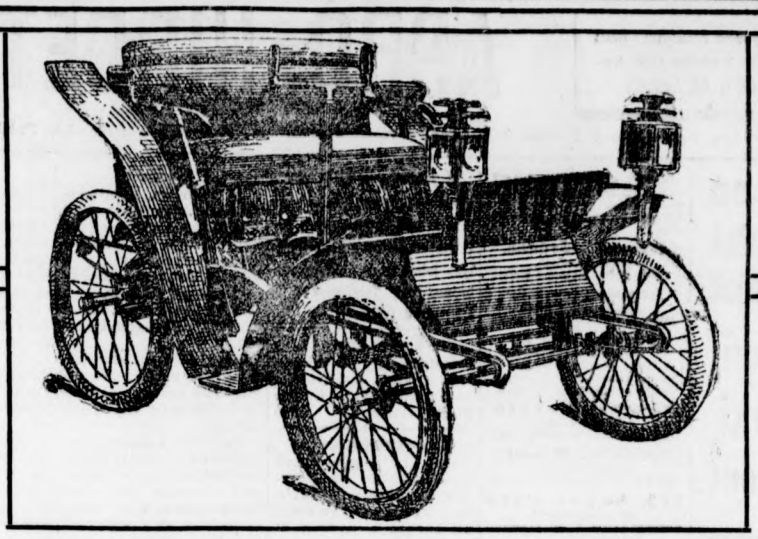

„ESZKULAP"

„De Dion-Bouton" motoros automobil kocsi.

Óránkénti 8 krajcár benzin-szükséglet.

A legeszményibb automobil kocsi, a legtökéletesebb és legegyszerübb gépezettel. Súlya 240 kiló.

2¼ lóerejü. Vizhütő készülékkel.

A kocsi minden gépészi ismeret nélkül is kezelhető s egy órai gyakorlat után a gépkezelés föltétlenül elsajátitható.

A kocsin két, szükség esetén még egy harmadik, gyermekülés is van. Acél csövekből, ruganyokból van fölépitve s kerekei kitünő pneumatikon járnak. Óránkénti sebessége harminc-harmincöt kilométer és magaslatokra is fölvezethető. Homokos vagy sáros utakon egyaránt müködik.

Julius 4-én az „Eszkulap" automobil a Criterium du Sudi nagy versenyben az első dijat nyerte el, miután a kitüzött 100 kilométeres utról Camus vezetése alatt 1 óra 58 perc alatt mint első érkezett be.

Továbbá a Páris-Rouen közti 240 kilométeres versenyen ez az automobil kocsi érkezett be elsőnek. Menetideje: 7·20 perc. A Bordeaux-Périgeux-Bordeauxi 260 kilométeres uton második. Menetidő: 5·10 perc.

A párisi, londoni, berlini, lipcsei, lyoni, baieni kiállitásokon nagy feltünést keltett s a legutóbbi hamburgi kiállitáson az első dijat nyerte!

Aranyérem! Diszoklevél! Érdemkereszt!

Bővebb felvilágositást ár- és fizetési módozatokról

a „Budapesti Napló" kiadóhivatalában

VIII., József-körut 18. Hartmann József urnál.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Minden szó egyszeri beiktatása petit betükből 4 fill. **Vastagabb betükből 8 fillér.**

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: József-körut 18. szám.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágositást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Hirdessen mindenki mindent.

Hirdessen mindenki mindent.

Hirdessen mindenki mindent.

Olcsón vásárolni mindent

Drágán eladni mindent

az apró hirdetések utján lehet.

Alkalmazást kapni

Munkaerőt találni

az apró hirdetések utján lehet.

Potom pénzen

veheti most már mindenki használt a nyilvánosságnak, mert eltörölték a hirdetési bélyeget.

Például:

Ez a hirdetés csak 20 fillérbe kerül:

Keresek
ócska konzoltükröt.
Fejér, József-u. 9.

Ez 28 fillérbe:

Olcsón
kinálok jól konzervált varrógépet.
Zimmermann, Váci-ut 117.

Ez 32 fillérbe:

12 olcsó
nádszéket veszek.
Schwarz, Nádtelep-utca 12.

Ez is 32 fillérbe:

Keresek
hüvös hónapos szobát. Ligeti, Vörösvári-ut 8.

Ez 48 fillérbe:

Elmennék
nevelőnek, kitünően képesitett tanárjelölt vagyok, igényeim szerények. Hegyesi, Rákosárok-utca 1.

Apró hirdetéseket
központi irodánkban és eredeti nyugta mellett még a következő fiókokban lehet föladni:

Breuer nővérek
dohánytőzsdéje,
Teréz-körut 54. szám alatt.

Engelmann Mór
gyorssajtónyomda,
IV. ker., Kálvin-tér 2. szám.

Franke Pál
könyvkereskedése,
IV., Gróf Cziráky-féle palota. (Kossuth Lajos-utca, Kigyó-tér, Koronaherceg-utca sarkán.)

Jambrikovits
dohánytőzsdéje,
erepesi-ut 50. (Takarékp. épül.)

Kernberg Rozália
dohánytőzsdéje,
VIII. ker., Museum-körut 18. sz.

Ifj. Nagel Ottó
könyvkereskedő,
Muzeum-körut 2. sz. (Nemzeti Színház bérháza.)

Nemetsek A. J.
ujság-árudája,
Pesti-tér 3. szám.

Rohonczi Ilona
dohánytőzsdéje,
Andrássy-ut 48. szám.

Szántó Mór
dohánytőzsdéje,
IV., Kecskeméti-utca 14. szám.

Sopronyi V.
dohánynagyárus,
VIII. ker., Koropesi-ut 1. szám.

Toldi Lajos
könyvkereskedése,
II. ker., Fő-utca 2. szám alatt.

Zipser és König
zenemükereskedése,
Andrássy-ut 4. szám alatt.

Benda Józsefné,
Andrássy-ut 59.

Deutsch Miksáné,
Andrássy-ut 38.

Weltzenfeld Jakab,
Király-utca 1.

Blockner J.
hirdetési iroda,
IV. ker., Sütő-utca 6. szám.

Eckstein Bernát
hirdetési iroda,
V. ker., Fürdő-utca 4. szám.

Fischer J. D.
hirdetési iroda,
IV., Zsibárus-utca 7. szám.

Goldberger A. V.
hirdetés iroda,
IV., ker., Váci-utca 9. szám.

Haasenstein & Vogler
hirdetési iroda,
V. ker., Dorotyá-utca 9. szám.

Leopold Gyula
hirdetési irodája,
VII., Erzsébet-körut 14.

Mosse Rudolf
hirdetési iroda,
VII. ker., Károly-körut 9. sz.

Schwarcz József
hirdetési iroda,
V. ker., Marokkói-utca 4. sz.

Tenczer Gyula
hirdetési iroda,
IV. ker., Szervitatér 8. szám.

Minden apró hirdetés, melyet **itt este 6 óráig föladnak**, már másnap **megjelenik a Budapesti Naplóban.**

Szájpadlás nélküli fogak.
Fölöslegessé teszik az injolemez használatát. Jótállás. **Wellner Gyula** spec. a szájpadlás nélküli müfogak készitésében.
VI. kerület, Andrássy-ut 38.

Drága jó,
Bocsáss meg, hogy fájdalmaimtól bucsut nem vehettem, de láttam, hogy kocsin utaztál, sirt utánad szivem s fog sirni érted örökké, tudom, hogy a te jóságod megbocsát, de én nem tudok magamnak semmiért megbocsátani, irj mielőbb, ölel apusod. 6602

Both B—a.
Régi cimen levele van, kéretik átvenni. 6599

KERESLET.

Társ
kerestetik jól jövedelmező üzlethez, 800 vagy 1000 forinttal. Takács Jakab, Kálvária-tér 10. sz. 6804

Özvegy vagy
önálló intelligens hölgyek, bármely vidékről igen kedvelt vállalatnál előnyös alkalmazást nyernek. Ajánlatok „Hálás foglalkozás“ cimen a kiadóhivatalba. 6580

Ujságkorrektor
gyakorlott, munkabiró és megbizható, 20 napi helyettesitésre kerestetik. Személyes jelentkezés ma szombaton este félkilenckor a Pátriában (Üllői-ut 25.).

Üzlettárs
kerestetik egy vidéki szatócs üzlethez 300 frt tőke hozzájárulásával. Cim a kiadóhivatalban. 3019

Gyermekkertésznő,
ki a gyermekek ápolásában és házi teendőkben jártas, két kis 1½ és 2½ éves leányka mellé uri házhoz a nyáron át Siófokra kerestetik. Ajánlkozó jelentkezzék Budapesten, Vas-utca 15b. I. emelet Sternbergnél, vagy Siófokon a Walch-villában. 3021

Nevelőnőt
keresek 3 leánykám mellé, ki az elemi osztályok tanitására képes legyen. Havi fizetés 24 korona. „Gyógyszerésznő“ Tápió-Györgye, (Pestmegye.) 6576

Izr. nevelőnő
kerestetik 2 II. polg. oszt. tanuló leány mellé, 20 frt havi fizetés és teljes ellátással. Bizonyitvány másolatok „S. S. Balaton-Szárszó“ poste-restante kéretnek. 6584

Perfect
német-magyar okleveles tanitónőt keresek kis leányom mellé, ki a négy elemi osztályt és zongorát sikeresen tanitaná. Ajánlatokat „Puszta“ jeligével e laphoz kérek. 3004

Egy pár
szép legalább 7 éves és tizenhat markos ép lábu **parádés kocsi-ló** megvételre kerestetik. Ajánlatok Kunossy Frigyeshez, Budapest, Teréz-körut 38. szám alá küldendők. 3008

Keresek
Budán, Krisztinavárosban vagy Vizivárosban egy különbejáratu utcai hónapos szobát, esetleg fürdőszoba használattal. Ajánlatok „Déli vasut“ jeligével a kiadóhivatalba kéretnek. 3016

Keresek
kevésbbé használt utcán tolható gyermekkocsit megvételre. Rottenbiller-utca 62. I. 5. 1077

Modern levélszekrény állványnyal azonnali megvételre kerestetik. Cim a kiadóba. 2992

Használt jelőszoba szekrényt tükörrel és botállványnyal venni óhajtok. Ajánlatokat H. J. alatt e lap kiadóhivatalához kérek. 2993.

Házmester
kerestetik, csakis szerelő, 600 forint óvadékkal, egy III. emeletes ház részére, 82 lakóval, ki az egész napot a házban töltheti; havonta 25 forint fizetés, 50 forint mellékkereset és szabad lakással. Bővebbet Niemetz Gyulánál József-körut 22.

Tanitók, tisztviselők stb., akik nyári szabadságidejüket előnyösen akarják érvényesiteni s könnyü játszi módon **nagy mellékjövedelemre** szert tenni, jelentkezzenek d. e. 10—12-ig Budapest, IV. Váci-utca 25, II. em. 1. sz. alatt.

Pályázat.
A mohácsi kongreszszusi izr. hitközség által feuntartott négyosztályu népiskolánál az 1900—1901. tanévre egy **ideiglenes segédtanitónői állást** töltünk be, melyre nézve ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állás évi javadalmazása: törzsfizetés cimén **700 korona**, lakás és kerti-illetmény cimén **100 korona**.

Pályázók kötelesek képesitésüket, eddigi működésüket, a magyar és német nyelvben való teljes jártasságukat, a női kézimunkának az összes osztályokban és a héber olvasásnak tanitására való képességüket, ugy egészségi állapotukat eredeti, vagy szabályszerüleg hitelesitett okmányokkal kimutatni.

A kellő módon felszerelt kérvények **1900. évi augusztus hó 4-ikéig** hozzám nyujtandók be.

A megválasztott tanitónő állását — mely egy évre szól — f. é. szeptember hó 1-én tartozik elfoglalni.

Mohácson, 1900. julius hó 10-ik napján.

Dr. Kaufmann József
iskolaszéki elnök.

KINÁLAT.

Okl. nevelőnő
izr. kitünő működési bizonyitványokkal, tanitja az el. és polgári osztályokat, héberben jártas, állást keres helyben vagy vidéken szerény feltételek mellett, esetleg pótvizsgára előkészit. Cim: Király-utca 65. sz. III. em. ajtó 7. 3020

Egy fiatal
könyv- és papirkereskedősegéd a fővárosban aug. 15-re szerény igényekkel állomást keres. Cim a kiadóhivatalban. 6554

Cimbalmozni
jól és olcsón tanitok. Reismann, Sip-utca 24.

Utazónak
ajánlkozom irodalmi vállalathoz napi, hetilapok, folyóiratok terjesztésére. Ajánlatot kér „H. S. 101“ cimre e lap kiadóhivatalához. 6528

Dohánytőzsde
belváros legrégibb üzlete, mely dohánynemüekben 33,000 forintot forgalmazott tavaly, jelenlegi tulajdonos 22 éve birja, csakis nyugalomba helyezés miatt eladó. Éventei kimutatható tiszta haszon 5000 forint. Az átvételhez szükségeltetik minimum 3000 forint készpénzben. Ugyszintén egy kisebb forgalmu dohánytőzsde, mely a főváros egyik nagyobb forgalmu helyén van, évente 22,000 forint forgalommal, eladó; az átvételhez 2000 forint tőke szükségeltetik. Bővebbet csakis direkte reflektánsoknak Niemetz Gyula üzletek adás-vételi irodája József-körut 22.

Cipő
férfi divat, rövidáru és katonai cikkek szakmába fiatal segéd ajánlkozik. Cim Róth Lajos, Abauj-Szántó. 6603

Eladó egy szép
ház közel a fővároshoz vasuti állomás közelében gyümölcsfákkal körülvéve, árnyas hely bekeritve, kut jó ivóvizzel. Bővebb értesitést a tulajdonosnál Győrffy Ignác, Maglód. 6598

Óvári
(Szatmármegye) legerősebb vasas gyógyfürdő. Kiválóan alkalmas vérszegények, sápkór, női bajok, rendetlen havadzás kora szülésihajlam, általános gyöngeség, csuzos bántalmak, köszvény, görvély és angolkórban szenvedőknek, valamint sulyos betegségek utáni üdülésre fölötte ajánlatos. Fürdők, szobák rendkivül jutányosak, ételek és italok mérsékelt árakban. Prospektust, felvilágositást ingyen és bérmentve ad dr. **Muhy Zsigmond** fürdőorvos Szatmáron, a fürdőigazgatóság Óvárban és a fürdő tulajdonos Bányász Albert földbirtokos Akliban (Ugocsamegye).

A khinai háboru
térképét 1 koronáért szállitja a Nemzetközi Iparkönyvkereskedés. Budapest, József-körut 17. 6597

Házmesteri
állást keres nős, gyermektelen, hites birósági kézbesitő, aki óvadékot is adhat. Cime: Baksa János Szigony-utca 14. 3014

Apolónői
minőségben állást keres, kórházban vagy magános családnál egy **ügyes** és tapasztalatokban gazdag **szülésznő.** Feltételek szerények. Cim özv. Dibáczy Sámuelné, VIII. Tömő-utca 62. ajtó 1.

ZSOLNAY-féle
egészen uj kályha olcsón eladó. Teréz-körut 39. I. 4. sz. 3018

Augusztus
elsejére kiadó 4 utcai szoba fürdő és erkélylyel 500 frt. Három utcai szoba fürdővel 350 frt. Egy füszeres bolthelyiség 200 frt. VIII. Koszoru-utca 23. számu háromemeletes uj házban. 6593

Ruhaszekrények (Gadrob), tükör és különféle butordarabok jutányos áron eladók. Alkotmány-u. 7. I. em. 3022

Középiskolai
tantárgyakból elismert legjobb módszer szerint tanit kitünő philologus és mathematikus. Előkészit egyéves önkéntességi szolgálatra jogositó vizsgára, polgári iskolai vizsgák letevésére. Gymnasiumi-reáliskolai és kereskedelmi érettségire. **Pótvizsgára.** Goitein Henrik Budapest, VI. Csengery-u. 52. I. em. 8. 6523

Kedves barátném!
Schwarz gyógyszerész és droguista Pozsonyban **szeplőimet eltávolitotta** 50 krajcárért küldött Izabellacr émjével. Ajánld azt másoknak is. 6600

Igen olcsó
uri lakások kiadók Csömöri-ut 129. 2 nagy szoba, elő-, fürdőszoba, kamra, closett stb. 220 frtért. 302s

Gyönyörü
butorozott hegyivilla, egy óránvira Budapesttől, hajó és vasutállomás, az egész idényre 80 frtért kiadó. Bővebbet Károly-körut 26. az ékszerüzletben, „az aranyforráshoz.“

Üvegfal
kitünő állapotban azonnal és olcsón eladó, Teréz-körut 39. I. 4. 3017

Vendéglő.
Egy jó saroküzlet, udvari fedett helyiséggel, jó kifőzéssel, melyben egy nagy egylet is van, vidékre költözés miatt jutányosan eladó, bármily családnak biztos megélhetést biztosit. Ügynökök kizárva. Kádár András, Tavaszmező-u. 2.

Két szép szoba
elegánsan butorozva, külön bejárattal és egymásba átjárható egy gyermektelen családnál az Andrássy-ut és nyugoti pályaudvar közelében azonnal kiadó. Teréz-körut 35. II., 32.

10 drb képes levelezőlapot
fénykép után vagy felvétellel együtt 3 frtért készit az „Excelsior“ fényirda Budapest, Andrássy-ut 29. Ugyanott amateurök részére mindennemü munkálatok készittetnek. 6544

Csinos szoba
szépen butorozva, utcai különbejárattal s fürdőszobával azonnal **igen olcsón** kiadó. Szentkirályi-utca 22. II. 26.

Müvelt,
distingvált fiatal özvegy, ki családjával évekig élt Párisban és nagyon sokat utazott a **külföldön**, több nyelvet folyékonyan beszél, olyan családokhoz vagy egyesekhez **ajánlkozik kisérőnőül**, kik a világkiállitást meg akarják tekinteni, vagy nagyobb utat óhajtanak tenni. Feltételek levélileg vagy személyesen. Ajánlatok kéretnek **„Niobe 7“** e lap kiadóhivatalába cimeztetni. 3012

Kitünő tiszta,
valódi csurgatott akác virág méz 5 kilós postadoboz bérmentve 8 korona. Lengyel A. tak. pénztigazgató Szolnokon. 6564

Boreladás
110 hektó, különböző évi saját termésü bor eladó Lovass Jánosnál, Abony (Pestmegye). 6575

Emléknek,
ajándéknak kiválóan alkalmas. Egy életnagyságu nagyitott fénykép bármily fénykép után müvészienen elkészittetik, meglepetésnek ajándéknak nász, név, születésnapra legalkalmasabb, miután egy ily nagyitás nemcsak pillanatra, hanem örök időkre illő szobadisz is, a legszebb és örök emlék kedves hallottainkról a fénykép sértetlenül visszaadatik, a hü másolatért kezeskedem, a vidéki rendeléseket pontosan eszközlöm. Grosz József, VI. Próféta-utca 5. 3011

„Irish Setter“
5 hónapos nőstény, világos zsemlye szinü kitünő faju jutányosan eladó, a cim megtudható e lap kiadóhivatalában. 6585

Legmagasabb
előlegek értékpapirokra és sorsjegyekre. Másnol elzálogositott sorsjegyek kiváltatnak és azokra magasabb kölcsön adatik, vagy a napi árfolyam szerini megvételnek és **ugyanazon sorsjegyek** csekély havi részletfizetés ellen visszavehetők. Fleisig Sándor bank és váltóüzlete Budapest, VII., ker. Erzsébet-körut 2. szám. (Kerepesi-ut sarkán.)

Szép ágynemü
olcsón eladó. Rottenbiller-utca 5/a., földszint 5. 6566

Ha
valami **igazán jót** szeret enni, küldjön Megay Róbert cukrásznak Miskolcra 2 korona 50 fillért s kap ezért bérmentesen szállitva egy kitünő

Boheme tortát.

Budapesten Szenes Ede és Seidl József cs. és kir. udvari szállitók, Szimon István és Gaizler Béla uraknál kapható. Ugyanott a legujabb és legjobb **„Szulamith“** torta is kapható 2 koronáért. 6574

Most jelent meg!
Cholnoky Jenő: **Sárkányok országából.** Életképek és utirajzok khinából. Ára füzve 10, kötve 13 korona. Kapható: a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában, József-körut 18.

Virágcsokor
(élővirág) levelező-lap több mintában gelatinnal védve és szalaggal ellátva 1 drb 25 kr.; 5 drb 1 frt. Az összeg előzetes beküldése ellenében bérmentve küldi meg a kiadóhivatal József-körut 18.

Eladó ház
Kispesten, a villanyos vasut közvetlen közelében, áll: 3 szoba, konyha, éléskamra, csukott veranda és hozzávaló mellék, helyiségekből és kerttelepülő; ezer forint készpénz a többi amortizáció. Nefelejts-utca 59. a házfelügyelőnél.

Jó forgalmu
vegyeskereskedés vidéki mezővárosban, járás székhelye, vasuti állomás 50.000 korona évi forgalommal azonnal átadó más vállalat miatt, az átvételhez 10.000 korona szükséges. Cim a kiadóhivatalban. 6557

Mindennemü
középiskolai magán- javitó- és érettségi-, továbbá államszámviteltani **vizsgára** sikerrel készitek elő. Izabella-u. 8. szám, földszint 8. 3000

Butor
készpénzért vagy
részletfizetésre
legolcsóbban
FUCHS BÓDOG-nál
BUDAPEST,
József-körut 26.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

A szokásos 30 krajcáros bélyegilletéket megtakarítani nem kell. Tehát ezentul a cimmel ellátott

apró hirdetések

is bélyegmentesek.

Butorok
lakásba, előszobába, konyhába,
boltberendezések
és minden asztalosmunkák jó kivitelben legolcsóbban megrendelhetők 3616
Ligeti asztalosnál, VIII., Német-u. 11.

A Budapesti Napló apró hirdetései naponkint külön falragaszokon is megjelennek a főváros egész területén.

Nyomatott a „Pátria“ irodalmi és nyomdai vállalat részvénytársaság körlergógépén, Budapest, IX., Üllői-ut 25.